

Tirsdag den 28. april 2020 (D)

1

100. møde

Tirsdag den 28. april 2020 kl. 13.20

Dagsorden

1) Eventuelt: 3. behandling af lovforslag nr. L 172:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi og lov om naturgasforsyning. (Bemyndigelse til midlertidig fravigelse af frister og andre betingelser som følge af covid-19).
Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen).
(Fremsættelse 21.04.2020. 1. behandling 23.04.2020. Betænkning 27.04.2020. 2. behandling 28.04.2020).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 166:

Forslag til lov om udbygning og drift af Flyvestation Skrydstrup.
Af forsvarsministeren (Trine Bramsen).
(Fremsættelse 31.03.2020).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om ændring af lov om plantenyheder og lov om planter og plantesundhed m.v. (Opgaver i forbindelse med sortliste-godkendelse og certificering, herunder delegation til private aktører samt gebyrfinansiering af visse af opgaverne).
Af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen).
(Fremsættelse 26.03.2020).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber. (Øgede energikrav ved anvendelse af boligreguleringslovens 5, stk. 2, og fastfrysning af vurderinger af værdien af andelsboligforeningers ejendomme).
Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 22.04.2020).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 177:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber. (Karensperiode ved erhvervelse m.v. af udlejningsejendomme og lovfæstelse af normalvedtægts krav om 4/5 tilslutning til oplysning af andelsboligforeninger).
Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 22.04.2020).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om ændring af lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Styrkelse af lejerner).
Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 22.04.2020).

7) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 135:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af lejernes rettigheder gennem styrkelse af huslejenævnene.
Af Heidi Bank (V) m.fl.
(Fremsættelse 28.02.2020).

Kl. 13:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mødet er åbnet.

Kl. 13:20

Samtykke til behandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Det punkt, som er opført som nr. 1 på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet.
Det er givet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 3. behandling af lovforslag nr. L 172:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi og lov om naturgasforsyning. (Bemyndigelse til midlertidig fravigelse af frister og andre betingelser som følge af covid-19).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen).
(Fremsættelse 21.04.2020. 1. behandling 23.04.2020. Betænkning 27.04.2020. 2. behandling 28.04.2020).

Kl. 13:20

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Før vi går i gang med forhandlingen, vil jeg gøre opmærksom på, at vi i Præsidiets har besluttet at ændre måden, hvorpå forhandlingen gennemføres. Ændringen indebærer, at alle taler – det gælder både minister- og ordførertaler og de korte bemærkninger – bliver afviklet fra medlemmernes pladser. Af hensyn til udarbejdelsen af referatet er det meget vigtigt, at man ikke begynder at tale, før den røde ring på ens mikrofon lyser. Man vil som normalt kunne se den resterende taleid nederst til højre i afstemningspanelet.

Til 3. behandling af lovforslag nr. L 172 er der ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen afsluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:21

Afstemning

Første næstformand (Karen Ellemann):

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse.

Når man har afgivet sin stemme, bedes man forlade Folketingssalen. Det gælder naturligvis ikke ministeren.

Afstemningen er afsluttet.

(Afstemningen foregik på den i forretningsordenen § 35, stk. 2, 1. pkt., foreskrevne måde, men efter formandens beslutning således, at medlemmerne kom ind i Folketingssalen i små grupper ad gangen for at afgive deres stemme).

For stemte 98 (S, V, DF, RV, SF, EL, KF, NB, LA, Rasmus Nordqvist (UFG), Sikandar Siddique (UFG) og Susanne Zimmer (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 166:

Forslag til lov om udbygning og drift af Flyvestation Skrydstrup.

Af forsvarsministeren (Trine Bramsen).

(Fremsættelse 31.03.2020).

Kl. 13:27

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Før vi går i gang med forhandlingen, vil jeg gøre opmærksom på, at vi i Præsidiat har besluttet at ændre måden, hvorpå forhandlingen gennemføres. Ændringen indebærer, at alle taler – og det gælder både ministre og ordførere og medlemmer med korte bemærkninger – afvikles fra medlemmernes pladser. Af hensyn til udarbejdelsen af referatet er det meget vigtigt, at man ikke begynder at tale, før den røde ring på ens mikrofon lyser. Man vil helt som normalt kunne se sin resterende taletid nederst til højre i afstemningspanelet.

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er fra Socialdemokratiet, og det er hr. Bjarne Laustsen. Værsgo.

Kl. 13:28

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Tak for det. Vi lever desværre fortsat i en usikker tid. Mange af os, der kan huske afslutningen på den kolde krig, havde både håbet og troet på, at vi kunne høste fredsdividenden og dermed gå en mere sikker fremtid i møde; det blev desværre ikke tilfældet. Derfor er der behov for, at vi har et stærkt og kampklart forsvar – det sikrer vi bl.a. med indkøb af de nye og kommende F-35-kampfly. Nu skal vi sikre, at de kan bruges og vedligeholdes som aftalt i forsvarsforliget. Udbygningen og driften af Flyvestation Skrydstrup er af afgørende betydning for det danske forsvar og dermed for Danmarks sikkerhed. Derfor er jeg også på vegne af Socialdemokratiet glad for, at en bred forligskreds er blevet enig om flyvestationens fremtid. Med dette lovforslag skaber vi rammerne for, at Danmark fortsat kan deltage

i det kollektive forsvar gennem NATO og derudover deltage på internationale missioner. Lovforslaget skaber derudover fundamentet for, at de nye F-35-kampfly kan operere fra flyvestationen, når de første fly ankommer – forventeligt i 2023. Der har lettet og landet kampfly på flyvestationen de sidste 40 år.

I 2004 tog vi sammen en beslutning om at flytte landets F-16-fly fra bl.a. Aalborg og samle dem alle på Flyvestation Skrydstrup. Vi har, siden vi tog den beslutning, investeret over 960 mio. kr. i flyvestationen i Skrydstrup, hvilket har affødt flere arbejdspladser og øget vækst i området. Anskaffelsen af de nye F-35-kampfly er og vil fortsat være en af danmarkshistoriens største offentlige investeringer – det nyder borgerne i Skrydstrup godt af. I 2016 tog vi igen en beslutning om at samle de kommende F-35-fly i Skrydstrup. Det er godt for forsvaret, og det er godt for lokalområdet. Flyvestationen har igennem mange år skabt rammen for mange arbejdspladser i og omkring Skrydstrup, og de nye kampfly vil skabe endnu flere arbejdspladser. Lige nu er der cirka 930 arbejdspladser, der er knyttet til flyvestationen, og flere vil komme til. Forsvarsministeriet anslår, at når de nye kampfly er fuldt implementeret, vil der være cirka 1.000 arbejdspladser tilknyttet flyvestationen.

Jeg kan godt forstå, at der var mange lokalpolitikere om budet, da vi skulle tage beslutningen om finansieringen af F-35-flyene, og der er fortsat mange borgmestre, der ville give deres højre hånd for at få så stor en offentlig arbejdsplads i deres kommune. Hvis jeg boede i Skrydstrup, ville jeg være stolt over at have Danmarks kampfly som nabo. De nye F-35-fly er ikke kun med til at styrke Danmarks forsvar og sikkerhed; det er også med til at holde gang i lokalområdet. Til sammenligning har området omkring Flyvestation Krarup været rammen for mange ansatte i forsvaret gennem mange år – det samme er tilfældet i Skrydstrup.

Socialdemokratiet anerkender, at de nye fly larmer mere end de gamle, og vi vil gerne have et godt naboskab, men al aktivitet larmer; det er lige meget, om man bor tæt på en motorvej eller ved siden af en lufthavn. For Flyvestation Skrydstrup vil flyvemønstret være det samme, som det har været de sidste 40 år. De nye F-35-fly vil ligesom de nuværende F-16-fly flyve to gange om dagen mandag til torsdag og en gang om fredagen, samt når der skal flyves afvisningsberedskab, hvilket er en fast del af Danmarks suverænitetshåndhævelse og præventive sikkerhed. Larmerne fra flyene vil oftest have en maksimal varighed på 10 minutter, og det er et vilkår, der har gjort sig gældende i Skrydstrup de sidste mange år, og de nye fly vil ikke ændre på antallet af flyvninger, men det betyder ikke, at der ikke er nogen beboere, der bliver berørt.

Derfor er vi i Socialdemokratiet også glade for den kompensationsordning, der tilbydes borgerne omkring flyvestationen. Vi tilbyder en retfærdig og generøs kompensation for de borgere, der skulle opleve gener fra flyvestationen. Det er en ordning, som vi sammen på tværs af partierne efter grundige analyser og drøftelser er kommet frem til er den mest retfærdige, og derfor mener jeg heller ikke, at det nye forslag vil kunne gøre ordningen mere retfærdig. Med dette lovforslag tilbyder vi frivilligt opkøb af boliger, der er særligt ramt, og individuel støjisolering eller et kontantbeløb til andre. Derudover tilbyder vi genberegning af støjbilledet samt en karenperiode for at indkassere kompensationsbuddet. Det er en retfærdig og rationel tilgang til udbygningen og den fortsatte drift af flyvestationen.

Mange har i forbindelse med udarbejdelsen af kompensationsordningen forsøgt at spå om udviklingen i huspriserne omkring Skrydstrup – nogle mener, at de vil falde som konsekvens af de nye kampfly og af den larm, de afføder. Sandheden er nok, at det er der ikke ret mange der ved noget om. Men vi ved, at huspriserne er overfølsomme over for økonomiske kriser, hvilket ofte leder til fald i antallet af arbejdspladser, hvilket betyder skolelukninger og udvanding af det lokale erhvervsliv; det er der jo ikke nogen, der har interesse i. Derfor er anskaffelsen af de nye kampfly også en

god ting for borgerne i Skrydstrup. Det betyder nemlig, at arbejdspladserne fastholdes i lokalområdet og dermed skaber vækst i og omkring Skrydstrup. Det er – i modsætning til, hvad andre mener – alt andet lige positivt for huspriserne, da det skaber stabilitet og vækst i lokalområdet.

Jeg ved, at naboerne til forsvarlets etableringer i andre dele af landet er stolte og glade for at huse dele af det danske forsvar. Naboerne til Flyvestation Skrydstrup kan også være stolte af at huse Danmarks nye kampfly. Det bidrager til lokalmiljøet, skaber arbejdspladser og sikrer Danmarks borgere mod uvedkommende gæster. Jeg er også selv stolt af at være socialdemokrat, selvfølgelig, men også af at have været med til at indkøbe – det har været et vigtigt valg – og skabe rammerne for udvidelsen og opgraderingen af det danske forsvar, og med dette lovforslag sikrer vi, at vi kommer helt i mål. Lad mig bare til slut bemærke, at vores nye forsvarsminister, fru Trine Bramsen, har forhandlet sig frem til, at der kan gives en kompensation på op til 250 mio. kr. Det er ti gange så meget, som den tidligere borgerlige regering kom frem med. Så derfor støtter Socialdemokratiet selvsagt forslaget. Tak.

Kl. 13:35

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning til fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 13:35

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Under behandlingen af lovforslaget her har vi jo i Forsvarsudvalget haft en del foretrædere, bl.a. en mand, som kom kørende ind i kørestol. Han fortalte, at han havde været udsat for en bilulykke for mange år siden, men trods sin ulykke og trods det, at han siden den ikke har kunnet gå, havde han aldrig før følt sig så hæmmet i sine muligheder, som han gør nu, efter at han er havnet i en situation, hvor han lige præcis er på den forkerte side af skellet mellem den røde og den gule zone, og hvor han har fået at vide, at hans hus har tabt så meget værdi, at han, nu når han står over for en refinansiering af sit lån, ikke kan refinansiere det. Han har derfor reelt to valg, eller han har sådan set kun et, og det er en tvangsauktion.

Hvad synes Socialdemokratiet om, at man har lavet en kompensationsmodel, hvor man ikke giver en mand som ham her mulighed for at få en uvildig vurdering af, om det tab, der er på hans ejendom, er, som han får beskrevet, eller om det er rimeligt, at han bliver kompenseret, som kompensationsmodellen lægger op til?

Kl. 13:36

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 13:36

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Nu har jeg været herinde i mange år og været med igennem hele forløbet her. Vi kan ikke lave lovgivning efter følelser eller efter, hvad folk har været udsat for. Vi er nødt til – sådan som det er lavet i det forslag her – at lave et forslag, der bygger på objektive kriterier, og det handler om, hvilken støj de forskellige beboere bliver udsat for. De er så blevet placeret ind i en rød zone – der kan man opkøbe; og en gul zone – der kan man få kompensation. Og der vil altid, uanset hvilke streger vi trækker, være nogle, der bor på den ene eller den anden side, eller nogle, der falder ned på den forkerte side af, hvor de ellers gerne ville have været. Så det ændrer situationen ikke på, men det vigtigste for os er, at det har foregået ordentligt. Og hvis det, når de nye fly er implementeret, viser sig, at den faktiske støj er højere end det, vi går ud fra i de beregninger her, så tilbyder vi til gengæld en mulighed for at få det beregnet og måske få flyttet folk,

der i dag er i gul zone, ind i den røde zone. Men jeg synes, det er den rigtige tilgang at have til det her.

Kl. 13:37

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Pernille Vermund for en anden kort bemærkning.

Kl. 13:37

Pernille Vermund (NB):

Det er godt nok en kynisk tilgang til menneskeliv. Altså, faktum er jo, at den model, der ligger nu, er en politisk vedtaget model. Det er politisk besluttet, hvor grænsen skal gå. Det, vi foreslår, er, at man, hvis man er i en situation, hvor man oplever, at man er havnet på den forkerte side af grænsen, får mulighed for at få en uvildig vurdering, ikke en politisk vedtaget vurdering, men en uvildig vurdering. Og den her mand har jo ikke mulighed for at vente til 2023 eller 2024. Han står over for at skulle refinansiere sit lån nu, og derfor havner han i en frygtelig knibe. Er Socialdemokratiet slet ikke villige til at kigge på de mennesker, der står i den her situation, hvor de jo havner i, ja, kløerne på os?

Kl. 13:38

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 13:38

Bjarne Laustsen (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg forstår jo udmærket, at der er borgere, der kan føle sig ramt af det ene og det andet, men det ændrer jo ikke på, at vi har lavet en meget, meget bred aftale, der er konsolideret, og at vurderingen er, at staten ikke er generel erstatningspligtig. Det er jo derfor, at vi tilbyder en kompensationsordning, så borgerne er fri for at anlægge sag imod staten. Så giver vi nogle beløb – og dem kan man synes er store eller små – men man har lavet en ordning, som ikke er set mage til i Danmark i forhold til vilkår: perioden, som det strækker sig over, genberegning, genhusning – alle mulige ting og sager. Det har vi gjort i forbindelse med det her, fordi vi har villet det her, og det er selvfølgelig også derfor, at vi afgiver 250 mio. kr. i stedet for 25 mio. kr.

Kl. 13:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Bjarne Laustsen – taletiden er for længst brugt. Der er ikke flere korte bemærkninger til hr. Bjarne Laustsen. Dermed går vi videre i talerrekken, og det er nu Venstres ordfører, hr. Karsten Lauritzen. Værsgo.

Kl. 13:39

(Ordfører)

Karsten Lauritzen (V):

Tak. I Venstre er vi optaget af Danmarks forsvar, at vi kan håndhæve vores suverænitet, at vi er medlem af en forsvarsalliance, der tjener hensynet til Danmark og danskernes beskyttelse og vores forsvar, nemlig NATO. En del af det at være med i det beskyttelsesfællesskab er, at vi ligesom mange andre NATO-lande har indkøbt nogle nye kampfly. De skal være et sted, og som den socialdemokratiske ordfører var inde på, så larmer de mere end de gamle.

Det var under en Venstreforsvarsminister, at man i forsvarsforligskredsen besluttede at indkøbe nye F-35-fly. Det var en klog og rigtig beslutning. Nu skal flyene så placeres. Der skal bygges et anlæg. Det er jo det, der ligger i det her lovforslag. Det skal vi coronakrise eller ej naturligvis komme videre med på en så fair og rimelig måde som muligt. I Venstre ligger det os altså også meget på sinde – det gør det ved det her lovforslag som ved alle andre – at

de borgere, som lovgivningen her i Folketingssalen berører, føler sig rimeligt behandlet og har mulighed for at blive hørt.

Det er rigtigt, som hr. Bjarne Laustsen var inde på, at den model, der ligger her, er bedre end den, den tidligere regering arbejdede med. Det vil jeg gerne kvittere for. Det er dog ikke helt rigtigt, at det alene skyldes den socialdemokratiske regering, for den socialdemokratiske regering lagde op til at forbedre det, den tidligere regering arbejdede med, og så var vi nogle partier, også nogle nye forsvarsordførere, der sagde: Når vi kigger på det her, synes vi faktisk heller ikke, at det, som den nye regering foreslår, er helt rimeligt. Derfor nåede vi i fællesskab frem til den model, der ligger her, som betyder, at man bliver støjkompenseret – i hvert fald i et vist omfang. Noget af det, vi har kæmpet for i Venstre, er jo, at man kan vælge at få nogle penge udbetalt kontant, så boligejerne ved Flyvestation Skrydstrup eller naboerne kan få den samme behandling som metronaboerne i København, som også fik kontanter, da man byggede metroen.

Det, der så er diskussionen her i dag, og det er også det spørgsmål, der bliver stillet – der vil givetvis blive stillet flere spørgsmål – er, om det, der ligger, er rimeligt. Det syntes vi i Venstre, da vi indgik aftalen, og derfor står vi også ved aftalen, men som ved alle andre forlig, aftaler og lovgivning, vi har sagt ja til, går vi også gerne her ind i udvalgsbehandlingen og i forligskredsen og diskuterer, om der opstår nogle ting, der gør, at det kan blive endnu bedre. Derfor vil vi dykke ned i de høringssvar, der er kommet, og i de henvendelser, der kommer til Forsvarsudvalget, og så vil vi håbe, at forsvarsministeren vil drøfte med de partier, der står bag aftalen, om der er nogle steder, hvor der er behov for at lave forbedringer. Og hvis vi bliver enige om, at det er der ikke nogen steder, stemmer vi naturligvis for, men hvis der skulle være nogle steder, hvor borgerne faktisk har nogle fornuftige pointer, synes jeg, at vi skal kigge på dem i fællesskab og se, om de er rimelige, og finde en fair løsning. Det erklærer vi os i Venstre villige til. Men jeg vil samtidig sige, at vi naturligvis står ved den aftale, der er indgået.

Til sidst vil jeg bare sige, at jeg egentlig er ked af – lovforslaget bliver nødt til at køre nu – den behandling, vi kommer til at give det, for det her berører nogle mennesker, deres huse og de omgivelser, de bor i, og de skal have mulighed for at blive hørt. Det har af gode grunde været svært for forsvarsministeren at stille sig til rådighed for naboerne og forklare, hvorfor man foreslår det, man gør, og hvad der ligger til grund for det. Det er svært at møde op i Forsvarsudvalget, når vi ikke accepterer deputationer og kun gør det virtuelt. Derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi virkelig gør os umage med at få lyttet til dem, som det her lovforslag berører negativt, og ser, om vi kan imødekomme dem på en fair og rimelig måde – og hvis vi ikke kan det eller vil det, får givet dem nogle gode svar.

Med de ord skal jeg sige, at Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 13:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Venstres ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning fra fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 13:43

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Og tak til hr. Karsten Lauritzen for – i modsætning til Socialdemokratiet – at være meget mere åben og lydhør for, at der kan være nogle mennesker, nogle skæbner derude, som kommer i klemme på grund af det her. Vi har fuld forståelse for, at der er lavet en aftale, men jeg synes også, at man i den her proces bør gøre, som Venstre nu foreslår: kigge på de høringssvar, der er kommet, og være åben over for, at hvis der er nogen, der kommer i klemme, hvis der er noget, man har overset – hvilket man naturligvis kan komme til, når man sidder med politiske aftaler – jamen så er man åben for at lytte til det. Så tak til Venstre for at være mere konstruktive og mere

imødekommende. Og jeg håber, at det også betyder, at de familier derude, som siger, at de er i en helt særlig situation, kan få lidt ro i sindet og forhåbentlig få den hjælp, som vi mener de fortjener.

Kl. 13:44

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 13:44

Karsten Lauritzen (V):

Jeg takker for de pæne ord. Jeg vil sige, at det, jeg gav udtryk for, ville sådan være min normale tilgangsvinkel til et lovforslag. Jeg har også som skatteminister oplevet masser af aftaler blive omsat til lovforslag. Så er der nogle borgere, der siger: Skal det forstås på den her måde? Kunne vi gøre det bedre? Og så sætter man sig ned i aftaleforligskredsen og drøfter det. Og hvis man når frem til, at det ikke kan lade sig gøre, så er det sådan, det er, det må man stå på mål for. Og vi står på mål for den aftale, der er indgået. Men det kunne jo også være, borgerne havde en pointe, og derfor håber jeg også, at forsvarsministeren også vil komme med en gentagelse af det, jeg sagde, når nu forsvarsministeren får ordet ved slutningen af lovbehandlingen.

Kl. 13:44

Første næstformand (Karen Ellemann):

Der er endnu en kort bemærkning til hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:45

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Jeg vil gerne rose Venstre for den konstruktive del af det her. Man har jo fulgt en linje fra den tidligere regering til den her, hvor at grundlaget for at give kompensation er det samme. Venstre har spillet ind med, at pengene – som man siger lidt populært – har det bedst i borgernes lommer. Så kan folk få pengene udbetalt kontant her, og det er så det, som Venstre har fået. Men jeg vil godt høre, for ikke at skuffe fru Pernille Vermund: Der ligger bl.a. et ændringsforslag, vi har modtaget inden for de seneste dage. Hvordan forholder Venstre sig til det?

Jeg betragter hr. Karsten Lauritzen som en god liberal Venstre-mand og ikke til den radikale side, og hvad man ellers kan sige. Men hvad står man fast på? Altså, man skal jo ikke foregøgle nogen noget, når man har lavet en politisk aftale. Det er utrolig vigtigt for os som Socialdemokrati, at så står vi ved den, og vi har en meget, meget bred aftale. Hele forligskredsen er enige om det her. Hvad er det så, Venstre forestiller sig skulle være således? Der har jo været stribevis af deputationer helt fra før starten, hvor man tiggede og bad om at få placeret flyene i Skrydstrup. Og jeg medgiver gerne, at det er en helt speciel situation; jeg ville også gerne have haft bedre tid. Men der har været mange henvendelser også i den her sag. Det er helt berettiget, fordi det er så stor en investering.

Kl. 13:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Bjarne Laustsen. Hr. Karsten Lauritzen for et svar.

Kl. 13:46

Karsten Lauritzen (V):

Hvis jeg ikke tager meget fejl, har forsvarsministeren faktisk – ikke af egen drift, for hun spurgte de partier, som stod bag ved – taget nogle huse, jeg tror, det var fire huse, hvor man har kigget og sagt: Arh, der var lige noget. Og sådan erindrer jeg, at forsvarsministeren spurgte partierne: Var I med på det? Og så sagde vi, at det var vi med på. Så må det jo også gælde den modsatte vej. Jeg lover ikke dem, der har sendt høringssvar og andet ind, at vi vil gøre det, de

foreslår. Men jeg lover dem, at vi vil læse det grundigt igennem, og vi vil også have en drøftelse med forsvarsministeren. Og vi vil også insistere på, at det skal være en fysisk drøftelse, hvor vi kan sidde og se hinanden i øjnene, og ikke bare et virtuelt møde. Det er lidt ligesom den debat, vi har her i dag, som jo er mærkelig, fordi Præsidiumet har besluttet, at vi skal tale fra et andet sted. Men normalt foregår en debat jo fra Folketingets talerstol, og fokus er på ordføreren. Man kan kigge hinanden i øjnene, i hvert fald på afstand, så der skal være en rimelig behandling af det her lovforslag. Og jeg vil også sige, at i min optik er en rimelig behandling, at vi kigger på det, der kommer ind, og så ser vi på, om folk har en pointe, og så sætter vi os ned i fællesskab og prøver at se, om vi kan finde nogle gode løsninger. Og hvis vi ikke kan det, jamen så falder det tilbage på, at Venstre står ved de aftaler, vi har indgået.

Kl. 13:47

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Bjarne Laustsen. Så vidt jeg kan se her fra talerstolen, er det fuldstændig i øjenhøjde, og det fungerer ganske udmærket.

Kl. 13:47

Bjarne Laustsen (S):

Netop, fru formand. Så set i det lys, vil mine ord være de samme, uanset om jeg havde stået deroppe, og det tror jeg også hr. Karsten Lauritzens ord ville være i den her sag. Men set i det lys: Vi har en aftale, og det er jo derfor, vi også siger, at når det viser sig, at vi rent faktisk har fået flyene implementeret, så kan der være behov for en genberegning af støjen. Men det er jo lavet ud fra nogle faglige kriterier, og selvfølgelig har det været i hele det her, også i forhold til den tidligere regering, et skridt hen imod, hvordan vi sikrer borgerne bedst muligt dernede. Og derfor kender jeg ingen i dette Ting, der ikke – corona eller ej – vil sørge for, at det her kommer til at foregå på bedste måde. Og alle de synspunkter, man måtte have i forhold til den her sag, vil blive behandlet seriøst og besvaret.

Kl. 13:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 13:48

Karsten Lauritzen (V):

Det sagde jeg slet ikke, hr. Bjarne Laustsen. Jeg sagde, at det, der er Venstres udgangspunkt, og som også var mit udgangspunkt i de 4 år, jeg var skatteminister, er, at vi kan indgå alle mulige aftaler, og dem står jeg ved, som ministrene indgår dem, og jeg forventer, at de partier, jeg har indgået dem med, står ved dem. Men hvis der opstår noget undervejs, når virkeligheden rammer juraen, så skylder man de borgere, der kommer i klemme eller bliver ramt – positivt eller negativt – af vores lovgivning, at lytte til dem. Det er ikke det samme, som at give dem ret. Det er bare at give dem mulighed for at komme til orde. Og hvis de har en pointe så justere i det, der er aftalt, hvis alle kan blive enige om det. Og hvis regeringen ikke vil det, kommer vi jo ikke videre, og så ender vi med, at Venstre stemmer imod forslaget. Men vi håber, at forsvarsministeren vil gå ind i den dialog.

Kl. 13:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så er der endnu en kort bemærkning til hr. Bent Bøgsted, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:49

Bent Bøgsted (DF):

Tak for det, formand. Jeg har ikke hørt, at Venstre har sagt, at man ikke står ved aftalen. Dansk Folkeparti står også ved aftalen, men det

betyder jo ikke, at man, hvis der kommer nogle gode argumenter, så ikke kan tage det op i forligskredsen og se, om man så kan gennemføre det. Det er sådan, jeg har tolket det, hr. Karsten Lauritzen siger. Hvis der er nogle gode argumenter, er Venstre klar til at se på, om vi skal ændre på aftalen, ligesom Dansk Folkeparti også vil være klar til det. Jeg går ud fra, at det er den måde, man skal tolke det på. Det er bare sådan for at få det bekræftet.

Kl. 13:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 13:49

Karsten Lauritzen (V):

Ja, jeg vil godt sige tak til hr. Bent Bøgsted, for det var meget mere præcist formuleret end mit svar til hr. Bjarne Laustsen. Men det var præcis det, jeg mente. Tak.

Kl. 13:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så er der ikke flere korte bemærkninger til hr. Karsten Lauritzen, og den næste ordfører i talerrækken er netop hr. Bent Bøgsted, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:50

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Tak for det, formand, og hvis jeg lige må bruge nogle få sekunder til formanden, vil jeg sige, at den opstilling, vi har her i dag, er meget uhensigtsmæssig. Jeg har nogle kollegaer bag ved mig, som jeg ikke kan se i øjnene, når jeg skal svare på spørgsmål, og de kan heller ikke se mig; jeg vender ryggen til nogle af mine gode kollegaer her bagved. Jeg håber, at formanden vil tage med til Præsidiumet, at det er meget uhensigtsmæssigt for os. Det er fint for Venstre og Socialdemokratiet, hvor man står og kan se hinanden i øjnene, men for os, der sidder hernede bagved, er det meget uhensigtsmæssigt. Jeg har så nu mine 2 minutter, det er godt (*Første næstformand* (Karen Ellemann): 5 minutter.). Det er selvfølgelig 5 minutter. Tak for det. Det ville jo være skidt at stoppe efter 2 minutter.

Som Dansk Folkeparti ser på det, har vi selvfølgelig indgået en aftale, og det har ikke noget med det at gøre. I Dansk Folkeparti har vi jo altid haft en klar holdning om, at vi ikke synes, at den helt var god nok, men at vi bare måtte acceptere, at der ikke var flertal for det, som Dansk Folkeparti gerne ville. Dansk Folkeparti havde gerne set, at den røde zone var blevet udvidet noget mere. Der er kommet, er det fire-fem boliger mere, med, og det er også helt fint, og det er også noget af det, som vi har lagt vægt på. Men vi havde også gerne set, at der var sket ændringer i den gule zone. Fra starten af har Dansk Folkeparti selvfølgelig ønsket en stor rød zone, og vi har også ønsket en orange zone, en overgangszon, så der ikke er det bratte fald fra rød til gul zone, altså en nedtrappingsmodel. Det er også det, som de ønsker nede omkring Skrydstrup, og det er det, som Dansk Folkeparti hele tiden har sagt. Det vil man kunne finde og se at jeg tidligere har været ude at melde ud.

Der bliver så givet en erstatning, som er 140.000 kr. i rød zone eller opkøb af ejendommen i den forbindelse, og 70.000 kr. i gul zone. Det er så penge, som man får udbetalt skattefrit til isolering, og det er også fint nok. Men der er jo et ønske fra folk dernede – jeg tror, det er 28 boliger de siger der ligger på grænsen – om, at de burde være med i den røde zone, og der synes jeg, at vi skulle se på, om der er nogle, der med god grund kunne komme med ind i den røde boligzone. Det er i hvert fald det, jeg vil opfordre ministeren til at vi kan tage på et møde, og så kan vi se, om vi kan blive enige om det. For det har været lidt, som om der ikke rigtig er blevet lyttet til borgerne dernede og deres argumenter om, hvordan og hvorledes det

skal være. Nogle af dem er der selvfølgelig blevet lyttet til, og der er mere støj, og det er lidt svært at bedømme, hvor meget støj der er, før F-35-flyene kommer. Der er så en 10-årig overgangsperiode, hvor man kan klage over det, og man kan få ændret på, om man skal få det opkøbt eller have det udbetalt til isolering, og det er også en god ting. Det er også en god ting, at dem, der har en bolig, som de kan leje ud, skal bruge pengene på isolering, så de ikke bare kan stoppe pengene i lommen. Det var jo også et ønske fra Dansk Folkepartis side, at det ikke skulle være sådan, at man kunne stoppe pengene i lommen og så være ligeglad med lejeboligerne. Så det er helt fint.

Men vi er nødt til at tage det alvorligt, når der er så mange, der klager over det. Vi må jo erkende, at den her aftale er ti gange bedre end den aftale, der lå under den tidligere regering. Det kan vi bare konstatere ud fra det, der er kommet, og det er også fint, og det takker vi også for i Dansk Folkeparti. Men jeg vil opfordre ministeren til, at man måske lige kigger lidt mere på de boliger, der ligger på grænsen, og om der er nogle af dem, som man med god ret kan sige kunne komme med. Og hvorfor skal man ikke lave en overgangszone, så man har en nedtrapning? Der er mange, der ikke kan forstå, at man har en grænse. Det er ligesom, hvis der herfra, hvor jeg står, og så over til min gode kollega fra Radikale, går en grænse midt imellem, hvor jeg får 140.000 kr., og Radikale får 70.000 kr. Hvorfor skal man kun have 70.000 kr., når man bor 2 m væk? Altså, det er sådan noget, som man ikke rigtig kan forstå hvordan fungerer, og derfor var det jo ønskeligt, at der var en nedtrapningsplan, altså at jo længere væk man kom fra rød zone, des mindre fik man.

Så er der så mulighed for at klage over de afgørelser, der bliver truffet. Der er de her naboretlige regler vedrørende støjgener, og at man kan rejse en sag. Så afskriver man sig godt nok muligheden for at få den der erstatning til isolering, men så kan man jo måske vinde en sag, hvor man får en højere erstatning. Der har også været en diskussion om, om de kunne det eller ikke kunne det, men der er ikke noget, der hindrer folk i at rejse en sag vedrørende naboretlige regler. Det står der også i loven at man kan gøre, og så er det i hvert fald lukket ned med de spekulationer om, at de ikke har mulighed for at klage til retten og få deres sag afprøvet. Så kan de så få afprøvet, om værditabet af huset står mål med den erstatning, de får, og de kan vinde en sag, men det kan selvfølgelig tage en hel del tid.

Men jeg håber jo, at ministeren i løbet af den tid, vi nu får det behandlet, måske også er villig til lige at snakke med forligskredsen om, om der er noget uhensigtsmæssigt, som vi skal rette op på. For som lovgivere skal vi også være klar til at lytte, hvis der kommer nogle gode, saglige argumenter for, at der er noget, der er lidt skævt, og det er vi i hvert fald klar til i Dansk Folkeparti. Men sådan generelt må vi bare erkende, at F-35'erne jo kommer til Skrydstrup, og der er rigtig mange arbejdspladser, man også gerne vil have dernede, og man må jo også tage hensyn til de støjgener, der er. Men det er svært at bedømme endnu, før flyene rigtig kommer til at flyve. Så har jeg brugt min tid.

Kl. 13:56

Første næstformand (Karen Ellemann):

Det er fuldstændig korrekt – præcis de 5 minutters taletid plus det løse i starten. Og jeg skal blot her fra formandsstolen i forhold til det første, ordføreren sagde, komme med den korte kommentar, at den her mulighed for debatten i dag afprøves. Det vigtigste er, vil jeg alt andet lige vurdere, at man i hvert fald kan være i øjenhøjde med ministeren, da det er ministeren, der beder Folketinget om at behandle lovforslaget. Og så vil Udvalget for Forretningsordenen kunne debattere det og vende tilbage til afviklingsformen. Men det er noteret, at Dansk Folkeparti ikke finder det hensigtsmæssigt, at opstillingen er, som den er.

Men til Bent Bøgsted kan jeg hermed meddele, at der ikke er nogen øvrige ordførere, der har bedt om korte bemærkninger (*Bent*

Bøgsted (DF): Det er, fordi jeg har vendt ryggen til dem!). Jeg kan bekræfte, at jeg kan se på de øvrige deltagere i debatten, at der ikke er nogen ordførere, der sidder og vifter med armen eller ønsker ordet i den sammenhæng, og dermed kan jeg give ordet til Radikale Venstres ordfører, og det er hr. Martin Lidegaard. Værsgo.

Kl. 13:57

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Tak for det, formand. Jeg synes ikke, der er grund til at lægge skjul på, at det her er en svær lov, hvor vi politikere skal forsøge at afbalancere hensynet til forskellige borgere i landet. Der er de borgere, som bor i og omkring Skrydstrup, og som bliver naboer til en ny, stor og meget larmende landingsplads med nogle fly, skulle jeg hilse og sige, som larmer rigtig, rigtig meget. Vi skylder de borgere at tage hensyn; vi skylder dem også, at de har mulighed for at få en kompensation, og at vi altså tager det hensyn, som er muligt. Og derfor er jeg også glad for, at vi har fået en betydelig større pakke, der giver større støtte til flere mennesker, end vi havde før.

Fra radikal side har vi lagt særlig vægt på, at vi i den nye pakke, der er blevet aftalt, også får en bedre kommunikations- og informationsindsats over for de borgere, der bliver berørt af det her. Og heldigvis er det jo kun få gange dagligt – normalt måske to gange dagligt – at der vil være landinger og lettelser, havde jeg nær sagt, altså at fly lander og letter fra banen. Det vil have rigtig stor betydning for mange familier at vide, hvornår det er, og at kunne tilrettelægge deres daglige liv efter det. Det kan selvfølgelig ikke fjerne støjen, men det vil gøre livet noget lettere.

Sådan er der faktisk en del gode, synes jeg, aspekter i den pakke, som vi i hvert fald står bag af hensyn til de borgere, der bor i og omkring Skrydstrup. Og det er jo, fordi der også er et hensyn til nogle andre borgere, nemlig alle dem, der ikke bor i og omkring Skrydstrup, og som skal betale kompensationen, og som jo, når vi ser på det lidt bredere, er med til at betale kompensation, hver gang staten skal ekspropriere eller gøre noget for fællesskabets bedste, der går ud over en særlig gruppe borgere. Det gælder jo også, når vi bygger motorveje, eller når vi bygger andre lufthavne, eller når vi bygger jernbaner, eller hvad det nu måtte være – der er vi nogle gange nødt til at genere nogle borgere, fordi samfundet og fællesskabet får gavn af det. Og hver gang skal vi, helt rimeligt, kompensere eller overtage eller erstatte.

Men det er også bare vigtigt, at der er en sammenhæng, hver gang vi gør det, sådan at det, vi gør over for borgerne i Skrydstrup, ikke er markant dårligere eller bedre end det, vi gør, når det handler om borgerne på Amager i forbindelse med lufthavnen der, eller når vi skal bygge en motorvej eller en jernbane. Og det er den svære balancegang, som vi har som politikere, altså hele tiden at afstemme det her. Og jeg forstår godt, at der er borgere i Skrydstrup, som er ærgerlige over den balance, der er ramt her, for der vil jo, næsten uanset hvor vi trækker den linje, være folk, der føler, at de kommer i klemme. Og jeg vil, ligesom Venstres ordfører, heller ikke afvise, at vi kan blive klogere, eller at vi, når vi har læst høringssvarene igennem og har kigget på det, kan tilrette det.

Men som udgangspunkt står Radikale Venstre naturligvis ved den aftale, vi har indgået, og som forekommer os som udgangspunkt at være den rigtige. Tak.

Kl. 14:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til De Radikales ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra SF, og det er fru Anne Valentina Berthelsen. Værsgo.

Kl. 14:00

(Ordfører)

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Tak for det. Jeg synes, det er en meget spændende debat at følge, også selv om folk har ryggen til, men jeg vil godt lige løfte mig op i et lidt mere overordnet perspektiv.

Det her forslag har jo sådan set til formål at godkende de sådan bevillingsmæssige og praktiske foranstaltninger på Flyvestation Skrydstrup som følge af indkøbene af F-35-flyene, som kommer i 2023. Og det er jo sådan, at SF i 2016 forlod forsvarsforliget, fordi vi var meget uenige i nødvendigheden af at indkøbe 27 F-35-kampfly. Det var ikke, fordi vi var uenige i, at de her F-16-fly skulle udskiftes – det var vi sådan set ikke uenige i – men vi mente, at 27 fly var for mange.

For SF er det utrolig vigtigt, at Danmark engagerer sig internationalt, at vi spiller en stor rolle i at gøre verden til et bedre og mere fredfyldt sted, og der kan man sagtens forestille sig, at vores luftvåben står til rådighed på sådan en mission; det har vi gjort før, og det vil vi formentlig gøre igen. Men det er ret centralt for SF, at Danmark bidrager med det, som vi er bedst til, og at vi tænker vores sikkerhedspolitik og vores engagement lidt bredere end bare den sådan rene militære indsats. Det tror jeg er rigtig vigtigt, også for fremtidens måde at tænke sikkerhedspolitik på, for jeg synes, og SF synes, at vi indtil videre har set en meget stringent militær sikkerhedspolitik, en meget stringent militær tilgang til både sikkerhedspolitik og udenrigspolitik, i virkeligheden siden 2001, og vi mener sådan set, at den her strikse militære oprustning ved indkøbene af F-35-flyene bare er en fortsættelse af det. Det synes vi ikke er tilstrækkeligt. Vi vil godt have et bredere perspektiv på, der handler om bekæmpelse af global fattigdom, og der handler om bekæmpelse af klimakrisen, og hvad det kan medføre af sikkerhedspolitiske udfordringer rundt omkring i verden.

Men der er også gode ting i det forslag, der ligger her. Det er jo positivt, at man tænker på støjgenerne for naboerne til flyvestationen. Det er positivt, at man har fundet flere penge til at kompensere de lokale. Det er meget positivt, også selv om vi i SF ikke afviser, at det kunne være relevant at se på mere – se på, om modellen virker, når først den kommer i arbejde.

Men overordnet set kan vi ikke rigtig støtte det her forslag, ikke som det ligger lige nu. Vi vil selvfølgelig følge debatten i udvalget konstruktivt, men i og med at det sådan set er et forslag, der har til formål at godkende de sådan bevillingsmæssige og praktiske foranstaltninger omkring F-35-flyene, støtter vi ikke umiddelbart det her. Tak.

Kl. 14:03

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Der er ikke ønske om korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Enhedslisten, og det er fru Eva Flyvholm. Værsgo.

Kl. 14:05

(Ordfører)

Eva Flyvholm (EL):

Jamen tusind tak. Jeg kan sige, at fra Enhedslistens side kan vi ikke støtte det her forslag. Grunden til, at Skrydstrup overhovedet skal udbygges, er jo, at man har valgt at købe kampfly med samlede udgifter for næsten 60 mia. kr., og det mener jeg helt ærligt er en fuldstændig vanvittig måde at bruge fællesskabets penge på. Jeg synes mere end nogen sinde, at vi kan se, at vi faktisk har brug for at investere i vores velfærdssamfund, i vores sundhed og i øvrigt også i at kunne hjælpe ude i verden og være med til at investere i udvikling. Det vil vi kunne spare rigtig, rigtig mange liv på og gøre en meget større positiv indsats ved end ved at fyre så mange

milliarder af på kampfly. Så det er, synes jeg, mere tydeligt end nogen sinde, at den her investering er en meget stor fejl. De her kampfly er jo ikke blevet leveret endnu, så det ville være dejligt, hvis der var nogen, der ville reflektere lidt over, om ikke man kunne nå at trække i land, vil jeg sige, for det er der i den grad brug for. Så den del af det kan vi bestemt ikke støtte.

Jeg vil også, når der peges på de her kampflys kvalitet, i forbindelse med at de bl.a. skal kunne bruges til at forsvare Danmark, sige, at det er meget, meget tydeligt, at der stadig er ekstremt store udviklingsproblemer med dem. Så sent som her i januar kom Pentagon selv med en ny rapport, der viser, at de her flys computersystemer stadig væk ikke fungerer ordentligt, at de ikke kan sigte ordentligt, og at der er ekstremt mange problemer med dem. Det synes jeg også rejser et spørgsmål om den her investering, som det desværre ikke er sidste gang, tror jeg, vi kommer til at se problemer med.

Når det er sagt, vil jeg sige, at jeg synes, der er nogle positive elementer i det her forslag, og det handler lige præcis om den del, der handler om støjkompensation til naboerne. Jeg har lige fra starten i forbindelse med de her kampfly undret mig ekstremt meget over, at der ikke var sat nogen penge af til netop at støjsikre naboerne til Skrydstrup, og tilbage i 2016 spurgte jeg den daværende forsvarsminister fra Venstre, Peter Christensen, hvad man havde tænkt sig at gøre ved det her støjproblem, og han sagde dengang, at der var afsat 0 kr. til at gøre noget ved det. Derfor har det været en rigtig lang kamp, hvor naboerne til Skrydstrup har skullet råbe op rigtig mange gange, og hvor vi fra Enhedslistens side også har skullet pege på det her problem med støjen mange gange, og hvor en række journalister, bl.a. især fra Jyllands-Posten, har gjort rigtig meget for at grave de har problemer med støj frem. Der er jeg bare super glad for, vil jeg sige, at det er noget, der er blevet lyttet til rundt omkring i forligskredsen, så man faktisk har fundet nogle penge frem til at kompensere de her mennesker, som vil blive meget hårdt ramt af støjen. Det manglede også bare, vil jeg sige.

Men der er stadig med den model, der ligger her, nogle udfordringer, som naboerne jo også har peget på, bl.a. overgangen mellem den gule og den røde zone, kan man sige, i forbindelse med muligheden for at blive købt ud eller at få hjælp til at støjisolere, og det, de peger på dernede, er, at det er for brat en overgang. Nu er vi jo ikke med i forliget af gode grunde, som det fremgik tidligere, men jeg vil da virkelig opfordre til, at man går det sidste stykke og får lavet den aftale mere i tråd med det, som naboerne også efterlyser behovet for dernede.

Så vi må fortsat have en god behandling, og jeg kan forstå, at der bliver mulighed for, at naboerne kan blive hørt i næste uge, og det synes jeg er meget vigtigt, for jo bedre forhold, der overhovedet kan sikres for, at de bliver inddraget, jo bedre. Det er ekstremt vigtigt, for de her mennesker kommer til at have nogle store gener i deres hverdag, som jeg synes man skylder at hjælpe dem med. Tak for ordet.

Kl. 14:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning fra hr. Bent Bøgsted, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:07

Bent Bøgsted (DF):

Tak for det, formand. Jeg skal bare lige høre Enhedslistens ordfører om noget. For det fremgik, at man egentlig ikke skulle bruge de der mange milliarder på fly, og man skulle måske egentlig heller ikke have en flyvestation i Skrydstrup. Ordføreren nikker. Er det, fordi vi er der, hvor Enhedslisten siger, at vi skal afskaffe forsvaret og så bare sætte et skilt op med ordene: Vi overgiver os? Jeg tolker det sådan, at Enhedslisten ikke ønsker et forsvar af Danmark. Det er der ingen grund til. Vi skal bare bruge pengene på velfærd i stedet for og

så afskaffe hele forsvaret. Der er fly, der er slidt ned, der skal skiftes ud og fornyes, for at vi kan opretholde forsvaret. Men Enhedslistens ønske må jeg gå ud fra er at sige, at vi ikke skal have et forsvar, pengene skal alle sammen bruges til velfærd, så alt, hvad der er i forsvaret, skal bare afskaffes.

Kl. 14:08

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Eva Flyvholm.

Kl. 14:08

Eva Flyvholm (EL):

Det kan jeg afkræfte. Vi ønsker sådan set ikke at afskaffe hele forsvaret. Jeg synes, det er ganske fornuftigt at have et forsvar, som både kan tage sig af, hvad skal man sige, territorialforsvar og også bidrage til f.eks. nogle af FN's fredsbevarende missioner rundt omkring i verden og andet, hvor jeg synes, at danske soldater faktisk kan være med til at gøre en positiv forskel. Så det er ikke, fordi vi vil afskaffe forsvaret fuldstændig, men jeg synes, at man er nødt til at se på, at lige præcis det her med forsvar er ret centralt. Og F-35, de nye kampfly, er et ekstremt offensivt angrebsfly, som først og fremmest bliver indkøbt, for at man kan være allieret med amerikanerne og bombe ude i nogle af de krige, som vi har været rigtig meget modstander af. Det er jo derfor, at man har valgt så offensivt et fly. Jeg synes godt, at man kunne have truffet nogle andre valg i forhold til at sikre, at der også var en mulighed for at beskytte eget luftrum, men altså ikke gå så offensivt til værks, som man har gjort med de her meget, meget dyrere F-35-kampfly, der i øvrigt også er meget kontroversielle.

Så det er et spørgsmål om, at man skulle gøre det anderledes, vil jeg sige, mere end at vi bare vil afskaffe forsvaret. og der er jo også trods alt plads til nuancer inden for det, tænker jeg. Men når det kommer til de nye F-35, er det helt sikkert, at det bliver et nej herfra.

Kl. 14:09

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Bent Bøgsted. Værsgo.

Kl. 14:09

Bent Bøgsted (DF):

Jamen det kan jeg godt forstå, altså at vi ikke skal have nogen fly, for vi skal have indkøbt nogle nye – vi skal ikke have nogen fly til forsvar. Men de er også sendt ud til FN-opgaver. De er sendt ud mange steder til at varetage fælles interesser. Vi skal også varetage arktiske interesser med hensyn til at beskytte dansk territorium. Men hvis ikke vi har nogen fly, der kan afvise andre, så har vi måske den situation, at det så er russiske fly, der kommer ind over Danmark i stedet for, fordi vi ikke har noget afvisningsberedskab. Det er det, de her fly skal bruges til.

Kl. 14:09

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Eva Flyvholm.

Kl. 14:09

Eva Flyvholm (EL):

Man må bare sige, at F-35 er et ekstremt dyrt kampfly, som rigtig meget peger på først og fremmest er blevet anskaffet, fordi det styrker relationen til amerikanerne og til NATO i den sammenhæng. Det er stadig væk et kampfly, som overhovedet ikke er færdigudviklet. Der er ekstremt store tekniske problemer med det. Så jeg undrer mig da over, at det er det valg, man overhovedet tog. Det tror jeg også der var mange andre der gjorde i den proces, der fandt sted. Jeg tror, der er mange af os, der tænker, at vi aldrig har set så lukket en proces. Det er danmarkshistoriens største offentlige indkøb, vi

snakker om her, og det mener jeg simpelt hen ikke er forvaltet på den mest fornuftige måde.

Kl. 14:10

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Det Konservative Folkeparti. Det er hr. Niels Flemming Hansen. Værsgo.

Kl. 14:10

(Ordfører)

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak. I forhold til hr. Bent Bøgsteds første kommentar har jeg nu bemærket, at hr. Karsten Lauritzen har sat sig bag ved mig, således at han kan se ryggen på mig, ligesom jeg så den på ham tidligere, og jeg må erkende, at ministeren og jeg har de bedste pladser i salen.

I juni 2016 indgik den danske regering en aftale om køb af 27 F-35-fly. Fra vores synspunkt kan man jo altid diskutere, om det var nok. Det er planen, at de første F-35-fly skal modtages i Danmark i 2023. Jeg har selv hørt fra Lockheed Martin, at der kan være en mindre forsinkelse i levering af flyene grundet covid-19, men indtil videre ikke noget af større betydning.

Man besluttede også, at de fremtidige fly skulle operere ud fra Flyvestation Skrydstrup, hvilket dengang som nu var en stor glæde. Alene det at beholde de godt 1.000 arbejdspladser i området er jo af stor, stor betydning. Derfor skal vi naturligvis også være klar til at modtage disse prægtige computere med vinger, som F-35 er, og som er klar til forsvare Danmark, Arktis og andre steder ude i verden, hvor det desværre kan være nødvendigt. De 42.000 m² bygninger og 300.000 m² landanlæg bliver bygget ud fra de konkrete krav, der er, til F-35-flyene, og derudover bliver der taget særlige hensyn til sikkerhed, støjreduktion og etablering af støjafskærmning, hvilket er super.

Vi står naturligvis bag den aftale, der er lavet, og har det i øvrigt på samme måde som andre partier i salen, at hvis nogle af de her høringssvar, der er kommet ind, giver god mening, så er det klart, at vi skal diskutere dem. Men som udgangspunkt står vi fast ved den aftale, vi har lavet. Dog er det også vigtigt at sige, at vi i høj grad anerkender – som en stor vigtighed for Det Konservative Folkeparti – at der er mulighed for at genberegne støjen, når flyene faktisk er der og er i brug. For det er jo det, det her handler om: Hvor meget larmer de, når de i virkeligheden flyver der?

For at F-35 skal fungere normalt, er det vigtigt i alle henseender at huske på devisen i Fighter Wing Skrydstrups våbenskjold »OPES FORIS VIRES DOMI« - styrken ude og kraften hjemme.

Vi bakker naturligvis op om forslaget.

Kl. 14:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning fra fru Eva Flyvholm, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:13

Eva Flyvholm (EL):

Jeg kunne næsten ikke dy mig, når jeg hørte formuleringen fantastiske computere på vinger. Så vil jeg bare gerne spørge ordføreren, om ordføreren er bekendt med Pentagons egen vurdering af det her F-35-kampfly. Deres seneste vurdering for få måneder siden var, at man ikke var i stand til at lave opgraderingerne til det nye computersystem; at det var meget, meget tvivlsomt, om det overhovedet kommer til at virke; at sigtet ikke fungerer; at man er ekstremt sårbar over for cyberangreb. Jeg vil bare gerne spørge ordføreren, om ikke det kan give lidt bekymring i forhold til den her såkaldte supercomputer, at det er det, Pentagon selv siger om flyet.

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 14:13 omkring Skrydstrup. Fra mange sider er aftalen blevet kritiseret for at være uretfærdig, for at være for nærig og for at være for tilfældig. I Nye Borgerlige deler vi kritikken.

Niels Flemming Hansen (KF):

Jo, naturligvis kan det det, det er klart. Men vi må også erkende, at inden de første skal leveres i januar 2021, er der altså stadig væk rigtig, rigtig god tid til at arbejde med det her. Lige nøjagtig i forhold til om sigtet fungerer, har jeg jo også hørt og læst, at det er de fuldstændig sikre på at det kommer til. Samtidig har du jo ret i det med cyberdefens i forhold til det her fly. Men også der har de været ude at sige, at de er fuldstændig overbevist om, at inden vi får leveret, er det problem også løst.

Kl. 14:13 Vi fremsatte tidligere på året beslutningsforslag om, at enhver boligejer i området omkring Flyvestation Skrydstrup skulle kunne få en uvildig vurdering af deres individuelle ejendomsstab som følge af støjen fra de nye F-35-kampfly. Det var der desværre ikke et flertal for i Folketinget, og den massive kritik fra naboerne har hverken fået regeringen eller partierne bag aftalen til at ændre holdning. Det er skuffende, og det er i den grad ufølsomt over for de familier, der nu går en uvis og svær tid i møde.

Kl. 14:14

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Eva Flyvholm.

Kl. 14:14

Eva Flyvholm (EL):

Det er jo rørende med tillid, kan man sige, men jeg hæfter mig også ved, at de faktisk selv siger, at en række af de her problemer, der ikke er blevet løst endnu, sandsynligvis heller ikke kan løses, altså at der simpelt hen er så store tekniske udfordringer, at man helt grundlæggende er i tvivl om, om det nogen sinde kommer til at være i orden. Der er noget af det, der handler om at hælde flere og flere penge i det, men der er altså også noget af det, som man faktisk helt grundlæggende ikke aner hvad man skal stille op med. Og igen: Det er Pentagon selv, der siger det.

Så jeg vil i hvert fald opfordre ordførerne i forligskredsen, der er ansvarlige for det her indkøb, at tage de bekymringer meget grundigt med og også sørge for, at man har nogle garantier forud for leveringen af de her fly, for det er rigtig mange milliarder, der er tale om.

Kl. 14:15

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Niels Flemming Hansen, værsgo.

Kl. 14:15

Niels Flemming Hansen (KF):

Der er jo ikke nogen i den forligskreds, som ikke er fornuftige mennesker, så naturligvis vil vi tage den overvejelse med.

Kl. 14:15

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren for Det Konservative Folkeparti. Den næste ordfører kommer fra Nye Borgerlige, og det er fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 14:15

(Ordfører)

Pernille Vermund (NB):

Tak for ordet. Nye Borgerlige bakker op om de tre første punkter i nærværende forslag, men vi bakker ikke op om kompensationsmodellen. Derfor vil vi foreslå, at lovforslaget opdeles, så kompensationsmodellen behandles separat.

Vi ønsker et stærkt forsvar. Vi skal passe på danskernes frihed og sikkerhed, og det er naturligvis afgørende for vores sikkerhed, at forswarets materiel og anlæg udbygges og opgraderes. Derfor bakker vi op om bevillingen til Flyvestation Skrydstrup. Men vi bakker ikke op om kompensationsmodellen til ofrene for støjplagerne nær flyvestationen. Et flertal i Folketinget, som Nye Borgerlige ikke er med i, har indgået en aftale om støjkompensation til beboerne og borgerne

Vi har hørt eksempler på familier, som havner i store økonomiske vanskeligheder på grund af de øgede støjgener og den ringe kompensationsmodel. En af dem, der har haft foretræde for Forsvarsudvalget, var en mand, der står for at skulle refinansieret sine lån i ejendommen. Det kan han formentlig ikke få nu, når støjen forringer boligens værdi. Han kan heller ikke sælge uden tab, og så er der faktisk kun udsigt til tvangsauktion. Det er ikke en rimelig behandling. Han og de øvrige borgere i området fortjener, at vi tager deres skæbner alvorligt.

Da vi i sin tid behandlede Nye Borgerliges beslutningsforslag, hørte jeg en bevægelse imod en mere rimelige kompensationsordning, og jeg har også i dag hørt, at der er partier – Venstre, DF og andre – som er åbne over for at lytte til de høringssvar og de indsigelser, der er kommet. Jeg håber, at vi i udvalgsarbejdet kan finde et flertal for en kompensation, som hjælper borgerne i Skrydstrup ud af den urimelige situation, som de er bragt i.

Vi skylder hinanden at passe på Danmark. Vi skal leve op til vores forpligtelser i NATO og investere i et stærkt forsvar, men vi skylder også de borgere i Skrydstrup, som har så meget på spil, at vi behandler dem ordentligt. De skal ikke tages som gidsler i den her sag.

Kl. 14:18

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning til hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 14:18

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Fru Pernille Vermund siger selv, at man ikke er med i aftalen, men det forhindrer jo ikke en i, at man både kan komme med ændringsforslag og beslutningsforslag, som man har gjort. Men jeg håber, der er mange, der hører, at når Nye Borgerlige siger, at de ikke kan tilslutte sig kompensationsmodellen, så er det det samme som at sige til alle borgerne i området, at de ingenting får.

Det, der er forskellen her, og det, vi taler om, – og det er vi nødt til at sige til folk, som det er – er, at uanset hvilken regering vi har haft, og uanset hvilken rådgivning vi har fået, så fremgår det, at staten ikke er erstatningspligtig. Det, der er forskellen her, er forskellen mellem F-16 og F-35, og der er mulighed for genberegning osv., men det er 1.600 lodsejere i området, som er fri for at skulle ud og føre retssager imod staten eller anlægge gruppesøgsmål eller noget som helst andet. Med det her, vi vedtager i dag, er der 1.600, der kan blive hjulpet, og man kan synes, at det er få eller mange, men det er ti gange så mange, som den tidligere borgerlige regering foreslog.

Når man ikke kan støtte kompensationsmodellen, er der kun én mulighed tilbage for borgerne, og det er at anlægge sag mod staten. Er det virkelig det, som Nye Borgerlige synes borgerne skal udsættes for?

Kl. 14:19

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 14:19

Pernille Vermund (NB):

Når man kommer udefra og ser ind i det politiske her, er det netop den type svar og henvendelser, som ordføreren her kommer med, som man frygter allermost, altså det her kyniske politikersynspunkt, at enten tager man det, der ligger, eller også er der ingenting.

Jeg synes, det er helt rimeligt, som vi også har hørt flere ordførere sige her i salen i dag, at man ser på, om der er familier, som er havnet på den forkerte side af skellet – skellet i en politisk model, en politisk vedtaget kompensation, som jo alt andet lige ikke bliver bedre end det, man politisk kan forudse, når man sidder og laver den. Nu er der kommet høringssvar og i det tilfælde, at der er familier, der er boligejere, som står i en enorm vanskelig situation, og som risikerer at gå på tvangsauktion, risikerer at skulle gå fra hus og hjem, så er det altså kynisk, at man lægger det op sådan, at enten tager man den her model, eller også er der ingenting.

Nye Borgerlige kommer til at kæmpe for, at modellen bliver forbedret.

Kl. 14:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 14:20

Bjarne Laustsen (S):

Det, jeg siger her som ordfører, er sagligt og reelt, og det er der et kæmpestort flertal i Folketinget der er fuldstændig enige i. For vi er nødt til at lave nogle objektive kriterier, når vi skal beslutte, hvem det er, der skal have støtte.

Det, som Nye Borgerlige siger – og det er det, jeg kigger lidt på – er, at man vil, at borgerne skal have en erstatning. Hvis nogen skal have en erstatning, skal det vurderes af nogle andre. Er der uvildige personer i den kreds? Det kunne der sagtens være, men hvem skulle det i givet fald være: Skal det være ved retssager osv.?

Det, vi gør i stedet for, er at sige, at 1.600 borgere, der er berørt i større eller mindre grad, i området får mulighed for inden for en 10-årig periode enten at blive helt opkøbt eller få kompensation eller få penge i lommen, som Venstre taler om. Jeg synes, det er flot, også i forhold til hvad vi har set af alle mulige andre projekter. Almenvellet er nødt til at sige: Vi skal have plads til at lave det her, for det er en samfundsmæssigt god investering, vi skal have lavet. Derfor har vi valgt en model, der på den måde er meget fremkommelig i modsætning til at skulle anlægge sag imod staten.

Kl. 14:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Liberal Alliance. Det er hr. Henrik Dahl... Hov, beklager, naturligvis skal fru Pernille Vermund have lov til at respondere på det, som hr. Bjarne Laustsen kom med i det halve minut. Værsgo.

Kl. 14:22

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Vi beder ikke om en situation, hvor man går fra en kompensationsmodel til erstatning. Vi er fuldstændig med på, at der er forskel på, om man giver kompensation, altså om man politisk vedtager, hvad det er for nogle regler, der gælder for kompensation, eller om man er i en situation, hvor man siger, at det skal være erstatning med alle de udfordringer, der så er for borgerne. Så det er ikke det, vi beder om.

Vi beder om, at man i forhold til den kompensationsmodel, som er politisk vedtaget, lytter til de borgere, som måske er et fåtal, men det kan også være mange, og ser på, om der konkret er nogle

situationer, hvor vi kan se at den altså rammer skævt, at her rammer vi ved siden af. Og hvis man er for egenrådige til at lytte til de borgere, til at tage derud og kigge på den enkelte matrikel og sige, at her er der nok noget om det, så skal man selvfølgelig ikke lytte. Men vi håber, at det, vi har hørt i salen i dag, og også det, vi hørte i forbindelse med behandlingen af vores beslutningsforslag, betyder, at der faktisk vil være et flertal for at være lydhør over for dem, der kommer i klemme.

Kl. 14:23

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren fra Nye Borgerlige. Således blev der i hvert fald kompenseret på taletiden. Dermed er det den næste ordfører, som kommer fra Liberal Alliance. Det er hr. Henrik Dahl. Værsgo.

Kl. 14:23

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Det er nødvendigt, at forsvaret moderniserer sine kampfly. De gamle F-16-fly er et af de bedste materielindkøb, det danske forsvar nogen sinde har lavet, men de kan ikke flyve for evigt. Til erstatning har vi så anskaffet lige præcis 27 af de mest avancerede militærfly, verden nogen sinde har set, nemlig F-35'erne. Det er også godt.

De nye kampfly skal jo så ligesom de gamle udstationeres på Flyvestation Skrydstrup, og har man sagt A, må man også sige B. Derfor skal Flyvestation Skrydstrup opgraderes og udbygges. Det er jo en god beslutning, fordi beslutningen om at købe flyene er god, og derfor er følgebeslutningen selvfølgelig også fornuftig.

I forhold til spørgsmålet om støjgener er vi jo også med i den aftale, der er indgået. Der vil jeg bare ligesom flere andre ordførere sige, at vi selvfølgelig står ved aftalen. Det er ganske klart. Men som altid mener vi selvfølgelig også, at pragmatismen og den sunde fornuft skal have lov til at råde, så lad os i den kreds af partier, som har taget et fælles ansvar, se, hvad der kommer ind af høringssvar. Det er kun rimeligt at gribe tingene an på den måde, som mange andre ordførere også har sagt. Så vi bakker op om lovforslaget, og med de bemærkninger takker jeg for ordet.

Kl. 14:24

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Henrik Dahl fra Liberal Alliance. Så er det forsvarsministeren. Værsgo.

Kl. 14:25

Forsvarsministeren (Trine Bramsen):

Tak for det. Jeg vil også gerne takke for indlæggene under behandlingen af lovforslaget. Vi lever i en verden med stadig større uro og et øget trusselsbillede. Det gælder også for Danmark. Derfor er det helt afgørende, at vi har de nødvendige kapaciteter i det danske forsvar. Det gælder ikke mindst nye og moderne kampfly. Anskaffelsen af de nye F-35-kampfly er afgørende for at opretholde Danmarks nuværende operative kampflykapacitet. Samtidig sikrer anskaffelsen, at forsvaret fortsat vil kunne foretage suverænitetshåndhævelse. Derudover sikrer anskaffelsen af de nye kampfly, at Danmark også fremover vil kunne deltage i internationale operationer og dermed leve op til de forpligtelser, som Danmark har påtaget sig som medlem af NATO.

Med lovforslaget skabes rammerne for udbygningen og driften af Flyvestation Skrydstrup. Det er således hele fundamentet for, at Danmarks nye kampfly kan operere fra flyvestationen, når de første fly ankommer til Danmark i 2023. Det er det fundament, vi behandler her i dag. Uden et nyt anlæg kan vi ikke modtage kampflyene, og hvis vi skal modtage kampflyene til tiden, er det kritisk, at vi får igangsat byggeriet af det nye anlæg hurtigst muligt. Lovforslaget

skaber også grundlaget for en regulering af støjen fra forswarets aktiviteter på Flyvestation Skrydstrup. Desuden udmønter lovforslaget den kompensationsordning for flystøj fra F-35-kampflyene, som sidste år blev aftalt af et bredt flertal af Folketingets partier.

Der har lettet og landet kampfly i Skrydstrup siden 1954. Derfor er kampflystøj på ingen måde noget nyt i området. Flyene vil også fortsat operere, som de gør i dag. Det er to flyvninger om dagen, formiddag og eftermiddag, fra mandag til fredag. Hertil kommer afvisningsberedskabet, såfremt det danske lufttrum krænktes, samt mørkeflyvningerne nogle uger om året, som også kendes fra i dag. Den årlige mængde af flyvetimer, der afvikles med F-35, vil dog være mindre, end vi kender fra i dag, da en del af den træning, der pågår i dag, vil skulle gennemføres i USA.

Kompensationsordningen handler således om den yderligere støj, som borgerne udsættes for med de nye fly. Det er en ordning, der vil omfatte ca. 1.600 boliger, og som indeholder tilbud om frivilligt opkøb, støjisolering eller et kontantbeløb – afhængig af den yderligere støj, som boligen udsættes for. Der er i aftalen afsat ca. 250 mio. kr. til at yde kompensation til naboerne, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke partierne i forligskredsen for opbakningen til kompensationsordningen og for de gode indspark, der er kommet i tilblivelsen af den.

Når vi taler om den del af forslaget, som handler om støjen fra de nye kampfly, vil der være borgere, der mener, at de skulle have haft mere i kompensation. Sådan vil det være, når man vælger at lave en kompensationsordning, og når der dermed skal sættes grænser for, hvor man kan kompensere. Jeg vil igen nævne, at det jo er med udgangspunkt i den støj, man udsættes for. Jeg vil i den forbindelse også gerne takke for de indspark og spørgsmål, der er kommet fra borgerne undervejs i processen. Hr. Karsten Lauritzen efterlyste høringsvarene, og de er oversendt kommenteret til Folketinget. Jeg har selvfølgelig også som minister været i Skrydstrup ad flere omgange, og jeg har haft dialog med borgerne og har besøgt de borgere, som vi her taler om.

Uanset hvilken model vi laver for støjkompensation, uanset hvor omfattende den måtte være, vil der altid være nogle, der ligger lige på den anden side af stregen, og som havde foretrukket en anden model. Det er baggrunden for, at der er taget udgangspunkt i den støj, som borgerne udsættes for. Kunne grænserne have ligget et andet sted? Ja, det kunne de godt. Men så ville der være borgere, der ville ligge på den anden side af de nye grænser. Derfor er det altså støjbilledet med F-35 og de vejledende grænseværdier, vi har taget udgangspunkt i. Det synes jeg er en fair model.

Tilbuddet om støjisolering med støjdæmpning betyder, at der vil blive taget udgangspunkt i den enkelte bolig. Samtidig er der som et alternativ mulighed for at få udbetalt et kontantbeløb eller for de mest støjbelastede naboer mulighed for at sælge boligen til staten. Dermed kompenseres naboerne i forhold til den støjbelastning, som F-35 vil indebære. Hertil kommer, at der vil ske en genberegning af støjbilledet, hvis de kommende støjmålinger afviger signifikant fra det beregnede. Dermed er der indeholdt en ekstra mulighed, der imødekommer de bekymringer, som især nogle borgere, der ligger lige uden for opkøbszonen, giver udtryk for.

Afslutningsvis vil jeg gerne igen takke for både bemærkningerne her i dag, men også for det arbejde, der har ført frem til, at vi i dag kan vedtage forslaget, der sikrer, at vi kan have kampfly i fremtiden, og at vi kan kompensere borgerne for den yderligere støj, de udsættes for. Jeg ser frem til en konstruktiv behandling af lovforslaget i udvalget.

Kl. 14:30

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er et par korte bemærkninger. Først er det fru Eva Flyvholm.

Kl. 14:30

Eva Flyvholm (EL):

Mange tak for det. I forhold til den støjberegningsmodel, der ligger, vil jeg sige, at det jo ikke bare er et spørgsmål om, at der altid vil være nogen uden for grænsen. Altså, det, som naboerne appellerer til, og som de også har fået deres advokat til at udarbejde et forslag om, er jo faktisk, at du laver en mere gradueret model, så overgangen ikke er så brat, kan man sige, altså så man ikke sidder lige på den ene eller den anden side af grænsen og kan se over til naboen, som er på den gode side af stregen. Jeg synes, det giver god mening, netop fordi det er støj og det har en mere glidende aftagende virkning, at lytte bedre til de her naboers forslag om, hvordan man kunne justere den model. Jeg synes i øvrigt også, at de har vist sig at være nogle kvikke mennesker hele vejen igennem, og det øger også bare meningen i at lytte til dem. Så det vil jeg opfordre til, og jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke vi kunne tage en runde mere om det her.

Mit sidste spørgsmål handler om de her tekniske udfordringer med F-35, som jeg også har nævnt tidligere i debatten. Jeg vil gerne høre: Er det sådan, når man når frem til, at flyene skal leveres, at hvis de her tekniske problemer ikke er løst til næste år, når man begynder at skulle modtage leveringerne, så vil forsvarsministeren sætte leveringerne på hold?

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ministeren.

Kl. 14:31

Forsvarsministeren (Trine Bramsen):

Først og fremmest vil jeg sige, at der jo netop i den her støjmodel tages udgangspunkt i de enkelte boliger, og det gør der jo, i og med at man tilbydes en støjkompensation. Det vil sige, at der tages udgangspunkt i, hvor meget yderligere støj der er i den enkelte bolig, og så får man altså et tilbud om at få isoleret boligen, så man ikke udsættes for den her støj. Jeg ved godt, at der er nogle naboer, der har sagt, at man ikke tager udgangspunkt i den enkelte bolig, men det gør man jo lige præcis, når man vælger at lade en ekspert i støj tage ud og besigtige boligen og komme med klare dessiner om, hvad der skal til, for at man dæmper decibel i forhold til den her konkrete bolig.

Så er det rigtigt, at der senest er kommet et forslag til en tillægsaftale til den støjmodel, som er aftalt i aftalekredsen, og Forsvarsministeriets vurdering af den model er, at det vil have karakter af en gave – altså at det, som de foreslår, vil have karakter af en gave, og det er jo ikke holdbart. Man kan jo ikke bare udbetale penge som en gave til borgerne for et prisfald på ens bolig, som ikke kan erstattes. (Fjerde næstformand (Trine Torp): Ja tak!). Og så må jeg svare på det med F-35 i næste spørgsmål.

Kl. 14:33

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Eva Flyvholm.

Kl. 14:33

Eva Flyvholm (EL):

Det er dejligt, at ministeren ville vende tilbage til det, for det synes jeg er meget vigtigt.

Men i forhold til det her med boligerne er det jo rigtigt, når vi taler om støjisolationen, at så er der den mulighed for at graduere det, men når det er et spørgsmål om opkøb eller ej, er der jo ikke nogen graderingsmekanismer. Og det er jo lige præcis det, som mange af dem peger på, altså at der kunne man måske godt have noget mere fleksibilitet. Og det synes jeg sådan set stadig væk man

skylder at gå ind i en behandling af, og jeg har hørt, at der er andre partier, også i kredsen, der flager, at de er interesserede i den dialog.

Kl. 14:33

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Ministeren.

Kl. 14:33

Forsvarsministeren (Trine Bramsen):

I forhold til opkøb eller ej skal man jo sætte grænsen et sted, og det, som vi har valgt som udgangspunkt, er, hvor meget støj man udsættes for. Og det handler jo også om, at den her model danner præcedens for, hvad man laver i andre områder af landet. Derfor vil der jo også være en risiko for, at man så skal til at opkøbe store dele af Amager eksempelvis, hvis man ikke tager udgangspunkt i de støjgrænser, som kommer fra Miljøministeriet. Så derfor er det dem, den er bygget på, og det synes jeg sådan set er en fair måde at gøre det på, for ellers skulle det jo være alt muligt andet – hvor græsset er grønnest, hvor der går en å, eller noget tredje. Så jeg synes egentlig, det er et rimeligt kriterie.

Så vil jeg sige for at svare på det med F-35, at vi selvfølgelig følger udviklingen tæt. Jeg har en tæt dialog med min norske kollega, og de er, sådan som jeg har fået det oplyst, tilfredse med deres F-35-fly. Og så vil jeg sige, at der også er problemer med F-16, og det er jo det dilemma, vi står i. Altså, der er stel, der knækker og den slags.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til ministeren. Den næste korte bemærkning er fra fru Pernille Vermund.

Kl. 14:34

Pernille Vermund (NB):

Tak for ordet. Jeg kunne tidligere høre Socialdemokratiets ordfører på området sige, at Socialdemokratiet ikke vil lovgive ud fra følelser, og det er jo et helt fair standpunkt. Vil Socialdemokratiet heller ikke lovgive ud fra økonomi, ud fra et hensyn til menneskeskæbner?

Når vi i Nye Borgerlige kæmper for, at de mennesker, som ministeren siger er havnet på den forkerte side af grænsen – ja, det vil der altid være nogle der gør – bliver hørt, og at man giver dem en mulighed for en uvildig vurdering, så er det jo ikke, fordi vi går ind for en gavebod, og det er heller ikke, fordi vi vil lovgive på baggrund af følelser; det er, fordi vi synes, det er helt reelt, at hvis der er boligejere, at hvis der er familier, som i den nuværende situation risikerer at havne i en situation med tvangsauktion, fordi de ikke kan vente til 2023 på den måling, der kommer derefter. De står i en situation, hvor de eksempelvis skal refinansiere deres lån og derfor kommer i klemme.

Kunne Socialdemokratiet og ministeren ikke være åbne over for at kigge på dem, der siger de er kommet i klemme, og sige, at her må vi have en uvildig vurdering i forhold til ejendomsværditabet for de boligejere?

Kl. 14:36

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:36

Forsvarsministeren (Trine Bramsen):

Jamen jeg har da mange gange i det her Folketing haft lyst til at lovgive på baggrund af, hvem det er mest synd for, men det er bare ikke den måde, vi kan bygge et land på og være et retssamfund på. Vi er et land bygget på regler, og vi bliver nødt til at tage udgangspunkt i nogle kriterier, og i det her tilfælde er det støjen, altså hvor meget

yderligere støj den enkelte borger udsættes for – ikke hvad det er for lån, den konkrete borger har i sit hus, eller hvad det er for noget gæld, den konkrete borger har i sit hus. Jeg synes sådan set, det er rimeligt, at vi tager udgangspunkt i, at man kompenserer, i forhold til hvor meget mere støj end F-16-fly de nye F-35-kampfly medfører.

Så vil jeg sige, at vi har en ventil, og det er jo, i forhold til om de beregninger, der ligger på bordet i dag, altså inden flyene er kommet, viser sig at holde i praksis. Altså, viser de sig ikke at holde i praksis, når flyene er kommet, vil der jo være mulighed for en genberegning.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 14:37

Pernille Vermund (NB):

Jeg havde godt nok aldrig troet, at jeg skulle høre en socialdemokratisk minister sige, at vi ikke kommer til at lovgive på baggrund af, hvem det er mest synd for. Det kunne jeg godt tænke mig at man sådan bredte lidt mere ud, men fred være med det.

Vi taler ikke om, hvem det er mest synd for. Vi taler om, at fra i dag 2020 frem til den mulighed, der er i 2023, for at få en reel vurdering er der 3 år, og at der i løbet af de 3 år er nogle mennesker, der kommer i klemme. Når ens hus først er røget på tvangsauktion; når man først har været nødt til at sælge med det store tab, der ofte er forbundet med en tvangsauktion, så er det jo lige fedt, når man står på den anden side, at få at vide: Jamen du kunne faktisk godt være blevet boende.

Kl. 14:37

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:37

Forsvarsministeren (Trine Bramsen):

Jeg synes faktisk, at den her debat om det her forslag er vigtigere, end at vi gør det til sådan noget polemik. Altså, fundamentet for, at vi kan være det samfund, vi er, er jo, at vi bruger regelstyring, at vi laver lovgivning, og lovgivning bliver nødt til at bygge på nogle objektive kriterier, og i det her tilfælde er det støj, der er tale om. Så er det jo rigtigt, at der er nogle borgere, der har forskellige andre skæbner – hvor nogle er mere syge end andre og den slags – men det er jo nogle andre steder, den lovgivning ligger. Det her er et anlægslovforslag, vi behandler, og der bliver vi nødt til at tage udgangspunkt i objektive kriterier.

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om ændring af lov om plantenyheder og lov om planter og plantesundhed m.v. (Opgaver i forbindelse med sort-

slistegodkendelse og certificering, herunder delegation til private aktører samt gebyrfinansiering af visse af opgaverne).

Af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen).
(Fremsættelse 26.03.2020).

Kl. 14:39

Forhandling**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Før vi går i gang, skal vi først lige have lidt udskiftning af ordførerne.

Så ser det ud, som om der er skiftet lidt blandt ordførerne, så det er de rigtige ordførere, der er til stede. Før vi går i gang med forhandlingen, skal jeg gøre opmærksom på, at vi i Præsidiet har besluttet at ændre måden, hvorpå forhandlingen gennemføres. Ændringen indebærer, at alle taler, det gælder både minister- og ordførertaler og korte bemærkninger, afvikles fra pladserne. Af hensyn til udarbejdelse af referatet er det meget vigtigt, at medlemmerne ikke begynder at tale, før den røde ring på mikrofonen lyser. I vil som normalt kunne se resten af taletiden nederst til højre i afstemningspanelet.

Forhandlingen er åbnet, og den første taler på talerstolen er fra Socialdemokratiet, og det er hr. Anders Kronborg, som skal tale fra sin stol. Værsgo.

Kl. 14:40

(Ordfører)

Anders Kronborg (S):

Tak for det, og først skal jeg beklage, at vi kom lidt for sent ind i salen. Vi stod faktisk en hel flok ordførere derude og var klar, men i disse coronatider tør vi jo ikke komme ind, før vi må. Men nu ser det ud til, at vi alle sammen er her, og jeg glæder mig til at behandle det her lovforslag, for i Socialdemokratiet er vi jo stolte af vores danske landbrugs- og fødevarerproducenter, og det gælder naturligvis også vores dygtige danske frøproducenter.

Med det lovforslag, som vi i dag behandler, gør vi en ekstra indsats for, at danske producenter af frø og sædekorn også fremover har rigtig gode rammer for at kunne sælge og eksportere deres produkter af høj kvalitet. Lovforslaget indebærer, at vi fastlægger en ny model for kompetencefordeling og prisfastsættelse, når sortslister skal godkendes, og i forbindelse med plantenyhedsbeskyttelse og certificering af frø. Konkret betyder det, at flere private aktører kan løfte nogle af de opgaver, som ikke nødvendigvis må klares af myndighederne. Det er med til at give sund og fri konkurrence på området, og det betragter Socialdemokratiet som gode og fornuftige initiativer. Vi støtter på denne baggrund lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:42

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Den næste ordfører i rækken er hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:42

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Lovforslaget er jo allerede gennemgået af den tidligere ordfører, så det behøver jeg ikke at gøre. Jeg kan måske bare føje til, at det jo er en særlig glæde, når man sådan kigger på planter og også på græs, for selv om der så ikke lige må spilles fodbold nu, EM og VM og den slags ting – sågar superligaen er i øjeblikket lagt ned – så kan vi jo, når der kommer gang i det igen, lige præcis glæde os over, at der er rigtig mange spillere, ikke bare i Danmark, men verden over, der løber på dansk græs. Og det er da i særklasse også med til at understrege, at dansk landbrug og danske fødevarer

er godt gående på den store internationale scene. Og på det grundlag kan jeg kun tilslutte mig det, som ordføreren for Socialdemokratiet allerede har sagt, nemlig at vi selvfølgelig støtter det her lovforslag. Vi skal blive ved med at have græs i verdensklasse.

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er en kort bemærkning. Hr. Søren Egge Rasmussen, værsgo.

Kl. 14:43

Søren Egge Rasmussen (EL):

Nu har vi så haft to ordførere, hvor den første fra Socialdemokratiet sagde, at det var godt, at vi kom ind på noget, der liberaliserede forholdene. Og jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre Venstres ordfører, hvorfor man ikke har valgt dette liberaliseringsforslag i den periode, hvor Venstre havde regeringsmagten, for man går jo fra noget, hvor der er et monopol, til noget, hvor man sådan set liberaliserer og giver lov til, at der er andre aktører, som kan være med til at, hvad skal man sige, udvikle plantesorter osv. Hvorfor er det, at Venstre ikke har formået at liberalisere det her i den periode, hvor I havde regeringsmagten?

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:43

Erling Bonnesen (V):

Jamen det kan jeg sådan set ret nemt svare på, for der var også samtaler i gang om det, og nogle af de allerførste drøftelser af det var der, mens vi havde blå Venstreleder regering. Så jeg kan jo sådan set kun glæde mig over, at Socialdemokratiet for en gangs skyld har overtaget noget af det, som vi i Venstre har sat i gang, og ført det helt igennem. Og nu er jeg så spændt på, om Enhedslisten kan støtte det.

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 14:44

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det er også meget spændende, når vi kommer til en spændende tredjebehandling. Og jeg må indrømme, at jeg, da jeg læste det her lovforslag, var lidt i tvivl om, hvad jeg egentlig skulle tage fra Hjortshøj til Christiansborg for. Men det er åbenbart særlig vigtigt i de her coronatider, at det lovforslag bliver gennemført. Men jeg synes egentlig, det er svært at se, at det her forslag er noget, der skal gennemføres inden sommerferien. Men det ved Venstres ordfører måske: Hvorfor er det, at det er vigtigt at gennemføre det her, når Venstre nu ikke kunne gennemføre det i sin regeringstid?

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:44

Erling Bonnesen (V):

Jamen i Venstre er vi altid parate til hurtigt at gennemføre lovforslag, som lægger op til liberalisering, så det er vi med på.

Kl. 14:44

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så den næste ordfører i rækken er fra Dansk Folkeparti, og det er hr. René Christensen.

Kl. 14:44

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Tak for det, formand. Som de tidligere ordførere har sagt, går det her forslag selvfølgelig ud på at bakke op om de danske frøproducenter, og det er jo rigtigt, som det også blev sagt af Venstres ordfører, at der er vi faktisk verdensførende, og derfor giver det jo også mening, at vi også udnytter den position til at give mulighed for åben konkurrence i et land som Danmark. Derfor kan Dansk Folkeparti selvfølgelig også bakke hundrede procent op om det lovforslag, som der ligger her.

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og så er den næste ordfører fra Det Radikale Venstre, og det er fru Zenia Stampe.

Kl. 14:45

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Nå, den er blevet tændt helt af sig selv. Som Socialdemokratiets ordfører, hr. Anders Kronborg, sagde, opholdt vi os jo lige ude foran salen, før emnet kommer på dagsordenen, og vi diskuterede så, hvorfor det egentlig var, vi skulle mødes i dag for at diskutere det her forslag, for vi er jo alle sammen rørende enige, og det har også sådan lidt en teknisk karakter. Men så var der nogle, der nævnte noget med noget græs og noget fodbold, og da vi har en minister, der er meget kulturinteresset, er vi her måske simpelt hen for at finde en anledning til at diskutere kultur midt i denne krise.

Nej, spøg til side. Vi støtter selvfølgelig forslaget, som skaber en liberalisering, og den synes vi er rigtig fin på det her område. Meget mere er der vel ikke at sige om det. Og så ser jeg frem til ministerens tale, som måske kan blive rigtig festlig og handle en masse om vores gode græs til fodbold m.m.

Kl. 14:46

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til De Radikales ordfører. Og det ser ud, som om Socialistisk Folkepartis ordfører er fru Anne Valentina Berthelsen. Værsgo.

Hov, lige et øjeblik, der er vist ikke lyd på mikrofonen. Lyser den rødt nu?

Kl. 14:46

(Ordfører)

Anne Valentina Berthelsen (SF):

Det gør den nu. I SF kan vi også sagtens støtte det her forslag. Vi havde det kort oppe på gruppemødet, for vores gruppeformand var lidt bekymret for den her godkendelse af sortslister over planter, for hvad var det for noget? Vores sundhedsordfører var også lidt bekymret for, om det var meget kontroversielt, om det tog lang tid, og jeg måtte forklare, at det nok mest var en teknikalitet, vi skulle igennem med her, så det kunne de være ganske rolige med.

Så vi bakker op i SF, og jeg glæder mig til at gå op og hente Kirsten Normann Andersen, så hun kan komme hurtigt herved til den næste behandling. Tak.

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til Socialistisk Folkepartis ordfører. Den næste ordfører er fra Enhedslisten, og det er hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 14:47

(Ordfører)

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det er jo et lovforslag, hvor man kan spørge sig selv, hvor den store ændring er i de ændringer, som loven medfører. Vi går så fra, at noget er styret af en tekstanmærkning i finansloven, til, at forholdene er fastlagt i en lov. Det er noget, der er foregået på formentlig lovlig vis, men det kan ministeren måske svare på, men jeg spørger mig selv, hvorfor det egentlig er, at vi skal skynde os at behandle dette lovforslag på et tidspunkt, hvor alle partier er blevet bedt om at reducere i antallet af deres beslutningsforslag, og hvor regeringen også har været i gang med at finde ud af, om der var nogle lovforslag, som ikke behøvede at blive behandlet før sommerferien.

Så har vi så det her lovforslag, som ret beset ikke ændrer ret meget. Men det er jo også et forslag, som åbner op for, at der formentlig kan være flere aktører i et planteforædlingsarbejde. Der kunne selvfølgelig godt under nuværende forhold være flere aktører, som var inde over det, men her ser det ud, som om man går fra et monopol til noget, som er med flere private aktører, og hvor der så sker en fri prisfastsættelse. Det er så noget, der bliver fremmet under en socialdemokratisk regering, og noget, der ikke opnåede opbakning under en Venstre-regering tidligere.

Jeg synes egentlig, det kunne være rart at få lidt mere præciseret, hvorfor det er så vigtigt at få vedtaget det her lovforslag i de her coronatider, men det kan jeg så få via en udvalgsbehandling. Umidledbart vil Enhedslisten godt støtte lovforslaget, som det ligger, men jeg synes ikke, det er et let læseligt lovforslag, når man kigger i det, og når man så leder efter, om der er noget væsentligt i nogle høringssvar, er det jo heller ikke de store guldkorn, man finder på de to sider. Så en god forklaring på, hvorfor vi skal nå det her inden sommerferien, synes jeg ville være rart at få.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til Enhedslistens ordfører. Den næste ordfører er fra Det Konservative Folkeparti, og det er hr. Orla Østerby. Værsgo.

Kl. 14:49

(Ordfører)

Orla Østerby (KF):

Tak for det. Sortsafprøvning har igennem mange år været en del af statens opgaver. Det ændrede sig for 7 år siden, hvor man i Landbrugsstyrelsen besluttede, at man ville nedlægge sortsafprøvningen i Danmark og så henvise til nabolandene. Heldigvis satte Erhvervsstyrelsen og Landbrugsstyrelsen sig sammen og blev enige om at udvikle en selvejende fond, som overtog det hele for 5 år siden. Det betyder jo, at vi har sikret, at afprøvning – og i det hele taget forskning og certificering på det her område – bliver i Danmark. Det er meget, meget vigtigt. Og det er jo TystofteFonden, der står for det.

Hvis man læser i lovforslaget – det står i teksten – er det jo også sådan, at der er nogle områder, som man ikke kan uddelegere til andre end TystofteFonden, for det er meget vigtigt, at man har en virksomhed, som har ekspertise på området. Det er også en succes, når vi ser på virksomheden, som jo i dag har 32 ansatte og kører med overskud, hvor man de sidste 10 år i statens regi kørte med underskud.

Nu vedtager vi et lovforslag, der på baggrund af 5 års erfaring gør det muligt at fortsætte denne succes, og lovforslaget sikrer, at virksomheden hele tiden holdes opdateret og konkurrencedygtig ved,

at opgaverne bliver konkurrenceudsat, så det altid er de bedste, der står for at udføre dem i Danmark. Det er en god og sikker måde, som staten kan få løst opgaverne bedst og billigst på.

Vi er jo i Danmark førende med hensyn til plantepas og med hensyn til autorisation på det her område. Vi er verdens største græsforædler, og det er en meget, meget stor eksport, som Danmark har der. Det gælder også på kartoffelområdet, det gælder på raps, det gælder på majs, det gælder mange forskellige arter, og det bekræfter jo bare, at Danmark har en stor landbrugsproduktion.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Anders Kronborg.

Kl. 14:52

Anders Kronborg (S):

Tak for det. Jeg vil sådan set bare lige kvittere over for den konservative ordfører, for jeg synes sådan set, at indlægget her var rigtig, rigtig værdifuldt, fordi det netop spredte paletten ud og viste, hvorfor det her er vigtigt. Nogle siger jo, at djævelen ofte er gemt i detaljen. Man kan sige, at det her er bittesmå korn, men ikke desto mindre er det jo meget, meget vigtigt for Danmarks eksport.

Landbrug & Fødevarer vurderer jo selv, at frø og hele den her branche faktisk har en eksportværdi på over 3 mia. kr. Så selv om det er bittesmå frø, vi taler om, er det faktisk et utrolig vigtigt eksporterhverv. Og jeg vil bare kvittere over for den konservative ordfører for at have ramt bulls eye her.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 14:53

Orla Østerby (KF):

Jamen jeg har ikke andet at sige, end at det i hvert fald er vigtigt for Danmark og for dansk landbrug, at vi har ekspertisen på det her område, for når vi ser på det her, er det jo kun Malta og Luxembourg ud af 47 lande, som ikke har deres egen, kan vi sige, certificering. Så derfor er det her meget vigtigt for dansk eksport og for dansk landbrug.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til Konservativernes ordfører. Den næste ordfører er hr. Peter Seier Christensen fra Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 14:53

(Ordfører)

Peter Seier Christensen (NB):

Tak for det. Der er allerede ordførere, som har beskrevet, hvad det her forslag indeholder, så det vil jeg ikke gentage, men bare sige, at Nye Borgerlige støtter lovforslaget.

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Den næste ordfører er fra Liberal Alliance, og det er hr. Henrik Dahl. Værsgo.

Kl. 14:54

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for det. Liberalisering af planteforædlingsområdet, navnlig med hensyn til græsfrø, har længe været en hjertesag for Liberal Alliance, og derfor er vi selvfølgelig utrolig glade for det her lovforslag, og vi bakker det helhjertet op. Tak for ordet.

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Der er ikke flere ordførere i ordførerrækken, så den sidste, der får ordet, er ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling. Værsgo.

Kl. 14:54

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen):

Tak for det. Tak for ordførernes bemærkninger og for den positive modtagelse af lovforslaget. Som flere jo har nævnt, er vi rigtig gode til det med frø og sædekorn i Danmark, og det er også rigtigt, som den socialdemokratiske ordfører nævnte, at det indbringer os 3,4 mia. kr. om året. Det er selvfølgelig græsfrø, som man kan glæde sig over, og som jo senest har spillet en vigtig rolle i forbindelse med VM i fodbold i Rusland i 2018, men også ved OL i Brasilien i 2016 og ved mange andre gode arrangementer. Så det kan vi kulturelt selvfølgelig glæde os over. Også her skal det understreges, hvor vigtig kulturen er i vores land, herunder frøkulturen. Den er vi jo altså med til at give et bedre grundlag med det her lovforslag. Ud over det er det altså også roefrø, spinat- og kløverfrø, vi har godt gang i salget af.

Det er selvfølgelig vores dygtige landbrugserhverv, vi kan tilskrive det, men for at sådan noget kan fungere, skal der altså også være et godt godkendelses- og certificeringsapparat, for det er medvirkende til, at vi kan holde en utrolig høj standard. Det er jo det, vi laver en ny model for, også en ny model for prisfastsættelse, i forbindelse med den såkaldte sortslistedogkendelse, plantenyhedsbeskyttelse og frøcertificering. Uanset at det virker meget teknisk, særlig for de uindviiede – og det kan jeg være fuldstændig enig i – er det altså en model, der kan bidrage til, at vi også i fremtiden kan levere høj kvalitetsfrø til resten af verden.

Det er jo en model, vi har udviklet sammen med erhvervet, og den sikrer primært, at de opgaver, som ikke er klassiske myndighedsopgaver, som myndighederne skal varetage, kan varetages af udpegede virksomheder i en fri konkurrence. Det får vi jo en mere fleksibel prisstruktur ud af, som baserer sig på udbud og efterspørgsel, i forhold til den måde, som det er på i dag, hvor alle ydelserne er gebyrfinansierede. Så på den måde er det også økonomisk og finansielt til fordel for branchen.

Lovforslaget er målrettet forædlerne af nye plantesorter, hvor den her plantenyhedsbeskyttelse giver mulighed for, at man kan opkræve licens fra de brugere, der er, af den enkelte sort. Den beskyttelse og mulighed for licensopkrævning er selvfølgelig af stor betydning, for at virksomhederne fortsat kan udvikle nye plantesorter. Det er jo et af de områder, hvor vi kan se, at det i fremtiden vil blive til stor gavn for miljøet, for erhvervet og også for dansk eksport, fordi nogle af de nye sorter, der udvikles, er nogle sorter, der netop kan bruges i forbindelse med de klimaforandringer, der sker. De kan f.eks. være mere tørketolerante eller sygdomsresistente og dermed også være en del af arbejdet med at sikre afgrøder, der er mere klimaresistente.

Det er også rettet mod de frøvirksomheder, som producerer og handler med frø på verdensmarkedet, hvor også det, at der er fælles regler på området, giver nogle gode eksportmuligheder.

Samlet set vil vi med den her model sikre, at der vil være flere aktører, som konkurrerer på markedet for afprøvning af nye sorter. Det kan TystofteFonden, som hidtil har stået for det hele, selvfølgelig også søge om at blive, men det indebærer, at afgørelser om de her godkendelser og certificeringer henlægges fra TystofteFonden til Plantenyhedsnævnet. Det er selvfølgelig klart, at det sker for at sikre bedre og mere lige konkurrencevilkår.

Så jeg finder det vigtigt, at vi med det her lovforslag får etableret en mere permanent ordning, som på den ene side skaber de allerbedste muligheder, for at vi kan få en fleksibel prisstruktur for de opgaver, som ikke har karakter af myndighedsudøvelse, og på den anden side stadig væk sikrer en statslig kontrol med prisfastsættelsen

for de opgaver, der er myndighedsudøvelse, som virksomhederne kan rekvirere hos den virksomhed, de er delegeret til. På den måde understøtter vi altså innovation og handel med nye plantesorter. Det er jo det, der har været meningen med det hele.

Hr. Søren Egge Rasmussen spørger om, hvorfor det lige skal vedtages nu og her. Jeg kan sige, at inden for mit ressort har vi selvfølgelig også bidraget til at udskyde lovforslag. Det her er et af dem, vi godt ville have skulle behandles, fordi det har været utrolig lang tid undervejs. Du kører i øjeblikket med en gebyrbekendtgørelse, som der ingen grund er til kører videre. Så nu kan du få omlagt de gebyrer til almindelig betaling, sådan som det også er fastlagt i loven. Så det er vigtigt for erhvervet, og derfor håber jeg selvfølgelig også, at den velvillige modtagelse, som jeg også hørte fra Enhedslistens ordfører, også gælder Enhedslisten.

Så tak for behandlingen, og skulle der være spørgsmål, kan vi jo tage dem bilateralt, men også i den videre udvalgsbehandling.

Kl. 15:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 15:00

Søren Egge Rasmussen (EL):

Det er jo altid godt at få en god forklaring, og det er så lidt drevet af, at det er et lovforslag, der har været længe undervejs, og at man gerne vil noget, der er mere liberalt. Som en refleksion på det vil jeg godt sige, at det her jo ikke bare er et spørgsmål om, at der skal være nogle aktører, som synes, at det er interessant at udvikle noget, som de kan tjene penge på på den korte bane. Vi har sådan set en del ting, som er drevet af, at man skal producere mere og mere foder til det danske landbrug, men vi har også det dilemma, hvem det så er, der sikrer, at der bliver udviklet nogle kvalitetsfødevarer til mennesker. Hvad er det for nogle kornsorter, som er allerbedst til brødbagning? Det er ikke automatisk de kornsorter, som giver det største udbytte, men som sådan set har en næringsmæssig kvalitet. Så nævner ministeren jo også, at der kan være noget udvikling, som bør ske, fordi vi får et forandret vejr som følge af klimaforandringerne, og så har vi en økologisk produktion, som efterspørger nogle andre sorter end det, som de traditionelle landbrug efterspørger.

Så jeg vil godt høre ministeren, om ikke der kan være noget sort-udvikling, som bør håndteres ud over det, som de liberale erhverv kan?

Kl. 15:01

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ministeren.

Kl. 15:01

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen):

Det kan der jo sagtens. Men jeg vil da understrege, at den måde, som det her foregår på, jo er, ved at det er ting og ideer og forslag, der kommer ude fra landbrugene og fra dem, der producerer de her sorter, foruden selvfølgelig den forskning, der også pågår i regi af Tystoftefonden. Så der er jo alle muligheder for, også med den her konstruktion, der ligger her – faktisk vil jeg sige bedre muligheder for – at du i fremtiden får udviklet sorter på det samme høje niveau, som vi har haft hidtil, men som netop kan bidrage til at løse nogle af de klimaudfordringer, vi har, og også skabe et bedre miljø.

Kl. 15:02

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 15:02

Søren Egge Rasmussen (EL):

Ja, nu fik vi en forklaring på, at det her lovforslag havde været længe undervejs. Jeg hørte ude i korridorerne, at en vinkel på, hvorfor det skulle behandles, var, at man på grund af EU ikke kunne køre videre med de nuværende forhold, der er i forbindelse med, hvordan man håndterer det. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om det er korrekt. For det er ikke noget, jeg har kunnet se ud fra teksten, og jeg synes ikke, at det, hvad skal man sige, har været et nemt lovforslag at læse.

Kl. 15:03

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ministeren.

Kl. 15:03

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen):

Nej, jeg medgiver – det sagde jeg også i min indledning – at det er et meget teknisk lovforslag. Der er jo ingen tvivl om, at vi var klar til at fremsætte et lovforslag tidligere, hvor Jutitsministeriet så kunne se, at der var en række juridiske komplikationer i det lovforslag, og det er jo det, der har gjort, at vi, indtil vi nu kan vedtage det her lovforslag, har haft en bekendtgørelse, som nu kan afløses på baggrund af loven her, så det ikke længere er gebyrfinansieret, men finansieret ved almindelig prissætning. Så jo, der har været juridiske komplikationer i det her, som nu er afklaret med forslaget, som det ligger.

Kl. 15:03

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så giver jeg lige mulighed for, at fødevareordførerne kan blive skiftet ind med boligordførerne.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 176:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber. (Øgede energikrav ved anvendelse af boligreguleringslovens 5, stk. 2, og fastfrysning af vurderinger af værdien af andelsboligforeningers ejendomme).

Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).

(Fremsættelse 22.04.2020).

Sammen med dette punkt foretages:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 177:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene og lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber. (Karensperiode ved erhvervelse m.v. af udlej-

ningsejendomme og lovfæstelse af normalvedtægts krav om 4/5 tilslutning til opløsning af andelsboligforeninger).

Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).

(Fremsættelse 22.04.2020).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om ændring af lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Styrkelse af lejerne).

Af boligministeren (Kaare Dybvad Bek).

(Fremsættelse 22.04.2020).

Kl. 15:05

Forhandling

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Jeg skal gøre opmærksom på, at da vi behandler flere lovforslag sammen, er der dobbelt taletid til ordførerne og ministeren under ordførertalerne og ministerens tale, men samme taletid ved de korte bemærkninger, som I er vant til. Jeg skal også gøre opmærksom på, at vi i Præsidiat har besluttet at ændre måden, hvorpå forhandlingen gennemføres. Ændringen indebærer, at alle taler – det gælder både minister- og ordførertaler og korte bemærkninger – afvikles fra pladserne. Af hensyn til udarbejdelsen af referatet er det meget vigtigt, at I ikke begynder at tale, før den røde ring på mikrofonen lyser. Og I vil som normalt kunne se jeres resterende taletid nederst til højre i afstemningspanelet.

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er fra Socialdemokratiet. Hr. Henrik Møller, værsgo.

Kl. 15:06

(Ordfører)

Henrik Møller (S):

Tak for det. Før valget kom Socialdemokratiet med et udspil, et boligudspil, som havde ti pejlemærker. Og et af dem, vi havde her, var stop for udenlandske kapitalfondes massive opkøb af billige lejeboliger. Der er behov for at stramme lovgivningen, så udenlandske kapitalfonde begrænses i at opkøbe billige lejeboliger med henblik på at tjene hurtige penge gennem store huslejestigninger. Udenlandske kapitalfonde skal ikke tjene penge ved at presse almindelige lønmodtagere ud af byen. Så man kan sige, at allerede her prøvede vi at italesætte noget, vi i hvert fald mente var et problem.

I det forståelsespapir, som regeringen har lavet, står der:

»I de større byer har mange mennesker med almindelige lønninger ikke råd til at bo. For at imødegå det, er der blandt andet brug for et opgør med udenlandske kapitalfondes opkøb af billige lejeboliger.«

Man kan sige, at det er på den baggrund, at vi i dag har en førstebehandling af lovforslag L 176, lovforslag L 177 og lovforslag L 178 – og det er med tilfredshed fra min side af. Det er tre forskellige lovforslag, men de hænger jo sammen med den politiske aftale, der blev indgået den 30. januar i år. Det er en aftale, som indeholder nogle konkrete tiltag mod kortsigtede spekulationer i private udlejningsejendomme. Og det er jo her, hvor man kan sige, at en af de centrale ting, som ligger i det her, er den karenperiode på 5 år, som vi også har kaldt for spekulationsstop, og som er en af hjørnestenene i det her.

Men det er også en aftale, som ud over den her karenperiode også indeholder andre elementer. Når man skal i gang med sådan et indgreb, som vi er i gang med her, giver det sådan set god mening også at tænke miljø og den grønne linje ind, når vi skal snakke boliger. Og det er sådan set også gjort her, ved at der er indført et decideret grønt energikrav, som gør, at der først skal gennemføres forbedringer efter § 5, stk. 2, når ejendommen er kommet op på energiklasse C eller er blevet løftet med mindst to niveauer.

Men der er ikke kun et krav, der er i og for sig også et incitament, hvor man lægger op til, at karenperioden ikke skal gælde, når energiklassen hæves med mindst tre niveauer eller mindst 3.000 kr. pr. kvadratmeter. Så her kan man sige, at forslaget skal ses lidt i lyset af den beslutning, der ligger om at få nedbragt vores CO₂ med 70 pct. Det her kan i hvert fald blive en del af løsningen på noget af det.

Vi har også i det her forslag fået lavet en decideret huslejebremse, som sætter en stopper for ordet væsentligt. Og det er faktisk en væsentlig ændring, kan man sige, for der har været sådan en selvforstærkende effekt, i forhold til at man i forhold til det lejedes værdi sådan kunne kræve en leje, der ikke var væsentligt over det lejedes værdi. Og det der væsentlighedskriterium har jo pr. natur stort set medført, at vi har oplevet, at der har været sådan en stigningsspiral på 10 pct. af lejen over det lejedes værdi, som har gjort, at det sammenligningsgrundlag, man havde, løbende og hele tiden blev højere. Det er et greb, som vi tror og synes er rigtig godt.

Så er der ud over huslejebremsen, som ligger i det her, også en styrkelse af lejerne, og det har været et stort ønske. Der kan man sige, at en af de ting, som er i aftaleteksten, er, at ingen skal presses ud af deres hjem. Og med det her lægger vi op til, at det ikke skal være tilladt, at man sådan set kan købe lejerne ud. Der skal etableres et huslejerregister for at øge gennemsigtigheden i lejeniveauerne. Det er sådan, at der ved huslejenævnets vurderinger af sammenligningslejemål skal lægges vægt på sammenligningslejemål, der allerede er afprøvet ved huslejenævne.

Der bliver også indført et krav om besigtigelse før forbedringerne efter § 5, stk. 2. Der skal også indføres et krav om oplysninger ved behandling af sager i huslejenævne og grundejernes investeringsfond. Der skal indføres et krav om meddelelse af afgørelser til beboerrepræsentationen eller lejerne. Gebyret, som udlejer ifalder, når lejeren får fuld medhold, forøges, og det forøges fra 2.180 kr. til 6.000 kr., og det er noget, vi håber og tror på, vil give en præventiv effekt.

Der vil også være en mulighed for en forhøjelse af det beløb, som beboerrepræsentationen kan opkræve fra lejerne; muligheden for at etablere et system, hvor samtlige huslejenævnsafgørelser offentliggøres – det går vi i gang med at undersøge. Der nedsættes et udvalg med det formål at analysere, hvordan indsatsen for at løse tvisterne mellem lejerne og udlejerne mest hensigtsmæssigt organiseres. Når jeg bruger lidt tid på det afsnit om lejernes forhold, er det jo, fordi vi efter de tre lovforslag også har et beslutningsforslag herinde. Og det synes jeg i høj grad, at vi sådan set tilsikrer og tilgodeser lejerne i forbindelse med det, der er lagt op til i lovgivningen her.

Kl. 15:12

Der er også i lovgivningen lagt op til, at man i vores andelsboligforeninger får en mulighed for at fastholde valuarvurderingerne, og det skyldes jo, at der under debatten var tvivl om andelsboligernes fremtid i den her forbindelse, men med det greb, at man kan fastholde valuarvurderingerne, så tror vi på, at vi sådan set har løst de problemer, der kunne være i forhold til andelsboligerne. Vi er med på, at kravet om den grønne investering i det her vil betyde noget generelt for markedet, men vi synes, at den effekt, der kommer ud af også at tænke grønt på det her område, overstiger det negative, der kan være i den forbindelse.

Det er sådan, at der ikke vil være nogen karenperiode, hvis en andelsboligforening overgår til at blive privat udlejning, og det vil i forhold til normalvedtægten være sådan, at det vil være med fire femtedele flertal, at det her kan gøres.

Så alt i alt er der sådan set en aftale her, hvor vi siger, at vi ønsker en boligudvikling med et boligmarked, som er blandet, men at der også skal være en økonomi, som gør, at vores byer ikke kommer til at opleve en skævvridning i forhold til det, man skal betale for at kunne bo her. Så fra Socialdemokratiets side er vi meget begejstrede for de her lovforslag, og vi stemmer selvfølgelig for dem.

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Der er et par korte bemærkninger, først fra hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:13

som ligger i det her, og hvor man vurderer, at det er 3 pct. Så det er derfor, jeg bruger begrebet stort set. Jeg er overbevist om, at det marked, vi ser på andelsboligområdet, også vil trives og have det godt i fremtiden.

Kl. 15:14

Kl. 15:16

Ole Birk Olesen (LA):

Tak for det. Jeg er ikke overrasket over, at Socialdemokratiet og Liberal Alliance ser forskelligt på værdien af huslejeregulering. Det har jo alle dage været sådan, at Socialdemokratiet her har varetaget nogle særinteresser for dem, der allerede har en lejebolig, mens Liberal Alliance har stået på de mere almene samfundsinteressers side, herunder også for dem, der gerne vil have en lejebolig i fremtiden. Så det skal vi ikke diskutere; det er en politisk forskel og en forskel, i forhold til om man varetager særinteresser eller almeninteresser. Det, jeg gerne vil spørge til, er, hvorfor Socialdemokratiet ikke har sørget for, at det her indgreb på lejeboligmarkedet ikke går ud over folk, der har en andelsbolig. Altså, hvorfor har man ikke taget fat på at lave om på andelsboligloven, sådan at det her indgreb på lejeboligmarkedet ikke kommer til at have negative effekter for andelsboligejerne?

Kl. 15:14

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:14

Henrik Møller (S):

Først vil jeg lige anholde det her med, om vi har en boligpolitik, der kun tilgodeser særinteresser, eller om det er almenvellets interesser, som er i det. Jeg synes jo netop, at jeg lagde op til, at det her var et spørgsmål om, at vi gerne ville have et meget blandet og fleksibelt boligmarked, som gjorde, at alle kunne komme ind på det. Vi mener jo rent faktisk, at vi – ud over de energiinvesteringer, som ligger i det her – har fundet en løsning i forhold til andelsboligejerne, som gør, at man stort set ville kunne blive holdt skadesløs igennem det her. Så jeg deler sådan set ikke den der opfattelse af, at vi med det her straffer andelsboligejerne.

Kl. 15:15

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:15

Ole Birk Olesen (LA):

Jeg lægger mærke til hr. Henrik Møllers brug af udtrykket stort set. Det kan jo bruges, hver eneste gang man gør noget, som skader nogen; så kan man hævde, at det *stort set* ikke skader nogen. Det betyder, at det skader – men man synes ikke, at det skader i et omfang, som er betydeligt nok til, at man bør lade være. Og mit spørgsmål står derfor stadig væk. Det her skader andelsboligejerne, det påvirker priserne i en nedadgående retning. Hvorfor friholdt man ikke andelsboligejerne for det ved at lave om på andelsboligloven, sådan at deres værdi af boligen ikke er fuldstændig afhængig af de ting, man gør på lejeboligmarkedet?

Kl. 15:16

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:16

Henrik Møller (S):

Der er det jo sådan, at andelsboligmarkedet, kan man sige, følger det private udlejningsmarked omkring det her. Det har vi sådan set ikke som udgangspunkt tænkt os at ændre ved. Altså, den forringelse, der er, er jo den, der ligger i de energirenoveringer og de energikrav,

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Den næste for en kort bemærkning er hr. Jens Rohde.

Kl. 15:16

Jens Rohde (RV):

Jeg kan huske den 10. december sidste år, da ministeren og andre havde smidt Dansk Folkeparti og de andre partier fra blå blok ud af forhandlingerne. Der sad vi over for Finanstilsynet. Og 2 dage efter fik vi så et foredrag om sådan en aftales samlede virkning over for andelsboligerne. Og der blev jeg ved med at spørge: Hvorfor kan vi ikke få den samlede beregning på, hvad det samlede forslag vil betyde for andelsboligerne? Kan hr. Henrik Møller huske, hvad departementschefen svarede til det, og Finanstilsynet, der var taget med ved bordet den aften, hvor bl.a. Dansk Folkeparti ikke var med?

Kl. 15:17

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:17

Henrik Møller (S):

Arh, det kunne jeg, hvis hr. Jens Rohde havde hjulpet mig ved at sige det, kan man sige. Jeg kan ikke umiddelbart huske, hvad der blev sagt, men det får jeg at vide i anden runde helt præcist, altså hvad det er. Jeg kunne sådan set lige så godt have fået det at vide i første runde. Men jeg henholder mig stadig væk til, at de vurderinger, der ligger i forhold til ministeriet, ligger på, at det tab, der vil være i forhold til andelsboliger, er på de 3 pct., som er, kan man sige, de grønne beslutninger, som ligger i det her, og som der jo i forhold til de snakke og diskussioner, vi har haft, har været bred opbakning til, altså at det her var en god idé, når nu vi skulle i gang med en ændring i forhold til § 5, stk. 2.

Kl. 15:18

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Jens Rohde.

Kl. 15:18

Jens Rohde (RV):

Når hr. Henrik Møller nu ikke kan huske det, kunne hr. Henrik Møller måske kigge i det notat, som vi fik tilsendt fra Finanstilsynet efter det møde med Finanstilsynet, hvor man jo gentagne gange siger og skriver fra Finanstilsynets side: Man kan ikke vurdere det samlede, fordi der er afledte effekter. Man kan altså ikke bare tage karensperioden og så sige, at det ikke har nogen effekt. Det kan godt være, at den ikke har den store effekt alene, men de afledte effekter ved de andre ting, man gør, kan få negative konsekvenser. Det står der. Og når jeg nævner det, er det, fordi ministeren og Socialdemokratiet jo hele tiden bruger det her. Og dengang fik jeg at vide, at der ikke findes en metode til at regne det hele samlet. Det er ikke metodisk korrekt. Og derfor er det jo en sjov påstand, Socialdemokratiet kommer med.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til hr. Jens Rohde. Så er det ordføreren. Værsgø.

Henrik Møller (S):

Jeg henholder mig jo, kan man sige, til de svar og de meldinger der er kommet, også fra ministeriets side af, om det her. Men jeg synes jo, at den situation, vi står i i dag, jo også viser, at en ting er, at der kan være nogle konsekvenser i forhold til det at lave en ændring i forhold til § 5, stk. 2. Men lige nu er vi jo underlagt, kan man sige, nogle meget større konsekvenser, som vi ikke langsigtet kender konsekvenserne af endnu.

Kl. 15:19

Socialdemokratiet mener, at man skal skabe endnu mere usikkerhed på et område, hvor der allerede er stor usikkerhed? Hvorfor er det så vigtigt at mase de her tre lovforslag igennem nu i stedet for at vise lidt mere rettidig omhu, vise lidt mere vilje til at lytte en ekstra gang? Venstre har jo sammen med flere af de andre borgerlige partier spurgt ministeren, om det ikke var en god idé at forlænge høringsfristen, fordi vi syntes, det var væsentligt, at dem, der nu er aktører på det her område, fik en mulighed for at give deres mening til kende – i lyset af de ting, der er sket i verden.

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Så er den næste for en kort bemærkning fru Heidi Bank.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:22

Heidi Bank (V):

Ja, det er jo fuldstændig rigtigt, hvad den socialdemokratiske ordfører siger. Lige nu står vi i en situation, som vi ikke kender konsekvenserne af. Vi står i en kæmpe stor krise, både nationalt og globalt. Og derfor kan det jo også undre, hvorfor Socialdemokratiet har presset på for at få de her tre lovforslag igennem nu; hvorfor man ikke har valgt at vise lidt mere omtanke i forhold til dem, der bliver ramt, bl.a. andelsbolighaverne.

Hvorfor skal det her partout presses igennem nu? Hvorfor har man ikke prøvet at skubbe det her til efteråret? Det har man jo gjort med andre lovforslag på boligområdet – lovforslag, der endda var længere fremme i processen. Så det undrer os meget i Venstre, hvorfor man ikke viser lidt mere omhu på det her område, altså fordi vi står med den her meget store usikkerhed i forhold til værdierne, også værdierne på ejendom i Danmark. Og det kommer til at have betydning. Det kommer til at have betydning for, hvad vi har af likviditet i samfundet. Så det kunne jeg godt tænke mig at få et svar fra Socialdemokratiet på. Tak.

Kl. 15:19

Henrik Møller (S):

Altså, jeg synes jo, det er spøjst. Vi ser i hvert fald meget forskelligt på det, i forhold til at vi rent faktisk mener, at det her giver noget tryk, at det giver noget afklaring. Det ikke at træffe en beslutning vil være med til at skabe en usikkerhed igennem en længere periode, som jeg i hvert fald ikke synes vi har behov for.

Så jeg ser ikke noget til hinder for, at vi gennemfører den her beslutning nu. Det vil give noget afklaring på, hvad man har at holde sig til i forhold til det, der hedder § 5, stk. 2-renoveringer, fremadrettet.

Kl. 15:23

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Så er det fru Mona Juul.

Kl. 15:23

Mona Juul (KF):

Tak til ordføreren. Der er ingen tvivl om, at markedets parter har reageret forskelligt, og rigtig mange har reageret ved at sige, at der er nogle kæmpe store fald i sigte på andelsboligerne. Har det på noget tidspunkt gjort indtryk på ordføreren i den lange proces, vi har været i gang med her, også hvad angår de tiltagende krisetegn, vi allerede nu ser, at det måske kan være med til at påvirke ekstra negativt både i forhold til andelsboligerne, men også i forhold til hele ejendomsmarkedet?

Kl. 15:23

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:23

Henrik Møller (S):

Jamen i første omgang har vi jo haft, synes jeg, et langt forløb omkring det her, hvor der også har været en kæmpe diskussion af, at det, når forløbet har været i gang, har skabt en usikkerhed på markedet, og at man egentlig gerne ville have en afklaring af, hvad vi kan henholde os til på sigt. Den nuværende situation vil jo i forhold til efteråret, kan man sige, ikke nødvendigvis ændre på noget som helst, og vi har måske at gøre med en meget, meget lang tidsperiode, hvor der ligger en usikkerhed, med hensyn til hvad der kommer til at ske.

Jeg nævnte, hvad vi gik til valg på før det her, og det mener vi sådan set stadig væk. Altså, skulle der ske det, at der sker ændringer i forhold til det her marked, kan man sige, at det så måske netop bliver afgørende, at man har de her redskaber at arbejde med – i forhold til at vi ikke oplever et opkøb netop med henblik på den her meget kortsigtede profit, der er. Det er en af årsagerne til, at vi gerne vil holde fast i juli som skæringsdato.

Kl. 15:20

Kl. 15:20

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Heidi Bank.

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Mona Juul.

Kl. 15:24

Heidi Bank (V):

Jeg synes, det er lidt mærkeligt, at man bare siger, at nu har den ligesom ligget lang tid i pipeline. Det er der jo masser af anden lovgivning der har gjort, og som man har skubbet. Så hvorfor er det,

Mona Juul (KF):

Kunne man forestille sig, at alle de andre markedsaktører på nogen som helst måde kunne have et andet indtryk end ABF, altså at deres vurderinger kunne være anderledes? Hvordan forholder ordføreren

sig til, at i hvert fald mange andre på markedet har en helt anden vurdering end den, ABF selv kommer med – og jeg har også godt set det i dag.

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 15:25

Henrik Møller (S):

Altså, jeg henholder mig igen til, at det, der er foreningen på det her område, som jo er den, der alt andet lige burde have størst indsigt i de vilkår, der er, omkring andelsboliger, siger, at det her rent faktisk er en god aftale. Derfor føler jeg mig rimelig tryk ved den beslutning, som vi træffer.

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Der er en kort bemærkning fra hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 15:25

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak for det. Men at føre den frem som et sandhedsvidne i den her sag er ganske enkelt en anelse utroværdigt. Når man samtidig har nogle ting, som man meget gerne vil have igennem ved den samme minister, skulle man så gå hen og træde ham over tæerne på det her tidspunkt, og der er nogle, der skal sige det i salen, og så gør man det? Nej, selvfølgelig tænker man da på det, man har i klemme der. Man kunne også kigge på Finanstilsynet, som jo klart og tydeligt siger: De øvrige tiltag vil imidlertid sænke værdien af ejendommen og derved belåningsmulighederne for foreningen.

Så skal vi ikke bare droppe diskussionen om, om det forringer værdierne? For det gør det. Så står der tilbage, at det mener Socialdemokratiet godt at man kan leve med, fordi man gerne vil straffe nogle udenlandske kapitalfonde, som man mener er et kæmpestort problem. Derfor er mit spørgsmål til Socialdemokratiet: Præcis hvor i lovgivningen er det, man nu forbyder udenlandske kapitalforvaltninger at investere i de her ejendomme?

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 15:26

Henrik Møller (S):

Man kan sådan set sige, at der her ikke er nogen steder, hvor der ligger et forbud. Altså, vi forbyder jo ikke nogen at investere i det her. Det, der ligger i det lovforslag, som ligger her, er jo, at det, kan man sige, bliver mindre attraktivt at lave de kortsigtede investeringer med henblik på et hurtigt salg med en meget stor gevinst, og det gælder jo sådan set både for udenlandske, men i og for sig også for indenlandske investorer. Det er jo, fordi vi gerne vil have et boligmarked, som er stabilt, og hvor der er nogle, der investerer i det, som ikke bare skal bruge det som et investeringsobjekt til en hurtig gevinst. Men der er ikke noget i det her, som gør, at udenlandske investorer ikke kan investere i det her marked. Men det bliver måske ikke lige så attraktivt med henblik på en kortsigtet profit.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 15:27

Lars Boje Mathiesen (NB):

Nej, og så kunne det være, at det her var et stort problem, og at der var rigtig mange, der gjorde det. Men det spurgte vi jo netop mi-

nisteriet om, og der var ikke nogen eksempler på, at der var nogen, der havde lavet den her finte. Så kan ordføreren komme og sige, at så og så mange har lavet den her finte, som nu skulle være det her kæmpestore samfundsmæssige problem, for ministeriet kunne ikke gøre det under ministeransvar, og derfor står et spørgsmål tilbage: Hvorfor vil man skade sygeplejerskernes pensioner og formidske dem? Hvorfor vil man skade andelsboligforeningerne for at komme efter nogle udenlandske kapitalforeninger, hvor man ikke har kunnet komme med et eneste eksempel på, at de rent faktisk har købt dem, renoveret dem og solgt dem igen med den finte, som man påstår?

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Tak. Ordføreren.

Kl. 15:28

Henrik Møller (S):

Nej, altså, nu vil jeg sige, at hvis man har fulgt en lille smule med, også i forhold til medierne omkring det her med de historier, vi har oplevet omkring nogle af de her kapitalfonde, som har været inde og presse folk ud med henblik på rent faktisk at kunne gå i gang med de her lejligheder og tjene de her penge, så mener jeg sådan set, at vi den vej rundt har bevis for de her historier.

Vi har jo haft diskussionen om andelsboligerne her, og jeg deler ikke den opfattelse og det sortsyn, som der i nogle af hørings svarene gives udtryk for i forbindelse med det her. Jeg har redegjort for de her 3 pct., jeg mener der ligger i forhold til de grønne investeringer. Så jeg mener ikke, at vi skyder gråspurve med kanoner her. For jeg mener faktisk, at vi laver et rimelig præcist indgreb, som sikrer et godt marked fremover.

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Og inden vi går videre til den næste ordfører, vil jeg minde jer om, at det kun er taletiden, når man holder ordførertaler eller ministertaler, som er fordoblet – ikke taletiden til de korte bemærkninger.

Værsgo til Venstres ordfører fru Heidi Bank.

Kl. 15:29

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det, formand. Og tak for beskeden om, at vi har dobbelt taletid – den kunne jeg godt have brugt i går, da jeg skulle sidde og skære min tale ned. Så jeg prøver at holde mig på de 5 minutter i stedet.

I Venstre mener vi, at det er helt afgørende, at der er tryghed om danskernes boligøkonomi, uanset om boligen er en lejebolig, andelsbolig eller ejerbolig, for boligen er fundamentet for danskernes hverdag og liv. Og i en tid som denne, hvor covid-19 står øverst på dagsordenen, har vi alle brug for at føle os trygge. Derfor er der ikke mindst brug for at agere med rettidig omhu, overblik og omtanke. Venstre mener, at fremsættelsen af de tre lovforslag er mangel på alle tre dele – det er decideret dårlig timing.

Forslagene vil have vidtgående langvarige effekter på det danske boligmarked, som er skadelige. Ja, ikke blot boligmarkedet, men også beskæftigelsen bliver påvirket negativt af regeringens forslag. Regeringens aftale slukker en brand blot for at starte en anden brand – ja, blot for at starte flere brande. Det gælder andelsboliger, lejeboliger og beskæftigelse.

I Venstre vil vi ikke være med i en aftale, der underminerer andelsboligmarkedet. Det er der ikke noget nyt i. I Venstre vil vi heller ikke være med i en aftale, der gør, at vi om 10 år kommer til at have en ringere boligstandard – det vil vi ikke byde lejerne. Og i Venstre vil vi ikke være med i en aftale, der reducerer beskæftigelsen, og så på et tidspunkt, hvor dansk økonomi er yderst sårbar.

L 176 præsenteres som led i den grønne omstilling, altså for at begrænse udlejningsejendommenes klimabelastning, som der står i bemærkningerne. I Venstre vil vi den grønne omstilling. Det er godt, når en ejer vælger at energirenovere sin ejendom eller bolig. Udviklingen mod højere energirenoveringskrav er ikke noget nyt. Det er en udvikling, vi politisk har bakket op om i mange år, hvor boliger, der skulle § 5, stk. 2-renoveres fik skiftet alt fra gamle utætte vinduer, gammel sanitet til udnyttelse af lofter til beboelse. På den måde har boligreguleringsloven § 5, stk. 2 bidraget positivt til at hæve antallet af bygninger, der er blevet energirenoveret.

Men fremadrettet er dette usikkert. Af regeringens lovforslag fremgår, at antallet af bygninger, der bliver renoveret, falder med over to tredjedele. Færre lejligheder vil med andre ord blive renoveret. Klart står det, at den boligmasse, vi kommer til at stå med om 10 år, vil have en ringere boligstandard, en ringere trivsel, fordi færre boliger i den private boligudlejningsmasse vil være blevet renoveret. Er det virkelig det, ministeren vil?

Forslaget går ud over andelsbolighaverne. På papiret kan man måske fastfryse vurderingerne, men i den virkelige verden bliver det sværere at låne til andelsboligen. Flere førstegangskøbere afskæres, men også de, der har fornuftige indtægter, men måske ikke den store opsparing. Igen: Er det virkelig det, ministeren vil?

L 177's karensperiode er grebet ud af den blå luft. Den indgik ikke i de løsninger, der blev gennemgået i ekspertrapporten. Det har så siden vist sig, at hvis karensperioden overhovedet bruges, skal der skrues godt og grundigt op for endnu mere bureaukrati; kontrolskifte er den nye opfindelse. Mere bøv! Forslaget krydrer karensperioden med, hvad der kaldes et grønt incitament, men incitamentet er ikke grønnere, end at regeringen selv skriver, at det forventes at blive benyttet i relativt få tilfælde. Med den konklusion har regeringen så ikke diskvalificeret sit eget grønne incitament?

Endelig er det ikke er nogen hemmelighed, at vi var flere partier, der så en styrkelse af huslejenævnene som helt afgørende for at løse de udfordringer, der reelt har været med nogle få udlejere. Det ønskede ministeren ikke.

L 178 er langt fra så udbygget i sine tiltag, som vi kunne ønske. Der kan gøres mere, klart mere. Her kan vi se, at vi står meget langt fra regeringen. For i Venstre mener vi, at det er helt centralt, at vi har et velfungerende huslejenævn, hvor lejere og udlejere kan få afklaret tvister hurtigt og uvildigt, og som kan virke afskrækkende på dem, der ikke overholder spillereglerne for fastsættelse af lejen.

Grundlæggende undrer vi os over det store hastværk med at få loven igennem. Igen: Vi står nationalt og globalt i en endog meget alvorlig situation, der kommer til at have konsekvenser for danske familier, dansk økonomi, som ingen endnu kender det fulde omfang af. Når regeringen så vælger at presse lovgivning igennem, der vil øge antallet af ledige i byggeriet, så undrer det os.

Samtidig har regeringen valgt at gå en vej, hvor andelsboligerne rammes – det står ikke til diskussion. Regeringen er bekymret i medierne for beskæftigelsen – og med god grund, kan jeg tilføje. Det er vi også i Venstre – overordentlig bekymret. Vi har bedt regeringen om at stoppe op og i det mindste skubbe lovforslagene til efteråret for at få skabt noget overblik, vise omhu og omtanke. Men i stedet haster regeringen sine lovforslag igennem.

Venstre ønsker stabilitet og tryghed om danskernes boligøkonomi, særlig når vi står i en tid, hvor der er utryghed om så meget andet. Tak for ordet.

Kl. 15:34

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er et par korte bemærkninger. Først er det fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 15:34

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Der var rigtig mange gode eksempler på, hvad Venstre ikke vil, i ordførerens tale, og derfor får jeg også lyst til at spørge ordføreren: Der har været mange eksempler rundtomkring i landet – særlig i storbyerne, særlig i København, men også i Aarhus – på udlejere, som har opkøbt ejendomme, sat et nyt køkken ind, sat et nyt bad ind og hævet huslejen med 400 pct. Mener Venstre faktisk, at det var en holdbar udvikling, at lejligheder i København og i Aarhus, altså i de store byer, på den måde til sidst blev så dyre, fordi det alene var markedet, der ligesom skulle regulere det, og at man på den måde pressede almindelige lønmodtagere ud af byen og ud af lejligheder i storbyerne?

Kl. 15:35

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:35

Heidi Bank (V):

Jamen i Venstre går vi jo ind for, at vi har blandede byer, og at vi har en blandet boligmasse, hvor folk med forskellige indtægter har mulighed for at bo. Når der så bliver spurgt konkret til, om vi mener, at det er holdbart, så vil jeg sige, at det jo allerede var sådan – og det ved fru Kirsten Normann Andersen også – at huslejenævnet allerede, som det var, traf afgørelser, hvor udlejer tabte sagerne. Det var jo også sådan, at vi så et konkret eksempel på, at en af de faktisk ikke så store spillere, men en af dem, der udgjorde et problem på markedet, var ude og få ændret huslejen i forbindelse med de sager. Det er jo derfor, vi ønsker at styrke huslejenævnene. Det er jo, fordi når vi har velfungerende huslejenævn, så løser de en stor del af problemet, og for Venstre er det bare vigtigt, at lejerne bliver ved med at have nogle tidssvarende boliger og nogle boliger, der er i god stand, og vi frygter, at det er den forkerte vej, det kommer til at gå, og at vi om 10 år står med en boligmasse, der bliver mere og mere nedslidt.

Kl. 15:36

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 15:36

Kirsten Normann Andersen (SF):

Mener ordføreren seriøst, at § 5, stk. 2-renoveringer er den eneste metode til at sikre, at boliger udvikler sig og undgår at blive nedslidte på den lange bane, og at det virkelig nødvendigvis skal have en sammenhæng med en huslejestigning på 400 pct., altså at skifte et køkken og et bad? Jeg var ude at se en lejlighed på Frederiksberg, hvor man kunne se, hvor udmærket både køkken og bad var, men prisen stiger med 400 pct. i det øjeblik, lejligheden bliver fraflyttet og der bliver sat nyt køkken og bad ind. Er det at vedligeholde boligmassen? Og er det en mulig måde... (Fjerde næstformand (Trine Torp): Tak).

Undskyld, det er, fordi man simpelt hen ikke kan se formanden, når man vender den forkerte vej, og man kan heller ikke se uret.

Kl. 15:37

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Nej, det er en lidt svær manøvre, vi har gang i, så jeg har selvfølgelig forståelse for det.

Ordføreren.

Heidi Bank (V):

Nu kender jeg ikke det konkrete eksempel, ordføreren kommer med, men jeg vil da tro, at det er en af de sager, der vil blive tabt i huslejenævnet. Det er jo det, det handler om. Det handler om at sikre lejerne, og udlejerne i øvrigt, via uvildige huslejenævn, hvor de får en ordentlig behandling, og hvor der er gennemsigtighed, så vi sikrer, at vi har et boligmarked, der er til at forstå, og som man ved hvordan man skal agere i. Og så handler det da om, at man ikke skal lægge prisen for at beskytte lejerne over på en anden gruppe. Vi skal ikke slukke én brand et sted for at starte en anden. Altså, det er ikke et grundigt politisk arbejde, der er gang i her.

Kl. 15:37

fatter det ikke som tryghed for lejerne, at man kan blive chikaneret af sin udlejer på den måde, som vi har set er sket særlig i København i løbet af de sidste par år.

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:40

Heidi Bank (V):

Jeg vil sige, at hvis Enhedslisten kender til tilfælde, hvor konkrete firmaer, som Enhedslisten står og nævner i salen, har overskredet reglerne, vil jeg kraftigt anbefale Enhedslisten at tage fat i de lejere og sige, at de skal indgive deres klage til huslejenævnet. Og så håber jeg da i øvrigt, at Enhedslisten vil være med til at bakke op om Venstres beslutningsforslag om at styrke huslejenævnet yderligere. Det håber jeg da klart.

Kl. 15:38

Kl. 15:40

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Rosa Lund.

Kl. 15:38

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører om det her med timingen i det her lovforslag, for jeg er af en lidt anden opfattelse. Jeg har nemlig en meget stor bekymring for, at nogle meget store kapitalfonde vil udnytte den her krise til at opkøbe boligmasse i København, og så har vi Blackstonesager om igen om et år, og den situation vil vi i Enhedslisten meget gerne undgå. Derfor synes jeg egentlig, at det er rettidig omhu, at det her lovforslag kommer på allerede nu. Så jeg vil gerne spørge Venstres ordfører, hvad man egentlig vil gøre for at sikre, at vi ikke står i præcis den her situation, vi står i på lejemarkedet lige nu, om et år.

Kl. 15:38

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Henrik Møller.

Kl. 15:41

Henrik Møller (S):

Tak. Først vil jeg egentlig lige anholde det der med, at vi forcerer noget som helst af det, vi får igennem. I forhold til lovkatologet har det hele tiden været planlagt, at vi skulle have det her på i april måned. Og det er sådan set det, vi har nu, så jeg kan ikke se, at vi forcerer noget som helst. Det, man kan sige, er, at vi fastholder det, som vi i første omgang havde lagt op til.

Men jeg vil lige spørge Venstre om, hvordan man stiller sig i forhold til det lovforslag, lovforslag nr. L 176, som jo netop er et spørgsmål om de her grønne incitamenter og grønne krav, som ligger i det, men i og for sig også en fastfrysning i forhold til valuarvurderingerne. Det burde jo være noget, Venstre kunne stemme for i dag.

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:38

Heidi Bank (V):

Jamen jeg vil da håbe, at Danmark er så attraktivt, at der er nogen, der vil putte penge i Danmark, så vi sikrer danske arbejdspladser, og så der holdes gang i beskæftigelsen. Det havde jeg egentlig også troet at Enhedslisten gerne ville sikre, altså at vi har en god beskæftigelse, for det kommer vi om noget til at få brug for.

Vi mener, og det har jeg sådan set sagt for et øjeblik siden, at svaret er solide huslejenævn, hvor man kan få en hurtig sagsbehandling, hvor man ved, at når man som lejer sender sin klage ind, får man en hurtig behandling, får et hurtigt svar, så man ikke har den utryghed. Det her handler jo om at skabe tryghed for lejerne. Det handler om at have tryghed for andelsbolighaveerne. Det handler om, at danskerne i det hele taget skal vide, at der er tryghed om deres boligøkonomi. Det har vi da mere end nogen sinde behov for.

Kl. 15:39

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:41

Heidi Bank (V):

Tak for spørgsmålet. Ja, som jeg nævnte i ordførertalen, er vi jo positive i Venstre, i forhold til at vi får renoveret vores boligmasse. Vi ser jo også netop, at § 5, stk. 2, netop har bidraget til det. Det har bidraget til, at der er blevet skiftet til termovinduer i gamle ejendomme. Det har bidraget til, at sanitet er blevet udskiftet. Det har bidraget til en lang række ting. Det er jo derfor, at det undrer os, når man nu vælger at sige, at to tredjedele af de renoveringer, man ellers kunne forvente, ikke kommer til at ske. Det kommer til at ramme beskæftigelsen, og det kunne jeg godt tænke mig at høre Socialdemokratiets ordfører om: Hvordan forholder Socialdemokratiet sig til det, at det her kommer til at ramme beskæftigelsen på et tidspunkt, hvor vi absolut ikke har brug for det?

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Rosa Lund.

Kl. 15:39

Rosa Lund (EL):

Vi vil i Enhedslisten meget gerne være med til at holde gang i beskæftigelsen, og derfor synes vi jo også, at man burde udvise rettidig omhu og sætte gang i alle Landsbyggefondens byggerier ude i de almene boliger. Det er jo en anden debat.

Jeg kan ikke forstå, hvordan det kan være tryghed for lejerne, at Blackstone nu har udnyttet den her krise til faktisk at komme med ny chikane og nye trusler. Det frygter jeg kommer til at ske mere, hvis ikke vi sætter ind med regulering. Så jeg vil gerne høre, hvad Venstres ordfører egentlig mener med tryghed for lejerne, for vi op-

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Henrik Møller.

Kl. 15:42

Henrik Møller (S):

Altså, jeg har svært ved umiddelbart at se, hvordan det her skulle kunne ramme beskæftigelsen. Som der blev sagt, er der jo ikke kun § 5, stk. 2; der er jo også andre muligheder i den her forbindelse. Vi kan jo håbe på, at det her kan være med til at inspirere, så er der rent faktisk er nogen, der går i gang med de her energirenoveringer.

Men jeg fik ikke noget klart svar, synes jeg, på, om Venstre har tænkt sig at stemme for L 176, som jo er noget af det, man snakker meget positivt om. Det burde da være muligt.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):
Ordføreren.

Kl. 15:43

Heidi Bank (V):

Det er jo sådan, at vi gerne vil have energirenovering, men vi er ikke overbevist om, at det her kommer til at give de energirenoveringer, for der står jo i lovforslaget, at der kommer to tredjedele færre renoveringer i boligmassen. Og da vi ved, at en lang række af de renoveringer, der har været som følge af § 5, stk. 2, jo også har bidraget til energiforbedringer, så tror vi simpelt hen ikke på det. Så kan vi jo også se, at det kommer til at ramme beskæftigelsen. Og jeg kan ikke forstå, hvordan Socialdemokratiets ordfører ikke kan se, at det rammer beskæftigelsen, når der kommer færre renoveringer.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Jens Rohde for en kort bemærkning.

Kl. 15:43

Jens Rohde (RV):

Det er jo fuldstændig absurd at påstå, at det her ikke rammer beskæftigelsen, for der bliver færre renoveringer. Se det giver jo så selv. Men det kommer vi jo til at spørge ind til.

Jeg vil gerne høre Venstres ordfører i forhold til den diskussion, der har været her – jeg tror, det var med fru Rosa Lund – angående det med, at der lige pludselig bare kommer de store opkøb, og at det vil man gerne beskytte sig imod. Der er ikke en eneste ejendomshandel, der finder sted. Det er gået fuldstændig i stå. Og hvis det nu var sådan, havde det så ikke være naturligt, at de ejendomshandler havde fundet sted, inden vi havde den her behandling i dag, og at der er en grund til, at de ejendomshandler er gået helt i stå?

Kl. 15:44

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Venstres ordfører.

Kl. 15:44

Heidi Bank (V):

Jamen det er jo netop spørgsmålet: Hvad hvis vi ikke har dem, der vil investere i vores ejendomme? Hvad hvis vi ikke har dem, der vil forbedre vores boligmasse? Så får vi jo ringere private udlejningsboliger. Står Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet så om 10 år og siger: Det er også bare de elendige private udlejere, som ikke vil gøre noget? Eller står de så og tager ansvar for, at de faktisk har været med til at træffe en beslutning, der gør, at dem, der lejer i den private boligmasse, ikke får lige så gode boliger, som de ellers kunne have fået?

Kl. 15:45

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så tak til Venstres ordfører. Den næste ordfører er fra Dansk Folkeparti, hr. René Christensen.

Kl. 15:45

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Tak for det. Jeg vil gerne sige, at for Dansk Folkepartis vedkommende er vi rigtig glade for, at vi har de her forslag på i dag. Og hvad er det så egentlig, det handler om? Ja, det handler om § 5, stk. 2 – og hvad er nu det? Ja, i 1996 gav man jo mulighed

for i lejeloven, at man kunne øge huslejeindtægterne yderligere, hvis man lavede en gennemgribende renovering. Hvorfor gjorde man så det i 1996? Det gjorde man, fordi vi simpelt hen havde for mange lejemål, der var for ringe; boligstandarden var for ringe i Danmark. Derfor lavede man den her form for, skal vi kalde den dispensation fra lejeloven, for at man kunne få foretaget de her investeringer. Så kan man sige, at i dag har vi langt bedre boliger, og et forslag var – det var det jo også for Enhedslisten – at så kunne man bare fjerne § 5, stk. 2. For så var man jo tilbage til det normale fra før 1996; så havde man ikke problemet mere. Det vil jeg gerne sige at vi ikke var enige i i Dansk Folkeparti, for vi ville gerne have de her investeringer. Det var bare for at sige, hvad det er, det handler om.

Hvorfor er det så, at vi synes, det er vigtigt at lave et indgreb nu? Hvis man kigger på det, handler det faktisk om noget helt andet end lejerne – det handler faktisk mere om investorerne. Vi har en meget, meget lav rente, det er faktisk svært at få forrentet sine penge i hele verden, og derfor har vi jo kunnet se, at pludselig var Danmark blevet interessant for investeringsfonde rundt omkring i verden. Hvorfor begynder man pludselig at opkøbe boliger i Danmark som udenlandsk investeringsfond? Fordi man kan forrente sine penge bedre her, end man kan andre steder. Det, vi har oplevet, er, at hvis vi bare kigger på perioden fra 2014 til nu – det er en periode på 6 år – er kvadratmeterprisen på solgte ejendomme gået fra 13.000 kr. pr. kvadratmeter til 25.000 kr. pr. kvadratmeter. Hvis man bare kigger på perioden fra 2018 til 2019 – en periode på 1 år – steg prisen med 22 pct.; så interessant var det blevet at investere i Danmark. Og hvorfor var det det? Det var det selvfølgelig, fordi vi havde § 5, stk. 2, som vi var *for*. Men det, der var vigtigt for os, var selvfølgelig, at man fik opgraderet boligmassen; det vigtigste var jo ikke, at man skulle have det store afkast. Udfordringen er jo så, at det sker ved fraflytning. Og der må man jo sige, som også en anden ordfører tidligere var inde på, at der var nogle få brodne kar – det var absolut ikke alle, for det er ikke sådan, at fordi man er privat udlejer, er man bandit; det er man absolut ikke – som brød reglerne og skubbede folk ud af deres boliger for at kunne tage den forhøjede husleje efter istandsættelsen. Det vil vi gerne gøre noget ved, og det mener vi absolut også vi får rammet ind med det lovforslag, der ligger til første behandling her i dag.

Det, der har været meget fremme, er jo, som det også er blevet sagt, at den socialdemokratisk ledede regering, som er en etpartiregering, også før valget sagde, at det ville man gøre noget ved. Og det er jo rigtigt, som hr. Jens Rohde og andre har sagt, at det gav sådan et helt stop i markedet. For hvad skulle der nu ske? Turde man købe? Hvad ville man gøre? Så det her handler også om at få ro på markedet, både for lejerne, men jo også for investorerne, for hvad er det for en lovgivning, som man handler ind i, hvis man handler med ejendomme i Danmark? Det får man afklaring på nu, når vi får tredjebehandlet det forslag her. Så det er bestemt også en afklaring for investorerne.

Det, der så har været, var, at regeringen lagde hårdt ud og sagde, at der skulle være en karensperiode på 10 år. Det var vi ikke enige i; vi mente, at en karensperiode på 10 år ville være for hård. Det ville i hvert fald gøre, at man fik et meget voldsomt stop i forhold til de her renoveringer af ejendomme i Danmark, som der er et behov for stadig væk – vi har stadig væk en del ældre ejendomme, som har behov for renovering. Når man ser på aftalen, som den ligger i dag, er der en karensperiode på 5 år. Er det så en karensperiode, som gælder for alle ejendomme, hvis man foretager en § 5, stk. 2-renovering? Det er det faktisk ikke – der er nogle muligheder for at undgå at have den her karensperiode. Det er jo netop, hvis man går ind og laver en større energirenovering; hvis man går ind og laver det, man kunne kalde en reel og gennemgribende renovering af ejendommen, så har man ikke karensperioden. Flere har så sagt – og jeg vil gå ud fra, at det så også er rigtigt – at Finanstilsynet

og andre har sagt den 10. december, at hvis man indførte en karensperiode, ville det gå ud over andelsboligejerne. Det tror jeg faktisk er fuldstændig rigtigt; selvfølgelig ville det det. Derfor er det også vigtigt at se på det lovforslag, som der ligger her, hvoraf det fremgår, at karensperioden netop *ikke* gælder i forhold til andelsboligerne. Og hvad betyder det så? Det betyder så faktisk, at hvis en andelsbolig kommer til salg på markedet, er den mere attraktiv end en lejebolig, fordi en andelsbolig ikke er omgærdet af karensperioden. Altså vil den være mere attraktiv at købe, og hvis noget er mere attraktivt at købe, falder det i hvert fald ikke i pris; så stiger det i pris eller bliver nemmere at handle med. Så jeg tror, det var fuldstændig rigtigt, da man på det tidspunkt i december sagde, at det ville have en stor indvirkning på andelsboligerne, men efter den 30. januar, hvor vi indgik aftalen, har man jo bl.a. fjernet den del.

Kl. 15:50

Så siger man, at det her vil påvirke markedet. Ja, det vil det. Det er der ingen tvivl om at det vil, men vi har også set nogle gevaldige prisstigninger. Det, vi har arbejdet ind i her, er jo en boble, der har været, på kommercielle ejendomme, særlig i de større byer som København. Det her er jo ikke et københavnerfænomen, det her er sådan et europafænomen. Vi har også set det i London og andre storbyer, hvor de har oplevet de samme udfordringer, fordi det er svært at placere sin kapital. Så kan man placere den i fast ejendom i de større europæiske byer, og der kan man få en fornuftig forrentning. Det er sådan set fair nok. I Dansk Folkeparti har vi ingen problemer med, at der kommer kapital til Danmark; at der kommer kapital ind og renoverer vores ejendomme og er med til at opbygge vores virksomheder og holde hånden under beskæftigelsen. Det gør ingenting, men det skal ske på et ordentligt grundlag, og det mener vi bestemt vi kan sørge for med de lovforslag, som der ligger nu.

Vi er rigtig glade for, at vi også har fået det grønne incitament ind i den her aftale. Vi er jo en del af aftalen, også med alle andre partier, om målsætningen om de 70 pct., og det bliver svært at nå. Men hvorfor i alverden skulle vi ikke lægge det ind, når vi taler om boligmassen? Det er faktisk et af de områder, hvor vi bruger rigtig meget energi. Det vil også give et bedre indeklima, og det vil faktisk også give en bedre økonomi for dem, der bor til leje. Det vil sige, at deres varmeregning og andet faktisk også vil blive billigere. Dermed er det rigtig godt, at vi også har fået lagt det her grønne incitament ind i aftalen.

Så skal man heller ikke tage fejl af, at med den måde, vi har indrettet os på – det her med det lejedes værdi og »væsentligt« og de 10 pct., som den socialdemokratiske ordfører var inde over – må man bare sige, at der har været eksempler, hvor man har kunnet se, at det lejedes værdi hele tiden har kunnet stige, fordi der er enkeltlejligheder, der er steget med omkring de her 10 pct., og over en årrække har de så kunnet blive ved med at stige og stige og stige, og så har der pludselig været nogle lejligheder, der har været meget billige, og nogle, der har været meget dyre, og hvad har den reelle lejepris så været i området?

Når man nu er borgerlig, vil man jo også gerne lade markedet råde, og selvfølgelig er det sådan, at man ikke kan tage mere for en lejlighed, end der er nogen der vil give. Sådan er det jo. Hvis man sætter en ublu pris, er der heller ikke nogen, der vil leje det. Udfordringen er jo bare, at vi også synes, der skal være boliger for politibetjenten, sygeplejersken og andre. Jeg tror, det var Venstres ordfører, der nævnte det i sin ordførertale: Hvorfor ikke for dem? Det her er jo netop, for at politibetjenten og sygeplejersken, som arbejder i København, arbejder i Aalborg, arbejder i Aarhus, faktisk også kan få lov til at bo i den by, hvor de har deres arbejde med den indtægt, som deres stilling har.

Så alt i alt vil jeg gerne sige, at vi er glade for de lovforslag, der kommer her i dag. Vi er også rigtig glade for, at vi har fået strammet

op på flere ting i forhold til huslejenævnet, så man kan få kørt sine sager. Der vil vi følge meget op på det, som jo er et estimat i den aftaletekst, som der er lavet, om, at det her vil frigive en 5 mio. kr., mener jeg det er, hvor man så kan få sagsbehandlingstiderne ned. Det er noget af det, som vi vil følge meget op på, også efterfølgende, for det har vi jo ikke aftalt sådan snorlige. Men selvfølgelig forventer vi også, efter at vi har lavet prispolitikken om, at der vil blive færre sager, og dermed vil sagsbehandlingstiderne også komme ned. Men sagsbehandlingstiderne er altså vigtige, og det er de jo både for lejere, men så sandelig også for udlejere, så de tvister, der er, bliver afklaret, så man kan komme videre, både som lejer og som udlejer. Så vi ser frem til behandlingen af sagen og glæder os til, at det bliver gennemført.

Kl. 15:54

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er nogle korte bemærkninger, først fra hr. Jens Rohde.

Kl. 15:54

Jens Rohde (RV):

Hr. René Christensen er jo undskyldt for, at han måske ikke helt kender præmissen for Finanstilsynets vurdering på det givne tidspunkt, da han ikke var til stede heller på mødet. Det var ikke hr. René Christensens skyld, det var jo de øvrige partier, der havde smidt hr. René Christensen og hans boligforhandler ud, fordi man absolut ikke ville være med til karensperiode. Det var nærmest blevet udskreget som landsskadelig virksomhed af DF's boligordfører, hvis man indførte en karensperiode, og det var jo lidt af en festbremser i forhandlingerne. Så kom DF så med, efter at Radikale Venstre insisterede på, at de borgerlige og de blå partier skulle med ind i forhandlingerne igen. Det kan man jo så grine af, eller man kan sidde og ærgre sig lidt over det fra min stol, men fair nok.

Sagen er bare den, at dengang havde vi jo hele karensperioden inde. Vi havde valuarvurderingerne inde og fritagelserne – altså hele det der setup, som hr. René Christensen nævner, var jo allerede en del af præmissen. Alligevel ville Finanstilsynet ikke lægge hovedet på blokken. Så hvad er det, der er ændret for Dansk Folkeparti på de der 24-32 timer, hvor man går fra én holdning til en anden?

Kl. 15:55

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Ordføreren.

Kl. 15:55

René Christensen (DF):

Det kan jeg godt sige meget tydeligt. Det, der er vigtigt for os, er, at man laver brede aftaler, når det handler om boligpolitik. Det her er folks hjem, vi taler om, og der nytter det ikke noget med skiftende flertal. Vi ser det på mange andre områder, at så skifter farven, og så skal man lave noget andet. Det kan man ikke med boligpolitikken.

Derfor har det været vigtigt for Dansk Folkeparti fra dag et, at vi gerne ville være en del af det her, og vi ville også gerne være en del af aftalen, og vi havde også håbet på, at den kunne blive bredere, end den var, det vil jeg gerne sige. Jeg vil også gerne kvittere for det arbejde, der har været, med de blå ordførere og mange af de ting, som jo er kommet med i den endelige aftale. Men det, der har været vigtigt for os, har været at få lavet et bredt forlig.

Kl. 15:56

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Jens Rohde.

Kl. 15:56

Jens Rohde (RV):

Det var det jo også for Radikale Venstre. Det var derfor, vi insisterede på, at man skulle tilbage til bordet. Jeg er fuldstændig enig med hr. René Christensen: Det er meget vigtigt med brede aftaler. Så kan man åbenbart altid definere bagefter, hvad en bred aftale er – det er jo sådan lidt en smagssag. Men det, der undrer mig, er, at Dansk Folkeparti jo er et af de sidste partier, der har ordet den aften, hvor vi sidder hos ministeren, og hvor han dagen efter smider det hele på gulvet. Det var jo en meget, meget kontant linje, som Dansk Folkeparti førte over for ministeren der. Og da man så indgår aftalen, har jeg meget svært ved at se, at der er sket nogen imødekommelse af Dansk Folkepartis synspunkter. Så hvad er det, Dansk Folkeparti har fået i den her aftale? Eller er det en helt anden aftale, man har fået en lovning på? Det kunne være interessant at høre lidt om.

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Dansk Folkepartis ordfører. Værsgo.

Kl. 15:57

René Christensen (DF):

Jeg kan i hvert fald sige, at den aftale, vi har lavet, omhandler § 5, stk. 2, og ikke andet end det. Jeg vil også gerne sige, at vi synes, det er en god aftale. Det, man kan sige, er, at vi jo er gået fra det udgangspunkt, der var fra regeringens side, om en 10-årig karensperiode til en 5-årig karensperiode, samtidig med at der også er mulighed for, hvis man laver en gennemgribende renovering, hvor man har det grønne islæt og bruger midlerne på at lave en bolig, som er – må jeg bruge det udtryk – up to date, at der så ikke er karensperioden. Det var det vigtigste for Dansk Folkeparti – at vi får nogle reelle, gode renoveringer. Vi var ikke enige i, som der var nogle der sad ved bordet og sagde, at det ikke måtte være udenlandsk kapital. Det må det gerne være på et godt grundlag.

Kl. 15:57

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:57

Ole Birk Olesen (LA):

Tak for det. I Liberal Alliance er vi i egen selvforståelse et parti, der går meget op i lovgivningens substans og ikke så meget i show og retorik og symbolpolitik osv., men vi spørger: Hvad er det, man har med at gøre, og hvad er det, det gør ved samfundet? Derfor havde vi et møde med de blå partier og Radikale Venstre og Dansk Folkeparti, hvor vi aftalte, at det i substansen var nødvendigt at redde andelsboligejerne fra at blive negativt påvirket af den her lovgivning ved at sige, at andelsboligloven skulle laves om, sådan at andelsboligværdien ikke var knyttet til værdien af en lejlighed. Det blev vi enige om at synes var en god idé i den her kreds af partier, og så gik vi ud og præsenterede det. Det gjorde Dansk Folkeparti også.

Men så skete der åbenbart det ifølge Dansk Folkeparti, at hr. Jens Rohde fyldte for meget i fjernsynet, og derfor ville man ikke være med alligevel. Og så lavede man en aftale med regeringen om, at man var fuldstændig ligeglad med det her element om at beskytte andelsboligejerne. Kan hr. René Christensen forklare, hvad det her har på sig?

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Ordføreren.

Kl. 15:58

René Christensen (DF):

Det kan jeg godt. Det har jo intet med lovforslaget at gøre – det er jo det, der ligger bag ved, men det er selvfølgelig også vigtigt nok. Det, der var vigtigt for Dansk Folkeparti, som jeg også sagde før til hr. Jens Rohde, var, at det blev en bred aftale. Og jeg vil gerne sige, at Dansk Folkeparti ikke på noget tidspunkt har stillet et forslag, der skulle i Folketingssalen med et smalt borgerligt flertal. Det har vi på intet tidspunkt stillet. Sådan blev det måske udlagt i pressen det var, men sådan var det ikke, og det tror jeg også flere kan bekræfte.

Det, der har været vigtigt for os, var at få en afklaring på det her. Det vigtige for os var at få landet en aftale, og jeg mener helt bestemt, at vi har landet en indholdsmæssigt god aftale både for lejere, men så sandelig også for udlejere, fordi der nu kommer en afklaring. Det er jeg lidt i tvivl om var kommet, hvis man havde fortsat med det statuspapir, som vi havde lavet, og som var et udmærket papir.

Men jeg vil også sige, at hvis man lægger det stykke papir op ved siden af den aftale, som blev indgået, så kan man se, at langt, langt hovedparten af de elementer jo også er med i forliget, fordi vi var så langt i forhandlingerne, som vi var.

Kl. 15:59

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 16:00

Ole Birk Olesen (LA):

Noget af det, der *ikke* er med i den lovgivning, som nu kommer fra regeringens side, og som Dansk Folkeparti har indgået aftale om, var det, som vi var enige om i den blå kreds af partier og Radikale Venstre, nemlig at man skulle ligesom løsrive andelsboligerne fra værdifastsættelsen på lejlighedsmarkedet, så de ikke blev negativt påvirket af det her. Og der er mit spørgsmål til Dansk Folkeparti: Hvorfor er det ikke vigtigt? Altså det, der var vigtigt, da vi sad blå partier omkring et bord, om at beskytte andelsboligejerne, hvorfor syntes Dansk Folkeparti ikke, at det var vigtigt, da man lavede en aftale med regeringen?

Kl. 16:00

Den fg. formand (Annette Lind):

Ordføreren.

Kl. 16:00

René Christensen (DF):

Det er jo sådan, og det ved ordføreren for et liberalt parti jo også, at det er markedet, der bestemmer, hvad en bolig er værd. Lige meget hvad vi skriver i en aftale, er det markedet, der bestemmer, hvad boligerne kan handles til. Det, man har gjort nu, er, at man har sagt, at andelsboligerne ikke er en del af karensperioden – og det redegjorde jeg også for i min ordførertale. Det vil jo betyde, at hvis en andelsbolig kommer på markedet, er den mere attraktiv, og så vil den jo også have en højere værdi eller være nemmere at handle, altså hurtigere at sælge.

Vi har også gjort det, at vi har fastlagt, at valuarvurderingerne stadig væk kan bestå, så man i hvert fald på papiret har sin vurdering; men det er jo markedet, der bestemmer, hvad en ejendom er værd.

Kl. 16:01

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Jeg er lige kommet ind i salen, så jeg skal lige høre, om der er en kort bemærkning til. Vi har haft den. Tak for det. Så er det hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 16:01

Lars Boje Mathiesen (NB):

Det er fair nok, at Dansk Folkeparti hellere vil lave aftaler sammen med Enhedslisten og SF, hvis det er DF's definition af brede aftaler, end de vil lave aftaler med Nye Borgerlige og Konservative. Man kunne også have lavet en med samtlige partier i den blå blok plus De Radikale, og det kan man jo også kalde et bredt forlig. Så det er et definitionsspørgsmål. Her kan vi så bare konstatere, at DF hellere vil lave det med socialisterne.

Jeg har et spørgsmål. DF ønskede ikke nogen som helst karensperiode. Da vi forlod forhandlingerne, lå vi på en karensperiode på 7 år. Man kunne have fået en aftale uden karensperiode, så hvorfor går man med til en aftale, som er ringere i sin substans? Derudover kunne man have fået en aftale, som ikke forringede værdien af andelsboligen overhovedet, så hvorfor går man med i en aftale, som forringer værdien af andelsboligerne? Er det processuelt vigtigere at indgå i forhandlinger sammen med socialisterne og at lave aftaler med socialisterne end sammen med de borgerlige partier, således at man er ligeglad med, at man må imødekomme en masse ting, som man reelt set ikke ønsker?

Kl. 16:02

Den fg. formand (Annette Lind):

Hr. René Christensen, værsgo.

Kl. 16:02

René Christensen (DF):

Der må jeg bare sige til Nye Borgerlige, at boligpolitik jo ikke handler om at have den gode bemærkning på Facebook eller at have den gode bemærkning på tv; det handler faktisk om borgernes hjem. Det er der, hvor folk bor, det drejer sig om deres liv, og der handler det altså om at indgå en aftale, som er den rigtige, og som kan holde i årene fremover, hvor folk har tryghed i forhold til deres hjem og bolig. Så derfor har vi indgået den aftale, vi har indgået.

Så vil jeg også gerne sige, at når man vedrørende aftalen påstår – for det er nemlig en påstand – at det her skulle gå meget hårdt ud over andelsboligejerne, så vurderer jeg, at det simpelt hen ikke er sandt. Det er sjovt, for når man taler med dem, som repræsenterer andelsboligerne, har de den samme vurdering, nemlig at det her ikke kommer til at påvirke andelsboligerne. Så er det da rigtigt, at der er nogle investorer, som gerne ville have købt nogle billige ejendomme, og de siger, at det her er en dårlig aftale, men det er det, der bakker op om, at det nok ikke er så ringe en aftale endda. Dagene efter var det de helt rigtige, der var sure, og det var også de helt rigtige, der ikke sagde så meget, så aftalen er nok ganske udmærket, fordi de reaktioner, der kom på den, var helt i overensstemmelse med det forventede.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Annette Lind):

Lars Boje Mathiesen, værsgo.

Kl. 16:03

Lars Boje Mathiesen (NB):

Hvis Dansk Folkeparti mener, at en karensperiode er en god idé, hvorfor så bruge alt det krudt i forhandlingerne på, at der ikke skulle være en karensperiode? Det forstår jeg simpelt hen ikke. Hvis man mener, det er en god idé, at det her også skal ramme andelsboligerne, hvorfor så støtte op om tiltagene i en aftale med de blå partier, hvor andelsboligerne bliver friholdt?

Jeg kan simpelt hen ikke se i substansen, hvad Dansk Folkeparti har fået med i den her aftale, som de synes forbedrer vilkårene, andet end at det er en bred aftale, hvilket det også ville have været, hvis

Det Radikale Venstre havde været med, for så havde det også holdt efter et valg. Lige nu er Det Radikale Venstre og DF jo lige store.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Annette Lind):

Hr. René Christensen, værsgo.

Kl. 16:04

René Christensen (DF):

Det er simpelt hen ikke korrekt, for hvis man ser på det, er det rigtigt, at der er kommet en karensperiode ind, og det er også korrekt, at da vi gik fra forhandlingerne, var det 7 år, men da vi lavede aftalen, var det så blevet 5 år, samtidig med at de 5 år ikke gælder for andelsboligerne. Det har faktisk styrket andelsboligernes position, at de netop ikke har karensperioden på 5 år, mens udlejningsejendommene har karensperioden på 5 år.

Når de 5 år ligger der, må man også bare sige, at for de langsigtede investorer – det kan være pensionsselskaber og andet – betyder 5 år ingenting. Det gør det måske for en kapitalfond, som vil have et hurtigt afkast, for der kan 5 år godt være lang tid. Men for dem, som vi gerne vil holde hånden under, vores pensionskasser og vores fælles formuer der, betyder 5 år intet.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til hr. René Christensen. Der er ikke flere korte bemærkninger. Nu er det hr. Jens Rohde, som har sin ordførertale. Værsgo.

Kl. 16:05

(Ordfører)**Jens Rohde (RV):**

Tak for det. Da vi begyndte de her forhandlinger efter ekspertudvalgets gedigne rapport og lange arbejde om det her, var det for os helt vigtigt, at der skulle ske noget. Jeg var selv ude at sige, at det ikke kommer til at ske, at der ikke sker noget. Vi skulle have en målrettet problemløsning, for det er fuldstændig rigtigt, der er jo nogle brodne kar, som hr. René Christensen siger, som udnyttede systemet, og som gav lejerne en fuldstændig urimelig behandling og for nogens vedkommende endda satte dem fra hus og hjem, fordi de ikke havde en chance for at betale det, der skulle til. Det er jo ikke meningen med § 5, stk. 2, og har heller aldrig været det.

§ 5, stk. 2, har jo i øvrigt, ganske også som hr. René Christensen siger, været en ganske gedigen succes for byfornyelsen i København – den historie bør lige høre med, inden man sådan kaster sig over det. Det bør jo også nævnes af hensyn til Socialdemokraterne, da det var hr. Mogens Lykketoft, der iværksatte det. Det betød jo, at vi slap for »Huset på Christianshavn« overalt i København, og nu griner ministeren, fordi han har hørt det tusind gange og vel efterhånden er ved at være lidt træt af at høre mig sige »Huset på Christianshavn«, men det er jo faktisk oprigtig ment. Det er der jo ikke nogen, der er interesserede i. Det er da meget sjovt at have billige boliger, men hvis der er lokum i gården, tror jeg nok, man ville betakke sig, trods alt.

Så stillede vi jo en ting mere i udsigt, og vi havde det endda som krav – det sagde vi klart til ministeren – at vi ville have en bred aftale. Jo dybere indgrebet er, jo bredere skal aftalen være. Og det var jo derfor, vi insisterede på, at de blå partier kom tilbage i folden, efter at jeg mødte op til en forhandling den 10. december og fik præsenteret et aftalepapir, som meget gerne skulle have været underskrevet den aften, men som jeg så valgte ikke at underskrive. Jeg bad om at få de blå partier ind igen, for vi mener, fuldstændig ligesom Dansk Folkeparti, at sådan nogle boligaftaler skal være brede. Selv om det er hammerbesværligt at lave brede aftaler, kan det godt være et mål i sig selv. Derfor stillede vi under forhandlingerne ikke et eneste ultimativt krav rent substantielt – ikke ét ultimativt krav

stillede vi under forhandlingerne, for vi ved godt, at den slags er en showstopper, når man gerne vil have en bred aftale.

Vi ønskede i vores udgangspunkt at styrke lejerne. Det er også til dels sket i den aftale, der er, men ikke helt nok, synes vi.

Vi ønskede at styrke klimadelen, nøjagtig ligesom regeringen; det sagde ministeren på et af de første møder, vi havde, altså at der skulle være et klimaelement. Det er vi selvfølgelig meget glade for, men vi frygter lidt, at det klimaelement, der er i aftalen, rent faktisk er en showstopper i forhold til at få renoveret de bygninger, der trænger mest, fordi det er meget vanskeligt at hæve energiklassen med tre på de fredede bygninger – de virkelig gamle bygninger, der i den grad trænger til klimarenoveringer. Altså, undskyld mig, der skal jo næsten guldsprosser på vinduerne, hvis man skal renovere for 3.000 kr. pr. kvadratmeter. Så det synes vi måske heller ikke er hensigtsmæssigt, og det var jo heller ikke det, der lå i udkastet til aftalen den aften, hvor vi skiltes sidste gang.

Så ønskede vi også – det har vi heller aldrig lagt skjul på – at skærme andelsboligejerne i videst muligt omfang, og det havde vi jo mange, mange diskussioner om, og vi havde mange forhandlinger ud af det.

Så bryder det hele sammen i januar, og så er vi nogle, der forsøger at lave en aftale, og så bliver der lavet en anden aftale og alt det der. Det er jo historie, og det kan man ud fra en politologisk synsvinkel synes er enten underholdende eller grotesk, alt efter temperament. Ud fra det kunne jeg jo så sætte mig her på Radikales vegne med armene over kors og bare være møgsur over det og synes, at det var noget mærkeligt noget. Men det er der jo ikke nogen, der får noget ud af, og derfor vil jeg ikke her i dag stå og sige, hvorvidt vi kan stemme for i hvert fald elementer i lovforslaget, forstået på den måde, at det jo er delt op i tre. Det er muligt, at vi kan stemme for dele af det. Det er også muligt, hvis man kunne gå ind at se på, om der kunne være en lille imødekommelse på nogle af elementerne, så den samlede del ikke får de konsekvenser, at vi så ville kunne støtte det. Det skal jeg ikke udelukke.

Kl. 16:10

Det er ikke, fordi jeg gør mig de store forhåbninger, men det skal nævnes, at vi kommer til at fremsætte nogle ændringsforslag, som vi håber at vi eventuelt kan drøfte og forhandle, inden de ender i salen, med henblik på at se, om vi alligevel kan få nogle ender til at nå sammen, for vi mener rent faktisk, at der er en mulighed for at gøre det her bedre.

Det gælder ikke mindst, i forhold til at det i vores øjne ikke giver mening at lave et krav om, at man på de bygninger, der ligger langt fra energiklasse C, skal helt op på C eller renovere for 3.000 kr. eller gå tre energiklasser op. Det er simpelt hen ikke realistisk. Man kan ikke finde en eneste ude fra markedet, der vil sige, at det er realistisk. Og hr. René Christensen siger det selv: Markedet lyver ikke. Nej, det gør det nemlig ikke, for når alt andet er sagt, gælder realkreditloven. Der er blevet sagt noget fra ABF, hvis formand jo deler partimedlemskab med ministeren, og fra Boligøkonomisk Videncenter, hvor jeg selv snakkede med hr. Curt Liliegreen for at spørge, om man havde beregninger på det, han gav til os, og han så sagde: Nej, jeg har ingen beregninger; det er viden. Nå ja, det er så fint nok. Og så er også Finanstilsynet kommet med deres forbehold, som de jo har givet i det notat, i forhold til afledte effekter på karenperioden, når andre elementer kommer med.

Når alt det er sagt, gælder realkreditloven, og realkreditloven er mig bekendt ikke ophævet i det her lovforslag. Derfor skal man jo ude på markedet agere ud fra den, og det er jo den, man skal vurdere belåningerne ud fra. Og så er det, markedet ikke lyver, for så er det, vi skal se, hvad prisudviklingen er – ikke ud fra en meningsmåling, men ud fra, hvad folks belåningsmuligheder er bagefter, hvad folks økonomiske situation er. Så kan man sige, at det er bankerne, der udnytter det, og det er bare noget, de gør, fordi de vil have det

her til at se dårligt ud. Nej, sådan forholder det sig ikke, for det er markedsprisen, man skal rette sig efter, og realkreditloven er rimelig klar i den her sammenhæng.

Derfor synes vi jo, at der er mulighed for at lave nogle forbedringer på området. Vi synes sådan set også, at der er mulighed for at styrke lejerne yderligere, hvis man f.eks. kom med nogle penge til at styrke huslejenævnene. Man kunne sikre mere uvildighed; det ved jeg Dansk Folkeparti var meget optaget af, altså at få en form for uvildig instans, så vi får mere rød tråd, mere konsekvens, mere kontinuitet i den måde, man afgør de her tvister på kommunerne imellem. Alt det synes vi jo godt man kunne se på, og det var jo også alt sammen oppe på bordet under forhandlingerne.

Vi var jo som bekendt ikke en del af den sidste del, men det skal ikke afholde os fra at prøve at gå ind at påvirke det, og hvis det er sådan, at vi kan være med til at påvirke det i en positiv retning, vil jeg ikke på nogen måde afvise, at det her godt kan blive bredere, end det umiddelbart ser ud til nu.

Det tror jeg var ordene.

Kl. 16:13

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for ordførertalen. Der er en kort bemærkning fra hr. René Christensen. Værsgo.

Kl. 16:13

René Christensen (DF):

Tak for det. Tak for ordførertalen. Jeg synes, det var en meget konstruktiv ordførertale og også en fin gennemgang af forløbet. Det, jeg bare lige vil sige, er jo, at når ordføreren går så meget op i, at det her påvirker markedet og prissætningen og belåningsmulighederne for andelsbolighaverne, så er det jo rigtigt. Men hele udgangspunktet var jo at gå ind at regulere – det var jo ligesom indgangsbilletten til overhovedet at komme ind i lokalet, kan man sige. Var der overhovedet et problem her? Ja, det var alle jo enige om. Der var en udfordring her, og den skulle vi have løst. Og når nu priserne fra 2014 til 2019 havde flyttet sig fra 13.000 kr. pr. kvadratmeter til 25.000 kr. pr. kvadratmeter, altså en fordobling af prisen, og når man kiggede på udviklingen bare fra 2018 til 2019, var prisstigningerne på over 20 pct., så vil historien jo nok give ordføreren ret og sige, at det påvirkede priserne. Ja, men vi kom jo også fra et urealistisk meget højt beløb.

Udfordringen her var jo, at det var blevet meget attraktivt at investere i den her type ejendomme i Danmark. Det er jo derfor, vi går ind og laver indgrebet, altså netop for at gøre det en lillebitte smule mindre attraktivt, sådan at dem, der kommer ind og investerer i de her ejendomme, er dem, der reelt gør det langsigtet for at forrente deres penge og skabe nogle bedre boliger. Er ordføreren ikke enig i det?

Kl. 16:15

Den fg. formand (Annette Lind):

Hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 16:15

Jens Rohde (RV):

Det er jo rimelig humoristisk at belære mig om, hvad indgangsbilletten til forhandlingerne var – altså, det er jeg da ganske udmærket klar over. Det parti, der absolut ikke kunnet se formålet med indgangsbilletten i første omgang, var jo Dansk Folkeparti. Det var en meget, meget hård afvisning af karenperioden, som Dansk Folkeparti fremførte. Jeg tror, at det blandt de partier, der fremførte det, var Dansk Folkeparti, der fremførte det hårdest. Jeg kan finde adskillige citater af boligordføreren. Jeg var ganske udmærket klar over det, og derfor sagde jeg også som indledning til min ordførertale, at selvfølgelig var der et problem. Der var noget, vi skulle håndtere.

Men det, der var afgørende, var jo, at vi fandt ud af præcis, hvad det var, der skulle håndteres og så lave løsningen efter det. Og der må jeg give hr. Lars Boje Mathiesen ret i, at vi ikke kunne få svar på, hvor mange kortsigtede ejendomshandler, der egentlig havde været. Det kunne ministeren ikke svare på. Det spurgte vi om adskillige gange. Der var også andre ting, vi ikke fik de nødvendige svar på.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Annette Lind):
Værsgo til hr. René Christensen.

Kl. 16:16

René Christensen (DF):

Men det, man i hvert fald kunne se, var jo – og det sagde ordføreren også – de brodne kar. Historierne var derude, og de handlede om rigtige mennesker, der var blevet presset ud af deres bolig af banditter i habitier. Det, man også kunne se, var, at København ligesom mange andre hovedstæder i Europa var blevet meget, meget attraktiv i forhold til boliginvesteringer, og det var vel det, der var kernen i problemet.

Så er det selvfølgelig rigtigt, at der var forskellige værktøjer til at håndtere det: karenperiode, grønne forslag osv. Og aftalen er jo endt, hvor den er endt. Men det er mere, når vi kigger fremad, for, ja, så vil det her påvirke priserne, men vi kommer også fra et urealistisk meget, meget højt niveau.

Kl. 16:17

Den fg. formand (Annette Lind):

Så vil jeg gerne give ordet til fru Mona Juul. Værsgo. (*Jens Rohde* (RV): Arh, jeg må godt svare, ikke?). Selvfølgelig. Du får så lige et par minutter. Værsgo.

Kl. 16:17

Jens Rohde (RV):

Jeg kan jo i øvrigt referere, hvad jeg selv sagde, fordi jeg faktisk var den sidste, der havde ordet ved den sidste forhandling, hvor vi alle sammen sad med: Jeg siger, at det simpelt hen ikke kan passe, at det her skal falde på gulvet. For vi er relativt tæt på hinanden, og vi bør kunne forhandle det her hjem.

Det var det, jeg sagde, og så roste jeg endda ministeren for forhandlingerne. Altså, jeg havde ikke i min vildeste fantasi forestillet mig, at vi dagen efter havde set, at de var blevet smidt på gulvet – det havde jeg simpelt hen ikke. Jeg havde simpelt hen ikke set det komme. Jeg blev ringet op af kolleger, der spurgte mig: Har du indgået en aftale med regeringen, for der er doorstep? Nej, vi var klar til at forhandle videre.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Annette Lind):

Jeg beklager, at ordføreren ikke lige fik ordet, men så fik han næsten dobbelt taletid her.

Nu er det fru Mona Juul. Værsgo.

Kl. 16:18

Mona Juul (KF):

Jeg skal til gengæld gøre det helt kort. Jeg vil bare bekræfte ordføreren i lige præcis det forløb, som er blevet fortalt nu her. Der er kun én ting, jeg lige er nødt til at rette, og det er, at der var andre end Dansk Folkeparti, der var meget præcise på, at karenperioden overhovedet ikke hører hjemme lige præcis i den her aftale – og jeg står lige her. Det er bare lige, så det er sagt. Tak.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Annette Lind):
Jens Rohde, værsgo.

Kl. 16:18

Jens Rohde (RV):

Ja, det kan jeg bekræfte. Men nu endte Det Konservative Folkeparti jo så også uden for aftalekredsen, og derfor er det naturligt, at interessen her samler sig om Dansk Folkeparti.

Så skal jeg bare beklage over for formanden, men det er, fordi det faktisk er svært, når man taler til folk, at se formanden samtidig og at se uret. Det er det, der giver lidt af en udfordring, for når man giver en mikrofon til en politiker – og ikke mindst mig – så bliver den brugt til at tale i.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Annette Lind):

Jeg skal holde dig i kort snor. Så er det hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 16:19

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak. Når jeg tager ordet, er det, fordi jeg synes, at den tilkendegivelse, der kom efter forhandlingerne, hvor man udstillede hr. Jens Rohde og Radikale Venstre som hovedskurkene og bagmændene bag alt det her, var uretfærdig, og det var ikke rimeligt. Så jeg synes, det er rimeligt, når vi så står her i Folketingssalen, at sige – i hvert fald på vegne af mig selv og Nye Borgerlige – at det ikke er den opfattelse, vi har haft, hverken af hr. Jens Rohde eller af Det Radikale Venstre i den her sag. De har om nogen søgt konsensus om en bred aftale, og det syntes jeg også skal anerkendes hernede i Folketingssalen.

Kl. 16:20

Den fg. formand (Annette Lind):

Jens Rohde, værsgo.

Kl. 16:20

Jens Rohde (RV):

Jeg håber ikke, at hr. Lars Boje Mathiesen forventer, at jeg skal sige ham imod her. (*Munterhed*). Så jeg vil bare sige mange tak.

Kl. 16:20

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Det var den sidste korte bemærkning til denne ordfører. Så vil jeg gerne sige velkommen til fru Kirsten Normann Andersen fra SF. Værsgo.

Kl. 16:20

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak, og tak for ordet. Jeg har glædet mig rigtig meget til at behandle det her forslag i dag. I SF havde vi ganske vist gerne helt afskaffet den berygtede § 5, stk. 2, hvis vi havde kunnet det. Men med det sagt er jeg glad for, at vi i dag kan behandle en række lovforslag, der sætter en meget store kæp i hjulet på de kapitalfonde, der jager lejere på flugt fra byerne. Jeg hæfter mig særlig ved, at vi nu får stoppet den grådige praksis, hvor man tidligere har kunnet udskifte et køkken og et bad og så hæve huslejen til det firedobbelte. Den form for grådighed har haft som konsekvens, at mennesker med helt almindelige indkomster ikke længere har haft råd til at bo i de store byer.

Når vi så, hvordan udenlandske kapitalfonde som eksempelvis Blackstone åd sig ind på det danske boligmarked på sagesløse lejes bekostning, kunne vi bare ikke se passivt til. Det har været vigtigt for SF at få stoppet den kyniske boligspekulation, og derfor glæder jeg mig over, at vi sammen med aftalepartierne nu kan tage et skridt på vejen mod at sikre lejernes rettigheder. Jeg mener, det er helt grundlæggende vigtigt for os alle sammen, at vi kan bo der, hvor vi gerne vil bo, og det gælder, uanset om man lejer eller ejer sin bolig.

Med aftalen her sikrer vi os, at de renoveringer, der bliver gennemført, ikke længere kommer til at koste lejerne uforholdsmæssigt dyrt, og samtidig sikrer vi, at det sker på en klimamæssigt forsvarlig måde. Det er en fornuftig grøn og rød løsning lige efter vores hoved. Derfor vil jeg også gerne takke både ministeren og de øvrige aftalepartier for at tage et vigtigt skridt på vejen mod bedre rettigheder for landets lejere.

Med alt det gode sagt er aftalen også et kompromis, og vi har også nogle enkelte spørgsmål til udvalgsbehandlingen, som vi tænker at vi kan få klaret der, nemlig eksempelvis om sammenligningsgrundlaget for husleje kan være uprøvet, men også spørgsmålet om, hvad vi kan gøre i forhold til allerede aftalte huslejestigninger. Men som sagt glæder vi os i SF over såvel aftalen som udsigten til ordnede forhold på lejeområdet. Tak for ordet.

Kl. 16:23

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til fru Kirsten Normann Andersen. Der er ingen korte bemærkninger. Derefter vil jeg gerne sige velkommen til Rosa Lund, der skal fremføre sin ordførertale. Værsgo.

Kl. 16:23

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Jeg har også ligesom fru Kirsten Normann Andersen glædet mig rigtig meget til i dag. Det er jo lidt specielt, at vi ikke kan stå på talerstolen, men skal have debatten på den her måde, synes jeg, men sådan er det.

I dag er en rigtig god dag for de mennesker i Danmark, som bor til leje, for i dag tager vi første skridt på vejen mod at gøre op med kapitalfonde som f.eks. Blackstones hærgen af vores boligmarked. Ja, jeg kalder det en hærgen, for det synes jeg det er. Allerede tilbage i november 2018 blev vi i Enhedslisten kontaktet af en borger i København, som oplevede chikane fra en kapitalfond. Med meget kort varsel fik hun tilbudt penge for at flytte ud af sin lejlighed, som hun havde boet i i over 40 år. Hendes naboer i opgangen oplevede præcis det samme. De oplevede også, at den her kapitalfond, som var deres nye udlejer, ikke ville betale for rengøring i opgangen, og når de ringede til udlejningsselskabet, kunne de ikke få fat på nogen, hverken en vicevært eller en administrator eller nogen som helst. I det hele taget oplevede lejerne i bygningen, at bygningen faktisk blev misligholdt, altså at den ikke blev renoveret. Og det gik hurtigt op for mig, at det her ikke var et enkelttilfælde, og sammen med en håndfuld andre gik jeg faktisk rundt i hele København og bankede på døre i alle de ejendomme, som Blackstone har opkøbt i København, og alle steder kunne de fortælle de samme historier. Det drejede sig om ting, der blev flyttet fra loftsrum og sat på gaden, tilbud om penge for at fraflytte lejligheden, huslejestigninger for alle nytilkomne i bygningen, dobbelt så dyre elregninger og en administrator og en vicevært, man ikke kunne komme i kontakt med. Der har været ét formål med at lave den her chikane af lejerne, nemlig at få dem til at flytte, så man kunne hæve lejen.

Men i dag gør vi noget ved det, i dag gør vi det ulovligt for udlejerne at prøve at bestikke lejere til at flytte fra deres hjem, og vi styrker huslejenævnene, så lejerne får langt bedre rettigheder, og så der kan blive slået hårdere ned på udlejerens chikane. Vi kommer ikke i mål med det med de her tre lovforslag, men vi kommer rigtig, rigtig langt.

I Enhedslisten synes vi, det er en god ting, at vi har blandede byer, hvor også mennesker med en helt almindelig indkomst har råd til at bo. Men også det er kapitalfonde som Blackstone jo ved at ødelægge, og de er langt fra de eneste. De ødelægger det ved at udnytte den spekulationsparagraf, der findes i boligreguleringsloven, nemlig § 5, stk. 2, altså den, vi diskuterer i dag. Den gør, at de kan hæve huslejen voldsomt med meget små og overfladiske renoveringer. På

min tur rundt i København hørte jeg historier fra Vesterbro om, hvordan skralderum blev flyttet, og så kaldte man det en renovering. På Nørrebro kunne de fortælle om velfungerende køkkener, som blev revet ned og erstattet af nogle nye, og så brugte man det som en undskyldning for at hæve lejen. Endnu værre var det at høre om badeværelser, hvor man bare lige malede skimmelsvampen over, og så havde man jo lavet en renovering, og så kunne man hæve lejen. Det synes jeg ikke er i orden, men det problem gør vi noget ved i dag.

Nu står vi her endelig, vil jeg sige, med tre lovforslag, som kan bremse kapitalfondenes rovdraft på vores lejemarked, og jeg vil gerne benytte lejligheden i dag her i Folketingssalen til at sige tak til alle de mange lejere, som er stået frem og har fortalt deres historie om deres oplevelser med det her, for ellers tror jeg ikke, vi var nået hertil.

Jeg håber ikke, at det kommer som nogen overraskelse, at vi i Enhedslisten ville være gået meget længere. Vi så faktisk helst, at man havde afskaffet den her § 5, stk. 2, og at vi derudover sikrede, at kapitalfonde betaler skat i Danmark, og at vi sikrede, at der er en fuld ejertransparens på kapitalfonde. Det kunne vi godt have tænkt os, men så langt kom vi ikke. Men det lykkedes os at sikre nogle andre ting, nemlig en karenperiode, som dæmper op for udlejernes jagt på hurtig profit, sådan at vi skræmmer dem væk, som ikke er interesseret i vores by og i vores byudvikling, og som ikke er interesseret i at skabe en by, der er for os alle sammen. Vi har sikret lejernes rettigheder, og vi har sikret, at man nu stiller krav om energirenovering, når man laver renoveringer. Så vi har altså også en grønnere by i sigte. Det er vi glade for i Enhedslisten. Jeg vil også gerne sige tak til de partier, som ville være med. Og ikke mindst vil jeg rette endnu en tak til lejerne, som har kæmpet for deres ret til en ordentlig bolig.

Kl. 16:28

Vi kunne også have ønsket os, at der var nogle andre ting i det her lovforslag. Vi synes faktisk, at de lovændringer, vi laver i dag, burde omfatte alle lejeaftaler, som er indgået ved moderniseringer, sådan at langt flere lejere kunne gøre brug af de rettigheder, vi nu giver i dag, men så langt kunne vi ikke komme. En anden ting, som også ligger os meget på sinde, og som jeg håber vi kan arbejde videre med, er spørgsmålet om, hvad man gør, når man bytter lejlighed. I dag er der desværre rigtig mange, som er bange for at bytte deres lejlighed. Der kunne f.eks. være tale om, at ens børn er flyttet hjemmefra og man gerne vil bo i noget mindre, mens en anden familie måske har en til på vej og følgelig gerne vil bo i noget større. De mennesker er faktisk bange for at bytte deres lejligheder, for de er bange for, at det bliver udnyttet til at lave en kæmpestor renovering, og så stiger lejen, og så har de ikke råd til at bo der alligevel. Det håber jeg vi kan kigge videre på i Boligudvalget.

For mig er de her tre lovforslag starten på en ny tid, hvor regningen for boligpolitikken ikke længere parkeres hos lejerne, men parkeres hos dem, der faktisk har råd til at betale for det, og det er jeg rigtig glad for. Det er slut med at drive rovdraft på lejerne, og det skal være muligt for alle uanset indkomst at bo i vores byer. For mig og for Enhedslisten er det helt klart, at retten til at have et hjem, man har råd til at bo i, står over retten til profit, og det synes jeg vi tager et rigtig stort skridt i retning af i dag. Det er jeg rigtig glad for, og Enhedslisten kan selvfølgelig derfor støtte de her tre lovforslag.

Kl. 16:29

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til fru Rosa Lund. Jeg vil gerne give ordføreren ret i, at det er meget mærkeligt at tale, når man har sine kolleger bag sig under ordførertalen. Men det kan vi snakke om i Udvalget for Forretningsordenen.

Der er en kort bemærkning fra hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 16:29

Kl. 16:32

Jens Rohde (RV):

Jeg vil nødig se det boligmarked, som Enhedslisten vil etablere, for det betyder, at vi får Huset på Christianshavn 2.0 i løbet af ganske få år. Hvis ikke der er nogle private, der kan få forrentet deres investeringer, når de f.eks. laver byfornyelse, er der jo ingen til at gøre det, og så kommer vi tilbage til tiden før 1996. Derfor vil jeg gerne spørge Enhedslisten, om det er Enhedslistens drøm, at vi kommer tilbage til tiden før 1996 – tilbage til tiden med rigtig meget slum, med lokum i gården, med kondemneringklare bygninger i København.

Det er jo ikke ret mange år siden set i et historisk perspektiv, at vi stod i den situation, hvor der var rigtig meget, der ikke blev renoveret, og det blev heller ikke revet ned, for det kunne heller ikke betale sig. Altså, det er vi da nogle der kan huske er sket igennem historien, og det København ønsker jeg ikke tilbage.

Kl. 16:31

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:31

Rosa Lund (EL):

Jamen altså, tiden før 1996 er bestemt ikke noget, Enhedslisten ønsker. Dengang var vi heller ikke så store, som vi er i dag, så det er da ikke den tid, vi gerne vil tilbage til – heller ikke i forhold til boligmarkedet. Faktisk er jeg ikke enig i præmissen om, at det er dér, vi vil gå hen, hvis ikke der er § 5, stk. 2, for der findes § 5, stk. 1. Så du kan jo sagtens lave renoveringer – det kan du sagtens – det skal bare være under hensyn til lejerne. Og jeg synes, at hensynet til en by, hvor vi alle sammen har råd til at bo, står ret højt. Jeg synes faktisk, vi burde kigge på, hvordan de almene boligselskaber får bedre muligheder for at opkøbe private boliger. Det har de jo i dag, men jeg synes faktisk, at de muligheder skal forbedres, for jeg synes, at en stærk almen boligsektor er meget at foretrække frem for en stærk privat sektor. Men det kommer nok ikke som nogen overraskelse.

Kl. 16:31

Den fg. formand (Annette Lind):

Jens Rohde.

Kl. 16:31

Jens Rohde (RV):

Jamen det er jeg meget enig i. Lad os styrke den almene sektor, og lad os sige til Københavns Kommune, at de skal lade være med at stille krav om, at lejlighederne er over 90 m² i 75 pct. af tilfældene, for det gør jo, at man egentlig har svært ved at finde noget, som man har råd til at bo i. Så Københavns Kommune har et kæmpeansvar her. Det, at der ikke bliver bygget tilstrækkeligt med almene boliger, har vi alle sammen et politisk ansvar for, og så fremdeles. Vi er jo enige om, at vi gerne vil have blandede boliger, blandede forhold i vores by. Vi skal bare passe på med at fjerne incitamenterne i den private sektor til, at man så rent faktisk også sørger for byfornyelse, for det har hverken klimaet eller de mennesker, der skal bo i de ejendomme, godt af.

Kl. 16:32

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund, værsgo.

Rosa Lund (EL):

Jamen incitamentet i de lovforslag, vi snakker om i dag, er jo netop klima- og energirenoveringer. Så jeg tænker faktisk, at klimaet har ret godt af de forslag, som vi behandler i dag. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at vi hurtigt kan blive enige om, at Københavns Kommune også har et stort ansvar for boligmarkedet i København. Det er jo desværre ikke noget, vi kan løse sådan lige her og nu. Men jeg er da glad for at høre, at Radikale Venstre gerne vil være med til at kigge på, hvordan vi får flere almene boliger, ligesom jeg er glad for, at Radikale Venstre er enige med Enhedslisten i, at den ghettopakke, som er lavet som en form for løsning i forhold til de almene boliger i København og resten af Danmark, sådan set ikke holder. Så jeg er da glad for, at vi står sammen så langt.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Annette Lind):

Der er en kort bemærkning fra Ole Birk Olesen. Værsgo.

Kl. 16:33

Ole Birk Olesen (LA):

Hver gang vi taler om Københavns Kommune, kan Enhedslisten i hvert fald ikke slippe for noget af ansvaret, for jeg tror, at Enhedslisten dér sidder med over en femtedel af stemmerne i København, som man får ved kommunalvalg. Så alt, der er galt i Københavns Kommune, kan for en stor dels vedkommende tilskrives Enhedslisten.

Hvis man spiller med fordækte kort i den her debat, bliver ingen jo klogere, så jeg vil gerne bede Enhedslisten om at bekræfte, at Enhedslisten slet ikke ønsker et privat udlejningsmarked, altså at Enhedslisten ønsker at afskaffe det private udlejningsmarked til fordel for, at det hele skal være almene boliger eller måske endda være kommunalt, eller hvad man ellers kan forestille sig, men i hvert fald ikke privat udlejning – det synes Enhedslisten skal afskaffes. Er det ikke korrekt?

Kl. 16:34

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:34

Rosa Lund (EL):

Jeg ved ikke, om vi synes, det skal afskaffes helt, men hr. Ole Birk Olesen har da fuldstændig ret i, at vi kunne tænke os, at vægtningen var anderledes, og jeg synes, det er så dejligt, at en tidligere boligminister, som har været med til at lave en ghettopakke, der har smidt folk ud af deres hjem, nu står her og snakker om den private ejendomsret – det synes jeg da på en eller anden måde er lidt smukt. Men hr. Ole Birk Olesen har da fuldstændig ret i, at vi kunne tænke os, at vægtningen var anderledes. Der er brug for flere almene boliger, for det private lejemarked har ikke løst problemet på boligmarkedet; det har nærmest tværtimod kun skabt større problemer, og det er derfor, vi laver det indgreb, som vi gør i dag.

Kl. 16:34

Den fg. formand (Annette Lind):

Hr. Ole Birk Olesen, værsgo.

Kl. 16:34

Ole Birk Olesen (LA):

Det var næsten lige så ærligt som sidste gang, jeg spurgte boligordførers forgænger i Enhedslisten, for dengang det var hr. Lars Dohn, kunne han godt bekræfte, at man slet ikke ønskede nogen privat udlejning i Enhedslisten. Og jeg tror jo stadig væk, vi er dér, og hvis man ikke forstår, at Enhedslisten i bund og grund øn-

sker at afskaffe al privat udlejning, så forstår man ikke for alvor motivationen for, at Enhedslisten også med det her lovforslag vil gøre det svært at være privat udlejer i Danmark. Det er, fordi man simpelt hen ønsker at afskaffe den boligform. Alle, der finder deres behov dækket i den private boligudlejning, skal vide, at det er noget, Enhedslisten i virkeligheden ønsker at afskaffe.

Kl. 16:35

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:35

Rosa Lund (EL):

Det er jo altid interessant at høre hr. Ole Birk Olesen fremlægge Enhedslistens politik. Det er faktisk noget, jeg nyder meget, og som sker ofte hernede i salen. Men jeg vil da sige, at det jo handler om, at vægtningen skal være anderledes, og for mig er udgangspunktet ikke at gøre livet surt for nogen. For mig er udgangspunktet at sikre, at lejerne i København og resten af Danmark har ordentlige vilkår og ordentlige rettigheder, og at der er tilgængelige boliger for alle uanset indkomst. Og så kan det være, at hr. Ole Birk Olesen og Liberal Alliance har et andet udgangspunkt, men jeg skal ikke stå her og fremlægge jeres politik.

Kl. 16:36

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Og så er der en kort bemærkning fra fru Heidi Bank fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:36

Heidi Bank (V):

Tak for ordførertalen. Nu er det jo ikke sådan en stor hemmelighed, at vi står et andet sted end Enhedslisten. Men jeg vil alligevel takke ordføreren fra Enhedslisten for, at hun – måske ikke så direkte, men lidt mere indirekte – fik sagt det, som måske har manglet, mens forhandlingerne stod på, når man talte med medierne. Det er det her med, at man ikke kan smide en lejer ud for så at lave § 5, stk. 2-renoveringer. Det har aldrig været tilfældet, og det er ikke lovligt, når det gøres. Der har været tilfælde, hvor nogle har brugt metoder, som de selv har indrømmet ikke har været i orden, i forhold til at betale nogle lejere for at fraflytte. Og det er jo kun noget, vi alle sammen, skulle jeg mene, kan tage afstand fra.

Men samtidig har det, at man har kunnet betale, altså for de udlejere, der har gjort det på en ordentlig måde, skabt en fleksibilitet, og der er også lejere, som har været glade for, at man rent faktisk i nogle situationer, hvor det passede ind i den situation, man nu var i i livet, kunne få en betaling, og det har måske kunnet gøre, at man havde en pose penge med sig til at komme videre til noget andet. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre Enhedslistens boligordfører: Hvorfor ønsker man ikke den fleksibilitet, i forhold til at hvis en lejer får en ordentlig rådgivning (*Den fungerende formand* (Annette Lind): Tak!), en ordentlig juridisk rådgivning, en ordentlig økonomisk rådgivning, så kan man gøre det?

Kl. 16:37

Den fg. formand (Annette Lind):

Fru Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:37

Rosa Lund (EL):

Tak for det. Altså, det, vi ønsker i Enhedslisten lige på det punkt, er faktisk ret præcist det, der står i det her lovforslag, nemlig at man ikke skal kunne tilbyde folk penge for at flytte. Det, som vi har set, særlig i København, men også i Aarhus, er jo netop, at folk er blevet chikaneret ud, og der står vi bare i den situation, at vi er oppe imod

så lange ventetider i Huslejenævnet og så dygtige advokater og så stor kapital, at det ikke har kunnet betale sig for lejerne, særlig fordi de jo ikke har kunnet få fat i en administrator eller en vicevært eller andre, de ligesom kunne kontakte i den her situation. Der står vi i den situation, hvor det bare har vist sig, at det er fuldstændig uholdbart, hvad der eksisterer på vores private lejemarked i København og sådan set i det hele taget på lejemarkedet. Så jeg synes, at det er meget mere fair at have et system, hvor man f.eks. har ventelister, som man skriver sig op på, end at man har et system, hvor man på den måde kan betale folk ud for kun at hæve lejen. Det tror jeg vi får en skæv by af. Og det gør det her lovforslag op med.

Kl. 16:38

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Fru Heidi Bank.

Kl. 16:38

Heidi Bank (V):

Tak for det. Nu er det jo ikke sådan, at der bliver nogle ventelister, vi kan bestemme over. Det er jo private udlejningsejendomme, så det er jo ejerne af dem, der styrer, hvem der kan få lejebolig der. Så i forhold til det her med at stikke blå i øjnene på folk og sige, at så er der lige pludselig boliger til alle og man kan få lov til at bo, hvor man vil: Det kan jo ikke passe, når I står og siger det til borgerne. Det passer simpelt hen ikke. Skal man sikre det, er det jo en anden vej, man skal gå, og det er jo en anden sammensætning af boligmassen. Og derfor er jeg interesseret i at høre, i forhold til når vi nu sætter procentsatser på. Jeg kan forstå, at Enhedslisten ønsker en blandet boligmasse. Det er der jo ikke noget nyt i. Men hvad er vægtningen? Hvor stor en andel skal være almen? Hvor stor en andel må være private? (*Den fungerende formand* (Annette Lind): Tak!) Hvor skal der være ejerboliger?

Kl. 16:39

Den fg. formand (Annette Lind):

Jeg vil gerne bede om, at man lidt mere overholder taletiderne.

Værsgo, Rosa Lund.

Kl. 16:39

Rosa Lund (EL):

Jamen jeg har ikke stået her og sagt, at jeg skal styre alle mulige ventelister. Jeg siger bare, at jeg ser ventelistesystemet som mere fair end det system, der hedder penge under bordet. Det synes jeg da er helt oplagt. Altså, det er da meget mere fair, synes jeg. Jeg synes da, det er mere fair, at man som privat udlejer laver en venteliste til sin ejendom, end at man tilbyder folk penge for at flytte kun for at hæve huslejen og dermed få profit. Og jeg tror ikke på, at vi skaber en mere blandet by ved kun at have lejeboliger, som er så dyre, at man ikke har råd til at bo der, og at mennesker med almindelige indkomster, folkeskolelærere og politibetjente, ikke har råd til at bo der (*Den fungerende formand* (Anette Lind): Tak!). Det er ikke sådan, vi skaber en blandet by. Det tror jeg simpelt hen ikke på. Vi skaber en blandet by ved at sikre, at alle har råd til bo til at leje.

Kl. 16:40

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak. Den næste, jeg gerne vil give ordet, er hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 16:40

Lars Boje Mathiesen (NB):

Nu ved jeg, at Enhedslisten ikke ønsker sådan en massiv øget fortætning i byerne. Hvis man ønsker at omdanne noget af den eksisterende boligmasse fra private ejendomme til almen bolig, statslige ejendomme, eller hvad man nu tænker, det skal være, hvordan skal

det så foregå? Altså, hvis man vil have en anden vægtning, er det jo inden for den eksisterende boligmasse, der er. Skal de private så tvinges til at sælge til det offentlige? Eller skal de presses af det offentlige, f.eks. via stigende skatter, hvis man ikke vil sælge sin ejendom? Eller skal det bare gå på frivillig basis? Og hvis de private udlejere ikke ønsker at sælge til staten, hvad gør man så? Vi snakker vel om eksisterende boliger, for jeg går ikke ud fra, at Enhedslisten vil bygge meget mere tæt, f.eks. herinde i København, end hvad det er på nuværende tidspunkt.

Så hvordan vil man ændre den her vægtning i boligmassen?

Kl. 16:41

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund.

Kl. 16:41

Rosa Lund (EL):

Jamen det er der flere forskellige måder man kan gøre på. Det første, vi vil gøre, er jo selvfølgelig at stoppe den ghettopakke, som lige nu betyder, at de almene boligselskaber skal frasælge boliger. Altså, vi synes simpelt hen, det går den forkerte vej. Nu frasælger man jo almene boliger til private. Det synes vi er den forkerte vej at gå. Så det ville jo være det første, vi ville gøre. Så tror jeg, man skal kigge på, om f.eks. nogle af alle de erhvervslejemål i København, der står tomme, kan blive til boliger – se på, hvordan vi kan sikre det, for det kunne de f.eks. godt. Det er også en måde at gøre det på. Og så synes jeg i øvrigt, at man burde sikre, at kommunen kunne anvise også til andelsboliger og til ejerboliger, og ikke kun til almene boliger.

Så jeg synes, der er mange måder at gøre det på. Det her var tre forslag.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Annette Lind):

Hr. Lars Boje Mathiesen, værsgo.

Kl. 16:42

Lars Boje Mathiesen (NB):

Man kan sige, med al respekt, at vi ikke taler om så mange boliger på ghettoområdet.

Men har jeg forstået det ret, at det er Enhedslistens politik, at erhvervsjendomme, som står tomme, skal omdannes til boliger – altså en massiv fortætning af boligmassen? For det er jo det, man gør, hvis man laver ejendomsarealer om til boliger og ikke til grønne områder, men bygger høje huse og flytter folk derind; det er en øget fortætning af bymidten. Skal jeg forstå det sådan, at det er det, man ser som et af målene? Har man ikke noget krav om, at dem, som allerede har privat udlejning, skal overdrage det til staten, så de på den måde kan blive ved med at være der? Og må det være således, at der stadig væk også er private, der bygger på nogle af de der udlejningsjendomme?

Kl. 16:43

Den fg. formand (Annette Lind):

Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:43

Rosa Lund (EL):

Men der er jo tale om allerede eksisterende bygninger her, hr. Lars Boje Mathiesen, som jeg synes man skulle kigge på om man kunne gøre til boliger, i stedet for at det er bygninger, der bare står som tomme erhvervslejemål. Vi har et kæmpe boligproblem, særlig i København, som er der, jeg bor, og der, jeg er valgt, og derfor er dét, jeg ved noget om – et kæmpe boligproblem. København er en kæmpe studieby, og der skal være plads til, at man kan bo der, hvor

man læser; det synes vi i hvert fald i Enhedslisten. Så jeg er ikke enig i, at det her handler om fortætning. Jeg synes, det her handler om, hvad for en by vi gerne vil have. Og lige nu er der bare nogle bygninger, der står tomme, som kunne bruges til boliger. Det synes jeg da bare på en eller anden måde er at slå to fluer med ét smæk.

Kl. 16:43

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til fru Rosa Lund. Der er ikke flere korte bemærkninger. Og så vil jeg gerne give ordet til fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:43

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for ordet. Med den her debatform er det jo endelig en fordel at sidde på bageste række, kan jeg godt love jer – så kan jeg se jer alle sammen. Som boligordfører er jeg bl.a. optaget af bæredygtigt byggeri, arkitektur, boligskat og boliger til socialt udsatte, men meget af min tid er foreløbig gået med det, der er endt med at være dagens lovforslag om at ændre på boligreguleringslovens § 5, stk. 2. Det var faktisk Socialdemokratiet og Radikale Venstre, der i 1996 indførte § 5, stk. 2-ordningen, fordi boligmarkedet i den grad havde behov for renovering. Alene i 1990'erne brugte vi hele 55 mia. skattekroner på at renovere ældreboliger. Der var behov for, at det private marked hjalp til, og der blev skabt et incitament til at skabe byfornyelse, og man må på den baggrund sige, at § 5, stk. 2, har været en succes. Vi skal ikke tilbage til 1990'erne, og vi skal ikke tilbage til at bruge milliarder af offentlige kroner på boligrenoveringer – jeg kan i hvert fald godt finde på rigtig mange andre ting at bruge skattekroner på.

Derfor har jeg fra starten været skeptisk over for ændringer af § 5, stk. 2 – ændringer, der vil have uundgåelige konsekvenser for renoveringer, også de grønne, for pensionsselskaberne, altså vores alle sammens pensionsopsparinger, og for andelsboligerne, som med regulering kan se frem til store tab. Det er simpelt hen ikke fair, det er heller ikke acceptabelt, ja, faktisk er det helt i hegnet. For hvad er det egentlig, regeringen vil opnå med så gennemgribende en lovændring og med så grumme konsekvenser? Hvad er det, som allerede gældende lov ikke kan sikre? Og hvorfor har det været helt umuligt at tale om opgaven, før denne håbløse løsning blev defineret? Jeg har svært ved at konkludere meget andet, end at der åbenbart er så meget mere politisk punch i nye forbud og nye reguleringer end i at tage fat om nældens rod og få det fikset. For Konservative vil da heller ikke acceptere udlejere, der bruger ufine metoder, så de kan hæve huslejen og score kassen på bekostning af lejerne. Det er noget svineri, og det skal stoppes. Og det kunne vi godt have indgået en aftale om – en aftale, der f.eks. styrker gældende lovgivning og huslejenævnet, en aftale, der lægger en afgiftbeskatning på salg af ejendom efter et kortere forløb, for det var jo det, som aftaleteksten endte med at handle om, altså kortvarige investeringer, og en aftale, som fokuserer på, hvorfor der ikke bygges plejeboliger, som folk har råd til at bo i, bl.a. i København eller måske især i København.

Men det er ikke det, der er lavet en aftale om. Nu er der tale om at slukke en brand ved at starte en ny og om at lamme en velfungerende renoveringslov ved at forringe afkastet for investorer markant; om at lave lovgivning for hele landet, selv om problemet reelt er i København. For hvilken investor vil skyde penge ind i noget, hvis vedkommende skal vente mindst 5 år på at begynde at få et afkast?

I forløbet har boligministeren dog erkendt, at energikravene vil påvirke andelsboligernes værdi. At de øvrige indgreb kan undgå at gøre det samme, er det af uvisse årsager for mig lykkedes at bilde parterne bag aftalen ind, bl.a. ved at garantere en fastfrysning af valuarvurderingerne – det er der selvfølgelig ingen banker der hopper på. I stedet for betragtes § 5, stk. 2, nu reelt som afskaffet.

Så på den måde kan jeg sige tillykke til fru Rosa Lund. Det Konserervative Folkeparti kan derfor på ingen måde bakke op om de samlede konsekvenser, som disse lovforslag medfører. Jeg kan kun beklage over for de mange gode udlejere, der nu vil søge andre investeringer, beklage over for de mange gode lejere, der ikke får renoveret deres ældre lejemålsboliger, og beklage over for de mange gode håndværkere, der nu vil miste deres opgaver – faktisk så mange, at måske flere end 1.000 mister deres job alene i bygge- og anlægssektoren – og beklage over for de mange gode andelsboligejere, der allerede har fået sænket værdien af deres bolig alene ud fra forventningen om, at lovforslaget bliver vedtaget, og beklage, at der nu går mindst 2-3 år, inden der er bare det mindste håb om, at ejendommene får løftet deres energimærke. Jeg håber virkelig meget, at jeg tager fejl, og at markedsmekanismen af uransagelige årsager lige her ikke dikteres som forventet. Men det er der foreløbig ikke meget der tyder på. Markederne reagerede desværre prompte allerede helt tilbage i januar, da aftalen blev lavet.

Lad mig så slutte med at sige, at hvor er det ærgerligt, at så uskønt et politisk forløb også skal toppes med at smide sagen herind i salen med så kort varsel og i en tid, hvor vi har hovedet begravet i hjælpepakker og genåbning; i en tid, hvor den økonomiske udsigt i forvejen er kulsort. Jeg forstår til fulde behovet for en afklaring, især i forhold til andelsboligerne, men jeg forstår ikke, at vi midt i den største økonomiske krise siden 1930'erne har behov for at lovbehandle § 5, stk. 2. Vi burde sætte alle kræfter ind på at løse krisen og absolut ikke bruge tid på lovforslaget, der i bedste fald vil give et massivt værditab til en i forvejen hårdt ramt ejendomsbranche – et tab, der nok vil føles ekstra hårdt i de dele af landet, hvor vi finder de mange små, familieejede ejendomsvirksomheder. Jeg ville foretrække, at ministeren havde trukket lovforslaget tilbage eller i det mindste havde udskudt det. Tak.

Kl. 16:49

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for ordførertalen. Der er en kort bemærkning fra hr. Henrik Møller fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:49

Henrik Møller (S):

Jamen det er bare igen i forhold til ABF, som har lavet en undersøgelse blandt sine medlemmer. Der har de i perioden november 2019 og frem til udgangen af april fået undersøgt, hvordan det var i forhold til vurderingerne, altså om de var faldet eller ej. Og der svarer 80 pct. af de adspurgte, at de har fået en højere vurdering – 60 pct. siger en stigning på op til 5 pct., og knap 20 pct. har oplevet stigninger på mellem 6 og 10 pct. Det indikerer vel ikke de der sorte udsigter, som ordføreren her skitserer.

Kl. 16:49

Den fg. formand (Annette Lind):

Fru Mona Juul, værsgo.

Kl. 16:50

Mona Juul (KF):

Tak for det. Jeg opdagede også i dag, lige tilfældigvis i dag, at andelsboligforeningerne kom med den her analyse, som jo på ingen som helst måde bliver bekræftet af andre på markedet. Jeg er nødt til at sige, at i hele forløbet har andelsboligforeningerne jo, i hvert fald brancheorganisationen, været et andet sted end bankerne, ejendomsmarkedet og investorerne. Jeg må sige, at der lytter jeg altså til, at markedsmekanismen kommer til at fungere. Og de procentsatser, der er allerede nu, i forhold til de tab, vi ser på ejendomsmarkedet, er voldsomme. Måske helt op til 30-35 pct. Så smider vi corona oveni. Det her er hamrende alvorligt.

Kl. 16:50

Den fg. formand (Annette Lind):

Så har vi en kort bemærkning fra hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 16:50

Jens Rohde (RV):

Jeg har også set den. ABF rummer jo 50 pct. af andelsboligejerne. Og der er stadig væk et partitilhørsforhold mellem formanden og hr. Henrik Møller og sådan noget der. Det kan vi konstatere. Det er jo ikke ulovligt, men måske har de et vist interessefællesskab. Fred være med det. Det, jeg synes er interessant, er, at man her nævner valuarvurderingerne. Kan fru Mona Juul bekræfte, at de netop er gjort til genstand for venstrefløjens kritik, altså at de jo ikke holder, og at de stort set konsekvent er for høje, og at man derfor ikke skal se på dem? Og det er de valuarvurderinger, som hr. Henrik Møller refererer til her.

Kl. 16:51

Den fg. formand (Annette Lind):

Ordføreren.

Kl. 16:51

Mona Juul (KF):

Jamen der er ikke nogen tvivl om, at valuarvurderingerne ligesom karensperioden har været et centralt emne i vores forhandlinger, som jeg trods alt var så heldig at være med til langt hen ad vejen, fordi jeg selvfølgelig rigtig gerne ville være med til at lave en aftale i forhold til de uhensigtsmæssigheder, der er på markedet. Men valuarvurderinger kan ikke fastfrys. Vi kan ikke på forhånd bestemme, hvordan en valuarvurdering vil være. Selv Dansk Folkeparti siger jo i dag, at det i hvert fald er på papiret, at vi kan gøre det. Men i det virkelige liv kommer det efter min bedste vurdering ikke til at ske, og den er jeg jo så heller ikke helt alene om at have.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for ordførertalen, og tak for bemærkningerne til fru Mona Juul. Der er ikke flere korte bemærkninger, så derfor vil jeg gerne give ordet til hr. Lars Boje Mathiesen fra Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 16:52

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (NB):

Tak for det. Jeg synes, det er vigtigt at huske i den her sag, at det ikke er hele boligmarkedet, det her handler om. Og i forhold til at lægge det frem, som om det her er altafgørende for, om vi har et velfungerende boligmarked, og om man kan komme ind på boligmarkedet, og alt muligt andet, skal man passe på, at man ikke klatrer helt op på toppen af taget, for det holder den sag simpelt hen ikke til. Det handler om § 5, stk. 2.

Så skal vi huske på, at det også handler om et problem, som der var med en forvalter, som var hyret af udenlandske kapitalforvaltere, og det er jo dem, som havde nogle metoder, som jeg ikke tror der var nogen der brød sig om. Det var jo det, som var problemet, og det er det, man gerne vil til livs. Og det ville jeg sådan set gerne have været med til at kigge på, hvis det var det, der var problemet. Så skulle man have fundet løsninger på at styrke nogle myndigheder, så man kunne komme efter de mennesker, som ikke opførte sig ordentligt.

Men hele forestillingen om, at udenlandske kapitalforvaltere vil ind at lave de her kortsigtede investeringer, holder i min optik ganske enkelt ikke. Og det er jo derfor, jeg spurgte ind til, hvor mange eksempler vi har på de her udenlandske kapitalforvaltere, der køber op, foretager ting i forhold til § 5, stk. 2 og så gerne vil sælge hurtigt igen. Og man kunne ikke nævne et eneste eksempel – og jeg

spurgte! – på nogle, der har foretaget den her finte, som man sagde havde fundet sted. For faktum er, at langt de fleste, som investerer på boligmarkedet, ikke foretager kortsigtede investeringer, hvor det handler om 3, 4, 5, 6 eller 7 år. Omkostningerne ved de her handler er så store, at det ikke er den måde, man tænker på.

Men i stedet for at løse de problemer, som der var med nogle, som måske ikke opførte sig ordentligt, kørte man de helt store kanoner frem og lavede ændringer, som så ramte andelsbolighaveerne. Og hvad pokker har de nu gjort? Hvorfor skal de blandes ind i en eller anden ideologisk kamp om nogle udenlandske kapitalforvaltere? Hvad har de gjort? Og det har vi ikke kunnet få noget som helst svar på – andet end: Arh, de taber måske ikke helt så meget, og det må de jo bare finde sig i, for det er det bedste. Det er ganske enkelt ikke rimeligt. Det er ikke rimeligt, at nogle andre skal betale regningen for, at man gerne vil fikse et problem – det er ganske enkelt ikke rimeligt.

Så vi står i en situation, hvor man siger, at der er problemer på det københavnske boligmarked, men de problemer er jo opstået på grund af en forfejlet boligpolitik igennem rigtig, rigtig mange år, hvor man måske ikke har bygget billigt nok, hvor man ikke har bygget nok, og hvor man har haft et krav om, at lejlighederne skulle være store, og så bliver de også dyre. Og så har folk ikke kunnet komme ind på markedet. Men i forhold til at sige, at det ene og alene er de private udlejerers ansvar, vil jeg sige, at der falder en del af ansvaret især på Københavns Kommune, som har truffet beslutninger om, hvorledes der skulle bygges. Og det kunne jo være en af forklaringerne på, at problemet er større i København, end det er andre steder.

Når vi så kigger på de ting, som man vil gøre, synes jeg, at det ganske enkelt er uansvarligt i en situation, som vi står i nu med en arbejdsløshed, der stiger meget, at man siger, at man vil gøre, hvad der skal til, at man holder hånden under erhvervslivet, og at man kommer med hjælpepakker, men gud hjælpe mig, om man så ikke går i salen og fremlægger et forslag, som skader beskæftigelsen, som tager folk ud af arbejdsstyrken. Og der skal vi tættere på, hvad det tal er, for dem, der stemmer for de her ting, må også tage ansvar for det, hvis det er således, at vi sender folk ud i arbejdsløhedskøen med det her.

Kl. 16:57

Så derfor vil jeg i forhold til det videre arbejde gerne have svar på, hvad man vurderer det her gør med hensyn til beskæftigelsen. Har det en betydning – og er den positiv eller negativ? Jeg frygter, at den vil være negativ. Og jeg synes, det er helt centralt at få det sat fuldstændig på plads, så folk, når de trykker på den ene eller den anden knap, tager ansvar for, hvad det er, de gør.

Så kan vi godt have en overordnet debat om, hvor stor den almene boligmasse skal være, og alt muligt andet. Grundlæggende er jeg ikke kæmpestor fan af almene boliger, og det er jeg ikke, fordi det er en boligform, hvor folk gerne vil have en Mercedes, men kun vil betale for en Fiat, og hvor andre må betale regningen for, at du kan bo et sted, og det synes jeg ikke er rimeligt. Og ordningen med, at det bare handler om, hvor lang tid du har stået på en liste, bryder jeg mig heller ikke om.

I Aarhus har vi læger og andre med utrolig høje lønninger, som, på grund af at de har stået lang tid på en liste, kan få de bedste almene boliger, som ligger ude i det bedste område i Aarhus, og så kan de sidde i en bolig til en husleje, som er langt, langt under markedsværdien. Og de kunne sagtens have råd til at købe et stort hus, hvis de ville, men hvorfor skulle de det, når de har stået på en venteliste?

Så der er ikke noget socialt retfærdigt ved de almene boliger – tværtimod er det en lottokupon, som handler om, hvor lang tid du har stået på en liste, og ikke om, hvad dit behov er. Man investerer i mursten i stedet for i mennesker, og det bryder jeg mig heller ikke

om. Så derfor er jeg ikke kæmpestor fan af almene boliger. Men det er så en anden sag.

Nu blev det så en bred aftale, som jeg kan forstå at Enhedslisten og SF er utrolig glade for. Og så har man så indgået den med Socialdemokratiet – det store og det lille Socialdemokrati. Og så er det jo fint – så kan man kalde det en bred aftale. Men jeg har svært ved at se, at Nye Borgerlige skal trykke ja og stemme for en aftale, som socialisterne hylder på den måde og mener er den bedste aftale, der længe har været. Tak.

Kl. 16:59

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så vil jeg gerne give ordet til hr. Ole Birk Olesen fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 16:59

(Ordfører)

Ole Birk Olesen (LA):

Tak for det. Tilbage i 1990'erne erkendte den daværende socialdemokratiske regering, at huslejereguleringen i Danmark var alt, alt for hård og førte til, at vi havde en privat udlejningsboligmasse, som var forslummet og slidt og dårlig, fordi huslejereguleringen var for hård. Huslejereguleringen tillod ikke, at private, der ejer den private udlejningssektor, kunne investere det, der skulle til for at få nogle ordentlige boliger og få en forhøjet husleje fra lejerne bagefter. Og derfor havde man det her fænomen i København, hvor København, skønt det var et attraktivt sted at bo, og skønt mange gerne ville bo her, også havde utrolig mange private udlejningsboliger, som ikke var værd at bo i for moderne mennesker.

Man kunne måske godt stille sig tilfreds med den slags bolig, hvis man levede i 1930'erne og 1920'erne, og også hvis man var ung studerende i København og bare gerne ville have en bolig, der var meget, meget billig, og hvis man stillede sig tilfreds med, at man til gengæld ikke havde et bad og ikke havde centralvarme. Men for almindelige mennesker var det ikke boliger, som var værd at samle på og værd at bo i. Så den daværende socialdemokratiske regering beslutter: Det her må vi gøre noget ved; vi skal tillade, at de private udlejere investerer de millioner, der skal til – samlet set milliarder – for at få en tidssvarende privat udlejningsboligmasse i København. Og det kan de så finansiere ved, at de så til gengæld hæver huslejen, så den dækker deres investeringsomkostninger og giver dem et afkast bagefter.

Derfor fik man § 5, stk. 2 under en socialdemokratisk regering. Enhedslisten stemte for § 5, stk. 2 dengang. Det har man så øjensynligt fortrudt senere, fordi man har fundet ud af, at der er vælgere i at påstå, at den slet ikke er nødvendig. Den *er* nødvendig, og det kan man se ud af det forhold, at København i dag ikke har denne forslummede store del af boligmassen, fordi § 5, stk. 2 har virket. Vi har nu et København med boliger, der svarer til den standard, som man kan forvente af en international storby i år 2020, og det er takket være alle de boligrenoveringer, der har fundet sted på privat initiativ.

Noget af det skyldes også, at man, før man vedtog § 5, stk. 2, øgede milliarder og atter milliarder af skatteyderkroner ned i forbedring af den private boligmasse. For det er jo det, der er alternativet. Hvis man forbyder at have en forretning i at udleje tidssvarende private boliger, bliver man nødt til at komme med skatteyderkroner og få boligerne renoveret til et niveau, som man gerne vil have. Og jeg er helt sikker på, at hvis den her lovændring, som vi nu behandler, fører til, at det bliver svært – og det tyder det meget på – at holde den private udlejningsboligmasse på niveau i de kommende år, så vil de rødeste partier i Folketinget stå klar med påstanden: Der kan I se; den slags ting kan de private slet ikke løfte; vi bliver nødt til at have skatteyderkroner i det igen. Og så skal alle mulige andre,

end dem der bor i boligerne, og dem, der ejer boligerne, til at betale det igen.

Jeg tror, det var fru Mona Juul, der sagde, at man i 1990'erne havde brugt 55 milliarder skattekrone på at forny private boliger i Danmark. Det er jo et ekstremt stort beløb, og det er det, vi risikerer igen, nemlig at det så er hr. Jensen i Ringkøbing, hr. Sørensen i Ringsted og fru Petersen i Roskilde, som skal betale for, at de mennesker, der bor i privat udlejning inde i København, kan få en tidssvarende bolig, efterhånden som de private udlejningsboliger forslummer i København som følge af den lov, som vi vedtager her.

Regeringen anslår selv, at renoveringerne af de private udlejningsboliger vil falde til et niveau, der ligger på en tredjedel af det, der foregår i dag. Det vil sige, at der er to tredjedele af renoveringen, som ikke vil foregå. Så vi får et efterslæb af det her, og de partier, som deltager i den her aftale, har slet ikke forholdt sig til, hvad vi så skal gøre til den tid, når vi skal have de boliger op i standard.

Kl. 17:04

For den bolig, vi har i dag, vil jo ikke være af den korrekte standard, som vil blive efterspurgt om 10 og 20 og 30 år. Vi kan jo godt i dag synes, at det da er nogle fantastiske boliger, vi har i dag – de er i hvert fald meget bedre, end boligerne var for 20-30 år siden – men når vi når 20-30 år ud i fremtiden, vil der være sket forandringer og forbedringer af boligmassen igen. Så vil der være en stor del af de private udlejningsboliger, som ikke har fulgt med. Og så vil folk sige: Det er også for dårligt, at private udlejningsboliger ikke lever op til den standard, som vi forventer. Så er det op til det flertal, som i dag beslutter at lave loven om, at finde ud af, hvad de vil gøre.

Vil de gentage finten fra 1990'erne og ændre § 5, stk. 2, igen, så det igen kan betale sig at putte private investeringsmidler i private udlejningsboliger, sådan som Socialdemokraterne var tvunget til, dengang Poul Nyrup Rasmussen var statsminister og Mogens Lykketoft var finansminister? Eller vil de vende tilbage til den her ordning med, at skatteyderne skal pøse milliarder og atter milliarder af kroner ned i renovering af private boliger?

Alt det her gør man så med den konsekvens, at værdien af at eje en privat udlejningsbolig falder, og som følge af det falder også værdien af andelsboligerne i Danmark. Det er givet af det forhold, at der i andelsboligloven står, at andelsboligerne skal prissættes, som om de var en privat udlejningsbolig. Det vil sige, at når de private udlejningsboliger falder i værdi – står der i andelsboligloven – skal man også prissætte andelsboligerne lavere end i dag.

Det kunne man have undgået. I de blå partier og med De Radikale sad vi en aften og blev enige om, at vi gerne ville være med til at ændre andelsboligloven, sådan at prisen på en andelsbolig ikke var så tæt knyttet til prisen på en udlejningsbolig, altså at man godt kunne tillade, at prisen på en andelsbolig var højere end prisen på en udlejningsbolig. Det ville betyde, at hvis priserne på udlejningsboliger faldt, behøvede andelsboligpriserne ikke at falde tilsvarende, for der ville ikke stå i loven, at det skal de. Det har det røde flertal og Dansk Folkeparti ikke ønsket at gøre her i den her lovgivning. Af en eller anden grund synes man, at det er ekstremt vigtigt, at når udlejningsboligerne falder i værdi, skal andelsboligerne også falde i værdi. Man kunne bare have lavet andelsboligloven om, sat andelsboligerne mere fri i forhold til prissætningen, men det har man ikke ønsket at gøre. Vi har ikke hørt nogen begrundelse for, hvorfor man ikke har ønsket at gøre det. Det gider man bare ikke. Den eneste begrundelse, der kan være, må jo være, at man er ligeglad med, at dem, der bor i andelsboliger, taber penge på værdien af deres andelsbolig på grund af det her indgreb. Ellers kunne man jo bare have lavet det om.

Jeg forstår ikke, hvorfor man er ligeglad. Jeg synes, det er synd for dem, der i de senere år har købt en andelsbolig i forventningen om, at priserne på andelsboligmarkedet nok ville udvikle sig på cirka

samme måde som priserne på ejerboligmarkedet, dvs. med en pil opad. De står nu i en situation, hvor det på grund af det her indgreb i nogle tilfælde er gået stik modsat. Den pris, de har givet for en andelsbolig – hvis de skal sælge i morgen – vil de ikke kunne få hjem igen som følge af det her indgreb, som de røde partier og Dansk Folkeparti foretager. Og det er alt sammen, fordi de har en eller anden modvilje mod at løsrive andelsboligerne værdifastsættelse fra prissætningen af lejeboliger.

Det kunne være rart, hvis der var nogen, der vil rejse sig op nu her, hvor der er mulighed for at stille mig spørgsmål, og så bruge lejligheden til at sige: Grunden til, at vi ikke vil friholde andelsboligerne fra det, er noget andet, end at vi er ligeglade med andelsboligejerne. Jeg har jo spurgt her i løbet af debatten, hvorfor man ikke har gjort det her, og det har vi ikke fået noget svar på: Hvorfor har man ikke løsrevet andelsboligerne fra lejeboligerne, så de ikke skal rammes af det her indgreb? Men man har stadig væk muligheden. Ministeren har også muligheden, når ministeren skal holde tale om sine lovforslag. Så det synes jeg man skal gøre.

For at gøre en lang historie kort: Vi stemmer imod alle de her frygtelige lovforslag.

Kl. 17:09

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for ordførelsen. Der er ingen korte bemærkninger. Så vil jeg gerne give ordet til boligministeren. Værsgo.

Kl. 17:09

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg vil først sige tak for debatten. Vi er jo kommet vidt omkring med, hvem der må eje boliger, hvad vi mener om andelsboliger, Huset på Christianshavn og mange andre gode temaer. Regeringen har som ambition, at alle skal kunne bo i vores største byer, uanset om man kører bus, eller om man er direktør. I de senere år har vi så oplevet, hvordan en ny gruppe af meget aggressive boligspekulanter er gået på opkøb i de private lejeboliger i vores storbyer, ikke mindst i København. Med en relativt begrænset investering har man kunnet opnå et meget stort afkast, men desværre også ved hjælp af metoder, som vi normalt slet ikke kender i Danmark: Lejere har fortalt om chikane, trusler, penge under bordet og bagefter om fordobling, tredobling af huslejen. Det skal vi selvfølgelig ikke acceptere, og derfor vil regeringen med de her lovforslag sætte ind over for udlejere, som ikke kan opføre sig ordentligt, og sikre de billigste lejeboliger i vores store byer.

Lovforslagene er en udmøntning af den politiske aftale fra 30. januar om initiativer mod kortsigtede investeringer i private udlejningsboliger, som blev indgået mellem regeringen, SF, DF, Enhedslisten og Alternativet.

For det første foreslår vi spekulantstop, som består af en karensperiode, hvorefter der ikke kan udlejes lejemål med en husleje efter boligreguleringslovens § 5, stk. 2, i 5 år efter ejendommens overtagelse. For at undgå omgåelse aktiveres karensperioden ved enhver form for kontrolskifte, hvor 50 pct. eller mere af kontrollen skifter hænder. Forslaget skal ikke ramme lejemål, som allerede inden lovens ikrafttræden er gennemgribende moderniseret. Disse undtages af karensperioden. For at undgå tab for andelshavere undtages andelsboligforeninger, som er stiftet før lovens ikrafttræden. På den måde vil de andelsforeninger ved et salg af deres ejendomme ikke være omfattet af karensperioden. Senere salg af disse ejendomme vil heller ikke omfattes. For at modvirke en kapitalisering af denne undtagelse for øget frasal af andelsboligforeningernes ejendomme foreslås det samtidig at lovfæste normalvedtægten krav om et flertal på fire femtedele flertal for at vedtage forslag om salg af fast ejendom eller om foreningens opløsning. Det er desuden som led i den grønne omstilling foreslået, at hvis ejendommens energimærke løftes

tre niveauer eller forbedres med mindst 3.000 kr. pr. m² inden for en periode på 2 år, skal karenperioden ikke finde anvendelse. Det er forhåbningen, at langsigtede investorer vil kunne se fordelene i at medvirke til den grønne omstilling.

For det andet foreslår vi at styrke det grønne energikrav. Det betyder konkret, at energikravet til ejendommen, hvor udlejer ønsker at benytte den favorable lejefastsættelse efter § 5, stk. 2, forhøjes fra D til C. I tilknytning hertil er det foreslået, at det alternative energikrav, som i dag kan opfyldes, ved at lejerer udfører energiforbedringer på 430 kr. pr. m², erstattes med et krav om, at ejendommens energimærke forhøjes to niveauer. Der er dermed foreslået en ordning, som omfatter de muligheder for at opfylde energikravet i § 5, stk. 2, så der tillige gives ejendomme, som har vanskeligt ved at opnå en energiramme C, en alternativ mulighed for at opnå de skærpede energikrav. Hvis vi skal i mål med målsætningen om en CO₂-reduktion på 70 pct. i 2030, er vi nødt til at indtænke den grønne omstilling, så den går på tværs af alle politikområder. Det gør vi derfor også i dette indgreb mod kortsigtede spekulanter. De foreslåede ændringer giver udlejer et stærkt incitament til at energirenovere de ældste private udlejningsejendomme, hvilket vil reducere energiforbruget i det private udlejningsbyggeri. I 2030 forventes energibesparelserne at udgøre i størrelsesordenen 190 mio. kWh. Det vil med de nuværende energipriser give lejerne en varmebesparelse på i størrelsesordenen 125 mio. kr.

For det tredje foreslår vi at indføre en huslejebremse. Efter den gældende ordning i boligreguleringslovens § 5, stk. 2, kan huslejen for gennemgribende forbedrede lejemål fastsættes til et beløb, som ikke væsentligt overstiger det lejedes værdi. Regeringen foreslår at afskaffe det væsentlighedskrav, så huslejen for boliger efter § 5, stk. 2, ikke længere må overstige det lejedes værdi. Det indebærer, at huslejen højst kan udgøre det lejedes værdi og dermed ikke ligger over det lejedes værdi med en størrelsesorden på 10 pct., som er den gældende praksis. Væsentlighedskravet har reelt virket som en prisspiral, der har været med til at drive huslejen i vejret på de gennemgribende renoverede og moderniserede boliger til et niveau, som nogle steder er helt urimeligt. Huslejebremsen vil derfor sikre, at den stigning i huslejeniveauet, som vi har set, vil blive dæmpet fremover.

Regeringen ønsker også at tage et opgør med den utryghed, som mange lejere naturligt oplever, når deres udlejer pludselig forsøger at presse dem ud af deres private hjem – eksempelvis når man bliver tilbudt meget store pengebeløb under bordet. Derfor skal det være forbudt at tilbyde lejere penge for at bringe lejemålet til ophør. Samtidig foreslår vi, at der strammes op på reglerne om sammenligning blandt lejemål. På den måde vil det tillægges større vægt, når der sammenlignes lejemål, som har en leje, der allerede har været prøvet i et navn eller ved en domstol. Vi foreslår også, at lejerne får et større kendskab til afgørelser afsagt om lejeforhold i ejendommen, og det sker, ved at udlejer pålægges at oplyse beboerorganisationen eller lejere om afgørelser, hvor lejerer får helt eller delvist medhold.

Kl. 17:14

For at komme de moderniseringer, som reelt ikke tilfører lejemålet en væsentlig forøgelse af brugsværdien, til livs, altså de såkaldte fupmoderniseringer, foreslås der indført et besigtigelsesskrav. Det indebærer, at der for fremtiden, inden der udføres gennemgribende moderniseringer, skal foretages en besigtigelse af huslejenævnet, som skal konstatere, at lejemålet har en stand, som muliggør en væsentlig forøgelse af det lejedes værdi. Som et generelt præventivt indgreb foreslår vi, at det nuværende gebyr, som udlejer kan ifalde, når lejerer får fuldt medhold, forhøjes fra 2.180 kr. til 6.000 kr. Det vurderes, at gebyret derved får en størrelse, som i højere grad vil modvirke, at der spekuleres i ikke at overholde lovgivningen.

Som boligminister har jeg sagt fra starten, at indgreb over for kortsigtede spekulanter naturligvis ikke skal ramme andelsboligmar-

kedet, og derfor ønsker regeringen at sikre, at de foreslåede ændringer ikke kan få negative konsekvenser for andelsværdierne. Som allerede nævnt foreslår vi derfor, at spekulantstoppets karenperiode på 5 år ikke skal gælde ved omdannelse fra andelsboligforening til udlejningsejendom. Det gælder både ved frivilligt salg og senere videresalg samt ved salg foranlediget af, at andelsboligforeningerne er nødlidende, herunder ved tvangsauktioner og senere videresalg. Hermed friholdes andelsboligforeningernes ejendom for værditab som følge af spekulantstopet. Herudover foreslår vi, at der indføres mulighed for at fastholde valuarvurderinger nominelt. Herved bliver der mulighed for at imødegå den mindre påvirkning af værdierne i andelsboligforeningens ejendom som følge af det grønne energikrav.

Samlet set betyder lovforslagene, at vi slår ring om de sidste billige lejeboliger i København og tager kontrollen over vores byer tilbage. Det er naturligvis os selv, der bestemmer udviklingen på vores boligmarked, ikke udenlandske kapitalfonde. Samtidig vil lovforslagene være en markant styrkelse af lejernes rettigheder. Vi løser ikke alle problemer, men vi tager et vigtigt skridt hen imod mere blandede byer, hvor buschaufføren, sygeplejersken og skolelæreren også har råd til at bo i den by, hvor de arbejder.

Jeg vil gerne endnu en gang takke for alle bemærkningerne, men selvfølgelig især for de positive af dem, og jeg ser frem til udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 17:16

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak til boligministeren. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til hr. Ole Birk Olesen. Værsgo.

Kl. 17:16

Ole Birk Olesen (LA):

Tidligere var det jo sådan, at andelsboligloven hørte under erhvervsministeren, men med den her regerings dannelse kom andelsboligloven over til boligministeren, og det vil sige, at vi nu står med den ansvarlige minister for andelsboligloven.

I andelsboligloven kan man læse, at hvis man laver en valuarvurdering af andelsboliger, skal valuaren vurdere andelsboligerne, som om de var private udlejningsboliger. Altså, andelsboligforeningen skal vurderes, som om den var en privat udlejningsejendom. Det er jo årsagen til, at når man nu forringer værdien af private udlejningsboliger, forringer man også værdien af andelsboliger. Det er, fordi der står i andelsboligloven, at de skal prissættes på samme måde. Hvorfor har ministeren ikke inkluderet et forslag her i de her lovforslag om, at andelsboligerne ikke behøver at blive ramt af den lavere vurdering på udlejningsboliger, sådan at forbindelsen mellem prisen på udlejningsboliger og andelsboliger fjernes i andelsboligloven?

Kl. 17:18

Den fg. formand (Annette Lind):

Boligministeren.

Kl. 17:18

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jamen det har jeg ikke, fordi jeg grundlæggende mener, at andelsboligformen skal være en anden boligform end ejerboligformen, og hvis man frisætter priserne, sådan som Liberal Alliance gerne vil – det er jo jeres politik som parti, det ved jeg – så vil det ske.

Jeg er egentlig imponeret over, at hr. Ole Birk Olesen har fået Venstre og Konservative, der sidste år gik til valg på at fastholde andelsboligformen, med på at skrive under på, at man fuldstændig skal liberalisere andelsboligernes prissætning. Det er noget af en bedrift. Hr. Carsten Kissmeyer, den daværende ordfører for Venstre, og hr. Anders Johansson, den daværende ordfører for De Konservative, stod meget fast på, at vi skulle fastholde andelsboligerne, men jeg kan så forstå nu, at hr. Ole Birk Olesen har fået overtalt Venstre og

Konservative til at skifte holdning. Det kan jeg kun sige chapeau til, altså tage hatten af for. Det er imponerende.

Kl. 17:18

Den fg. formand (Annette Lind):

Ole Birk Olesen, værsgo.

Kl. 17:18

Ole Birk Olesen (LA):

Skal vi ikke bare lade andelsboligejerne bestemme, hvilken slags andelsboligforening de har, i stedet for at det er folketingsflertallet eller boligministeren? Altså, det er vel ikke noget, som vi behøver at blande os i? Hvis de ønsker en anden prisfastsættelse af deres bolig, hvorfor skal de så ikke have lov til det? Hvis de i princippet ønsker at omdanne deres andelsboligforening til en ejerforening, hvorfor skulle de så ikke også have lov til det? Altså, det er jo deres. Det er jo ikke boligministerens ejendom.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Annette Lind):

Boligministeren, værsgo.

Kl. 17:19

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jamen det synes jeg ikke, fordi andelsboligformen udgør en anden ejerform, end ejerboligformen gør. Det udgør et fællesskab, hvor jeg mener man har masser af muligheder for at få noget almen dannelse, også i forståelsen af, hvordan man driver ejendomme, hvordan man vedligeholder ejendomme, og det tror jeg der er rigtig mange der ser en kvalitet i, og jeg ser en kvalitet i, at det udgør en mellemting mellem en udlejningsbolig og en ejerbolig. Det synes jeg vi skal fastholde, ligesom de fleste partier gjorde før valget – måske med undtagelse af Liberal Alliance – men nu er der så nye toner, kan jeg forstå.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Så vil jeg gerne give ordet til hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 17:19

Lars Boje Mathiesen (NB):

Jamen det er rigtigt, at der sker store ting, når Nye Borgerlige kommer i Folketinget. Så spreder fornuften sig ud blandt andre. Jeg ved godt, at Liberal Alliance altid har haft den, men jeg siger det til min gode kollega, som har set lyset. Så det er vi jo glade for.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til det med beskæftigelsen, nemlig om ministeren mener, at det er det rigtige tidspunkt, hvis det viser sig, at det her forringer beskæftigelsen. Er det så det rigtige tidspunkt at lave de her ting på, hvis det viser sig, at det her forringer beskæftigelsen i den økonomiske situation, vi står i? Det synes jeg er meget alvorligt.

Dernæst har jeg et spørgsmål om, om ministeren lige kunne svare på, hvor ministeren fik det arbejdsrapport fra, som de borgerlige, blå partier sad og arbejdede med, for det har man jo citeret fra. Det må man jo have fået i hænde på en eller anden måde. Så hvor har man fået det fra?

Kl. 17:20

Den fg. formand (Annette Lind):

Ministeren.

Kl. 17:20

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Til det sidste vil jeg sige, at jeg ikke citerer fra arbejdsrapporten. Jeg citerer fra, hvad hr. Ole Birk Olesen siger her i Folketingssalen, og

det er vel trods alt lovligt inden for rammerne her. Men jeg vil sige i forhold til beskæftigelsen: Det er jo rigtigt nok, at hvis man stopper med at lave huslejeroveringer, som fordobler huslejen, så betyder det selvfølgelig, at der er nogle håndværkere, som måske ikke skal lave de renoveringer. Men omvendt kan du sige, at de mennesker, der bor i de boliger, så har nogle flere penge at bruge nede i Netto, eller hvis de vil på charterrejse eller ind og se en fodboldkamp, eller hvad folk nu bruger deres penge på. Man kan gå ind med sådan et branchespecifikt krav og sige, at det er meget vigtigt for os, at det lige præcis er byggebranchen, som får flere penge, men lejernes husleje, som jo er meget lavere, hvis ikke der blev lavet en 5.2-renovering, går så til nogle brancher, som måske er lidt sværere at måle, men som jo ikke desto mindre også skaber arbejdspladser. Hvis man går ind til en fodboldkamp og drikker en masse fadøl, så bliver der jo også ansat nogle mennesker til at betjene den fadølsbod, og det synes jeg da er lige så vigtigt at tænke over.

Kl. 17:21

Den fg. formand (Annette Lind):

Lars Boje Mathiesen, værsgo.

Kl. 17:21

Lars Boje Mathiesen (NB):

Jamen det er jo netop også derfor, at vi skal have det reelle tal på det; for det indregner man jo i det. Hvis der bliver et øget rådighedsbeløb til andre, bliver det jo regnet med i de beregninger. Derfor skal vi jo bare have beregninger på, hvad det gør ved den samlede beskæftigelse. For hvis de mennesker har penge og et rådighedsbeløb, de så vil bruge på andre ting, vil man jo modregne det; det vil blive modregnet i det. Så vi vil få et facit og kunne spørge: Skader det her beskæftigelsen, eller forbedrer det beskæftigelsen? Det er det, vi kan få, og det er det, vi gerne vil have et klart svar på.

Så henviser jeg jo ikke til, hvad hr. Ole Birk Olesen sagde. Det var, fordi boligministeren var ude, endda et par dage efter, og sige, at det, de blå partier var i gang med at aftale, også ville skade andelsboligerne. Og da citerede man jo fra den her aftale, som de blå partier var i gang med at lave. Det er bare det, jeg spørger ind til, altså om ministeren lige kan svare på, hvor man fik det stykke papir, som man nu har set, fra.

Kl. 17:22

Den fg. formand (Annette Lind):

Ministeren.

Kl. 17:22

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Altså, jeg står i dag med tre lovforslag, som flere ordførere har været inde på har en ret vidtrækkende betydning for en masse forhold i vores samfund. Nogle synes, det er dårligt, og nogle synes, det er godt. Men altså, jeg står her jo ikke for at redegøre for, hvordan en proces har været. Jeg synes i det hele taget, at der har været for meget fokus på det. Jeg synes, det centrale er, hvad der bliver vedtaget her. Jeg fik lov til at læse det papir, og sådan er det jo, når mange mennesker får et papir i hånden; så kommer det jo videre ud i en større kreds, og på et eller andet tidspunkt kommer det også ind til mig, så jeg kan læse det.

Kl. 17:23

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Og så vil jeg gerne give ordet til hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 17:23

Kl. 17:26

Jens Rohde (RV):

Ja, der kan godt nok stilles mange spørgsmål, men et centralt spørgsmål vedrører de kortsigtede spekulationer, som ministeren hele tiden nævner. Først vil jeg høre, hvor mange kortsigtede spekulationer ministeren kan nævne der er foretaget igennem de seneste par år. Og hvad er det helt konkret i det her lovforslag, der forhindrer udenlandsk kapital i at komme ind på markedet, altså udenlandske kapitalkæder? Jeg mener, jeg kan ikke rigtig finde noget.

Det sidste spørgsmål – og det er faktisk ret centralt, for det er noget, ministeren har brugt rigtig mange kræfter på i offentligheden – vedrører nemlig, at Finanstilsynet siger: Det her har ingen konsekvenser for andelsboligerne. Vil ministeren ikke bare bekræfte, at der i det notat fra Finanstilsynet står:

Foreningens belåningsmuligheder vil derimod blive påvirket negativt af de øvrige tiltag, idet de vil sænke værdien af ejendommen.

Videre står der:

Altså har banken ikke isoleret set øget risiko ved en konkurs, men eftersom de øvrige tiltag forringer værdien af ejendommen, vil banken have en større risiko i dette scenarie, der vil mindske pengeinstituttets lånevirkksomhed.

Kl. 17:24

Den fg. formand (Annette Lind):
Ministeren.

Kl. 17:24

Jens Rohde (RV):

Længere nede står der, at man må vurdere, at når der ses bort fra de øvrige effekter, så er karenperioden i sig selv ikke af betydning ...

Kl. 17:24

Den fg. formand (Annette Lind):

Selv præsidiemedlemmer skal overholde taletiden! Tak. Hr. Jens Rohde har bagefter et spørgsmål til.

Værsgo, ministeren.

Kl. 17:25

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Det, som jeg har sagt om Finanstilsynets notat, er det, som Finanstilsynet selv skriver. Den samlede konklusion er derfor, at hvis man lægger til grund, at karenperioden på intet tidspunkt gælder for ejendomme, der har været andelsboligforeninger, så er det Finanstilsynets vurdering, at karenperioden isoleret set ikke vil have effekt for belåningsmuligheder for andelsbeviset og for selve ejendommen.

Jeg har aldrig påstået, at de grønne krav, der kommer, ikke kan have en betydning for andelsboligerne. Vi har sagt, at det har en betydning, men at vi mener, at det er en relativt lille betydning. Og vi har sagt, at man til gengæld kan få lov til at fastfryse sin vurdering, sådan at det reelt kun er belåningsmuligheden og ikke prisen, der bliver af betydning.

Men det, som – og lad os nu bare være ærlige – også har været en stor del af diskussionen, er jo karenperioden, men karenperioden er jo ikke det, der har betydning. Betyder det så, at dem, som mener, at man overhovedet ikke må ramme andelsboligerne, ikke vil stille grønne krav, ikke vil hæve energistandarden til C? Altså, det ville jeg jo synes var ærgerligt, for det her skal da bidrage til 70-procentsmålsætningen, ligesom al anden lovgivning, der har mulighed for at gøre det, skal bidrage til den.

Kl. 17:26

Den fg. formand (Annette Lind):
Værsgo, hr. Jens Rohde.

Jens Rohde (RV):

Men der er jo lidt tale om funny money, ikke? Det er måske derfor, at ministeren har valgt at opsplitte det i tre lovforslag; det er, fordi han så prøver at skabe et indtryk af, at man kan opsplitte tingene: karenperioden isoleret set, energikrav isoleret set. Nej, det er jo den samlede påvirkning, man er nødt til at tage udgangspunkt i, og som ministeren afviste, da bankerne var ude at sige, at det er den, de tager udgangspunkt i; der skubbede man Finanstilsynet foran sig.

Der vil jeg bare gerne have, at ministeren bekræfter, at ministerens egen departementschef på mit spørgsmål under forhandlingerne om, hvorfor vi ikke får en beregning fra ministeriet af de samlede effekter af det, ministeren har lagt frem, sagde til mig: Det er, fordi det ikke vil være metodisk korrekt, da der ikke findes en metode til at beregne de samlede effekter. Så derfor skal ministeren måske være sig en lille smule med hensyn til at skubbe Finanstilsynet foran sig og sige: Hvad vi laver her, har samlet set ikke nogen effekt på andelsboligerne.

Kl. 17:27

Den fg. formand (Annette Lind):
Ministeren, værsgo.

Kl. 17:27

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg kan ikke huske den præcise ordlyd af, hvad min departementschef sagde, men jeg husker det også, som om det var noget i den boldgade, som hr. Jens Rohde nu fremlægger. Essensen er jo, at vi arbejder med en DCF-model. Det er ikke os, der har bestemt, at man skal arbejde med den; det er den ekspertgruppe, som alle partier i Folketinget, så vidt jeg husker, stod bag, der har besluttet, at det er den måde, man opgør det på. Og der er det altså ikke muligt, sådan som jeg har fået det fremlagt, at kombinere det. Det kan man være utilfreds med, men essensen for mig er, at det, der har været stor diskussion om, nemlig karenperioden, som vil stoppe kortsigtede spekulanter fra at få et lige så stort overskud, ikke har en betydning, og det synes jeg er centralt.

Kl. 17:27

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak for det. Så vil jeg gerne give ordet til fru Mona Juul. Værsgo.

Kl. 17:27

Mona Juul (KF):

Tak for det, og tak til ministeren. Har ministeren på noget tidspunkt overvejet andre løsninger end det, vi er endt ud med, og på hvilket tidspunkt kom karenperioden egentlig på banen, og hvorfor?

Kl. 17:28

Den fg. formand (Annette Lind):

Ministeren, værsgo.

Kl. 17:28

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Ja, vi har overvejet en lang række muligheder, først og fremmest selvfølgelig de syv forskellige alternativer, som ekspertgruppen stillede op, og derudover også forslag, som er kommet fra forskellige interessenter, om, hvordan man kunne indrette det her på en måde, så man tager det hensyn, som vi ville tage, og som var at stoppe kortsigtede spekulanter i at tjene meget store penge på at hæve huslejerne, men samtidig selvfølgelig uden at ramme andelsboligforeningerne og uden at ramme pensionskasserne i noget nævneværdigt omfang. Der har været mange forskellige vurderinger af, hvordan vi kunne lykkes med det.

Jeg kommer med en udmelding, så vidt jeg husker, den 5. december, hvor jeg præsenterer karenperioden som en mulighed. Og forud for det har der bl.a. været samtaler med interessenter, som har præsenteret noget, som vi så har arbejdet ud fra i ministeriet.

Kl. 17:28

Den fg. formand (Annette Lind):
Mona Juul, værsgo.

Kl. 17:28

Mona Juul (KF):

Jeg kunne rigtig godt tænke mig at spørge ministeren, om ministeren egentlig reelt er ligeså glad som Enhedslisten for, at markedet vurderer, at § 5, stk. 2, de facto er aflivet med den her lov.

Kl. 17:29

Den fg. formand (Annette Lind):
Ministeren.

Kl. 17:29

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Det synes jeg er noget galvaniseret vrøvl. Der er intet, der tilsiger, at § 5, stk. 2, skulle være aflivet med det her. Jeg tror kun, det er de mest ekstreme stemmer i den her debat, som påstår det. Forholdet er, at langt de fleste vil fortsætte med at lave § 5, stk. 2-renoveringer i et omfang, der stadig er omfattende, ligesom man gjorde for nogle år tilbage, da man kunne få den samme fortjeneste, som man kan, efter det her lovforslag er vedtaget. Så det er jeg helt uenig i. Jeg tror ikke på, at der bliver stoppet med at lave § 5, stk. 2-renoveringer. Jeg tror fortsat, der vil blive lavet det, og det tror jeg også de fleste, som ejer ejendomme, er klar over der vil.

Kl. 17:29

Den fg. formand (Annette Lind):

Tak. Fru Mona Juul har haft to korte bemærkninger. Jo, det har hun. Man kan ikke indtegne sig sådan hele aftenen, hvis det er det.

Jeg vil gerne give ordet til fru Heidi Bank. Værsgo.

Kl. 17:30

Heidi Bank (V):

Tak. For god ordens skyld vil jeg godt bekræfte det, som Radikales ordfører nævner fra det møde, for det var sådan, at vi ikke kunne få de samlede beregninger.

Men i forhold til andelsbolighaverne bliver det jo fremlagt, som om det overhovedet ikke har nogen betydning for andelsboligernes værdi. Men kan ministeren ikke bekræfte, at snakker vi om f.eks. en af de mest attraktive andelsboligforeninger i København, hvor der står et par og gerne vil købe en andel, og de har egentlig råd til at bo der, men de har måske ikke den store opsparing, så vil de ikke kunne få den belåning, der er nødvendig, hvis man har en valuervurdering, der ligger højere end den værdi, som markedet vurderer ejendommen har?

Kl. 17:30

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 17:30

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jo, sådan vil det være. Hvis valuervurderingen er højere end markedets vurdering, vil folk jo – i og med at folk, der køber bolig, er markedet – ikke købe dem. Vi kan jo se, at der er 110.000 andelsboliger i Københavns og Frederiksbergs Kommuner, og der er så omkring 125-150 af dem, der er til salg. Det var der, før vi lavede den her aftale, det er der fortsat. Jeg tror, der er 153 andelsboliger til salg i det område – hvis man går ind og kigger på Boliga i dag. Det

er jo et tegn på, at langt, langt de fleste andelsboliger ligger under markedsprisen, fordi der er så få, som bliver solgt helt åbent på det åbne marked. Det er jo et billede på, at selvfølgelig er andelsboligen en anden boligform, end en ejerbolig er. Vi skal da være glade for, at vi har den mangfoldighed på vores boligmarked, at vi har blandede byer. Jeg har stået vagt om det hele vejen igennem: Vi skal sørge for, at andelsboligerne bliver ramt så lidt, som vi overhovedet kan slippe af sted med. Men vi har omvendt heller ikke købt ind på Venstres præmis om, at jeg skulle stille en nagelfast garanti for, at ikke en eneste andelsbolighaver i hele landet måtte tabe en eneste krone.

Kl. 17:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Heidi Bank.

Kl. 17:32

Heidi Bank (V):

Jeg undrer mig bare en lille smule, for på den ene side hører vi en erhvervsminister, der taler for, at det skal være muligt for førstegangskøbere at komme ind på markedet, og at det er vigtigt at beskytte dem. Men på den anden side har vi så en boligminister, der med det her forslag helt åbent siger: Det bliver dyrere at komme ind på det marked, og det bliver måske endda umuligt for dem. For hvis de ikke har pengene i hånden, og det har man typisk ikke som førstegangskøber, kan de ikke låne til den her type andelsboliger. Og det var vel netop det, der var pointen med andelsboligerne: at lave noget, der er på vej derhenad, altså noget, man måske har lidt mere råd til. Det er i hvert fald sådan, som jeg har opfattet de ting, som ministeren står og siger.

Kl. 17:32

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 17:32

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Det kan jeg ikke genkende jeg har sagt. Og hvis ordføreren skal citere mig, må ordføreren meget gerne citere mig korrekt.

Men jeg vil sige sådan, at jeg til stadighed er forundret over, at Venstre mener, at de er klogere på, hvad andelsboligejerne gerne vil, end andelsboligejerne selv er. Altså, når andelsboligernes organisation taler positivt om det her lovforslag og jo også konstaterer, at langt de fleste andelsboliger har stigninger, så kommer man fra Venstre og siger: Vi er klogere, end I er, jer, der har en andelsbolig. Det undrer jeg mig over, og det ved ordføreren godt. Men det undrer mig, at man ikke stopper med det.

Kl. 17:33

Første næstformand (Karen Ellemann):
Tak til ministeren.

Der er ikke flere, som har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 135:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af lejernes rettigheder gennem styrkelse af huslejenævnene.

Af Heidi Bank (V) m.fl.

(Fremsættelse 28.02.2020).

Kl. 17:33

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Forhandlingen er åbnet, og jeg giver først ordet til boligministeren. Værsgo.

Kl. 17:34

Boligministeren (Kaare Dybvad Bek):

Beslutningsforslaget medtager en lang række af de initiativer, som er drøftet under forhandlingerne forud for den aftale, der er indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet, om initiativer mod kortsigtede investeringer i private udlejningsboliger. Nogle af beslutningsforslagets initiativer indgår således allerede i det netop behandlede lovforslag L 178, der omhandler en styrkelse af lejerne, og som er en delvis udmøntning af aftalen. Da beslutningsforslaget indeholder ti elementer, vil jeg nøjes med at berøre dem kort.

Forslagets 1. punkt indeholder en fastsættelse af en øvre grænse for sagsbehandling hos huslejenævnet på 8 uger. Da en øvre fast grænse vil kunne forhindre huslejenævnet i at belyse sager tilstrækkeligt og derfor være problematisk for retssikkerheden, når huslejenævnet tvinges til at afsige afgørelser, før sagen er belyst tilstrækkeligt, er det efter min mening uhensigtsmæssigt. I den nævnte aftale er der prioriteret midler til en generel reduktion af huslejenævnenes sagsbehandlingstid.

Med forslagets 2. punkt skal der laves en model for huslejenævnet, der sikrer en mere ensartet og uvildig sagsbehandling og afgørelse. Der er mig bekendt ikke grundlag for at konkludere, at nævnets behandling i dag ikke sker på et uvildigt grundlag, men det er med aftalen netop besluttet, at der nedsættes et udvalg med det formål at analysere, hvordan indsatsen for at løse tvister mellem lejere og udlejere mest hensigtsmæssigt kan organiseres. Derudover er det også besluttet at undersøge mulighederne for at etablere et system, hvor samtlige huslejenævnsafgørelser offentliggøres. På den måde vil huslejenævnene have fuld adgang til de øvrige huslejenævns afgørelser og på den måde kunne rette ind efter hinandens praksis.

Af forslagets 3. punkt fremgår det, at huslejenævnets arbejde skal styrkes, og at dette skal ske med en tilførsel af 40 mio. kr. Det fremgår ikke af forslaget, hvordan disse 40 mio. kr. skal finansieres, andet end at de skal findes inden for den eksisterende ramme hos kommunerne. Det vil derfor være på bekostning af noget andet i kommunerne. I den indgåede aftale er der som nævnt også afsat midler til huslejenævne. Disse, der er med i aftalen, er fuldt ud finansierede, og kommunerne skal derfor ikke gå på kompromis med deres øvrige tilbud til deres borgere.

Af forslagets 4. punkt fremgår det, at der skal etableres et huslejerregister for at øge gennemsigtigheden af lejeniveauer, og at alle afgørelser ved tvister skal offentliggøres i anonymiseret form. Disse elementer indgår også i den indgåede aftale, dog er det i aftalen formuleret sådan, at muligheden for at offentliggøre samtlige afgørelser skal undersøges, da det på nuværende tidspunkt vil være en meget stor belastning for huslejenævne, som i dag manuelt anonymiserer afgørelserne.

Med det 5. punkt i forslaget foreslås der indført et krav om, at udlejer skal meddele afgørelserne vedrørende lejeforhold i ejendom-

men til ejendommens beboerorganisation og lejere. Dette fremgår både af den indgåede aftale og af L 178.

Med forslagets 6. punkt skal der ved huslejenævnets vurderinger af sammenligningslemål lægges særlig vægt på sammenligningslemål i det pågældende boligområde. Det er en god idé, at der ved sammenligning tages højde for, hvor sammenlignelige lejemål er rent geografisk, og det er også derfor, der allerede efter de gældende regler i lovgivningen sammenlignes med en leje, som er almindeligt gældende i kvarteret eller området. Denne del af forslaget er altså allerede gældende ret.

Forslagets 7. punkt går på, at der skal indføres et krav om sammenlignelige eller eventuelt ens oplysninger ved behandling af sager i huslejenævne og Grundejerns Investeringsfond. Denne del af forslaget må forstås sådan, at det er identisk med det, som er indeholdt i den indgåede aftale og i L 178.

Det 8. punkt i forslaget indeholder indførsel af et krav om, at ejeren ved uvildig byggerådgiver skal dokumentere en lejlighedsstand, før der kan ske en gennemgående modernisering efter boligreguleringslovens § 5, stk. 2. Udgiften til dokumentationen skal afholdes af udlejer. Denne del af forslaget må forstås sådan, at det er samme formål, der ønskes opnået, som opnås med initiativet om, at lejligheder, der skal § 5, stk. 2-moderniseres, skal besigtiges af huslejenævnet, som allerede er indeholdt i både aftalen og i L 178, nemlig at forhindre fupmoderniseringer.

Beslutningsforslagets 9. punkt indeholder et krav om, at hvis udlejeren vil tilbyde en lejer betaling for at fraflytte, skal udlejeren først betale for, at lejer får juridisk og økonomisk rådgivning, og at dette er skriftligt dokumenteret. Denne del af forslaget er et alternativ til forbuddet mod at tilbyde betaling for, at lejer fraflytter. Forbud mod dette er indeholdt i den indgåede aftale og i L 178, og grunden til, at et forbud blev fundet mest brugbart, var, at alternativerne ikke ville gøre op med den chikane, en lejer kan føle ved at modtage tilbud om betaling for at fraflytte.

Slutteligt indeholder forslagets 10. punkt et ønske om, at det sikres, at lejere, som vinder i huslejenævnet, ikke påføres udgifter, hvis udlejeren ønsker afgørelsen prøvet hos domstolene. De nugældende regler om fri proces sikrer allerede, at en økonomisk dårligt stillet lejer kan få fri proces. Der findes også retshjælpsforsikringer, der i mange tilfælde kan dække udgifterne. Den gældende retsstilling er altså, at de økonomisk svagest stillede generelt altid vil have fri proces, ligesom det formodes, at størstedelen af folk med en retshjælpsforsikring vil kunne få dækket udgifterne herigennem. Denne del af forslaget vil altså primært hjælpe de mere økonomisk velstillede lejere, hvilket står i kontrast til, at omkostningerne i det omfang, lejer fritages, skal afholdes af staten.

Da forslagets punkt 4, 5 og 7 er identiske med initiativer i aftalen, forslagets punkt 2 og 8 indeholder initiativer, som er væsentlig identiske med initiativer i aftalen, forslagets punkt 1, 3 og 9 indeholder initiativer, som søger at opnå det samme mål som initiativer indeholdt i aftalen og, for så vidt angår punkt 3, er ufinansieret, forslagets punkt 6 allerede er gældende ret og forslagets punkt 10 formentlig vil ramme en meget begrænset målgruppe, kan regeringen ikke bakke op om beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Den næste ordfører er Socialdemokratiets ordfører. Og det er hr. Henrik Møller.

Kl. 17:39

(Ordfører)

Henrik Møller (S):

Jeg vil starte med at sige, at jeg jo heldigvis meget, meget langt, eller faktisk hele vejen igennem, er enig med ministeren i forhold til den redegørelse og fremlæggelse, som er her. Men man står jo

også lidt med sådan et stort spørgsmålstegn, i forhold til at vi nu lige har været tre forskellige lovforslag, som vi har behandlet som et, igennem, og der er et flertal for, at vi nu sender det videre. Og der kan man sige, at i forhold til bare et forslag om det her med, hvorvidt man kan betale lejeren for at fraflytte sin ejendom, som er fremsat af Venstre her, er der jo i hvert fald en opblødning, som gør, at vi jo sådan set ikke kan gå ind for det, som ligger.

Jeg synes også, at der er blevet rigtig godt redegjort for, at vi føler fra Socialdemokratiets side, at i forhold til den lovgivning, der ligger her, er vi sådan set dækket meget godt ind i forhold til lejernes stilling. Altså, mit umiddelbare bud ville jo være, at man bød nogle af de her ting ind, som man ikke føler sig tilfredsstillet med i forbindelse med lovforslaget, og så kommer med dem som et ændringsforslag, hvor man kan drøfte det og diskutere det her.

Men jeg synes, at ministeren rigtig godt har redegjort for, at vi sådan set, synes jeg, i meget, meget stort omfang har sikret og har sørget for lejernes stilling, både i forhold til det her, men jo også generelt, kan man sige, i forhold til huslejenævnene og den fremtid, som kommer her, med en forhåbentlig meget kortere og hurtigere proces, men også med en styrke i forhold til det arbejde, der skal være. Så fra Socialdemokratiets side føler vi os godt dækket ind i forhold til det lovforslag, som vi nu har førstebehandlet og har stemt for. Så vi kan ikke anbefale beslutningsforslaget.

Kl. 17:41

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Dansk Folkeparti, og det er hr. René Christensen. Værsgo.

Kl. 17:41

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Ja, og først tak for forslaget. Ministeren har slavisk, sådan set, gennemgået alle punkterne, som er her, og hvilke af dem som sådan set indgår i de tre lovforslag, som vi netop har debatteret. Jeg må dog sige noget – det gjorde jeg også opmærksom på i min ordførertale ved det tidligere punkt – i forhold til det her om hastigheden. Der må vi sige – selv om ministeren siger, at der kan være noget med retssikkerheden og noget i forhold til 2 måneder, altså 8 uger, og om det er nok tid – at nogle af de sagsbehandlingstider, vi har set på enkeltstager på nuværende tidspunkt, simpelt hen er for lange. Så de intentioner, som Venstre har i forhold til forslaget, om, at man skal have korte sagsbehandlingstider, er vi sådan set meget enige i. Og derfor vil jeg sige – som jeg også sagde i min ordførertale under det forrige punkt – at det er en af de ting, som vi vil holde meget øje med, også om de her penge bliver frigivet, altså at der kommer flere penge, så sagsbehandlingstiderne kommer ned. Det var den positive del af det.

Så er der også en debat omkring det her med at kunne give folk penge for at fraflytte deres lejlighed. Det er jo noget, som er meget vigtigt for os, altså at det kan man ikke. Men det er jo også vigtigt, at lejerne fortsat kan indgå en frivillig aftale om at flytte. For det kan jo også være en aftale, der indebærer, at hvis man fraflytter den ene lejlighed, får man en anden lejlighed. Men det vil jo også for udlejer være et mærkeligt system, hvis det er sådan, at der er nogle, der egentlig gerne vil flytte og nærmest står med hånden fremme og siger: Vi skal egentlig alligevel flytte, men kan vi ikke få nogle penge? Så det er sådan set rigtig fint, at vi har fået indrammet det.

Jeg vil sige, at flere af intentionerne heri er jo nogle, som vi mere eller mindre er enige i. Men som sagt er vi jo netop i gang med at vedtage en del af det. Og det med de 8 uger vil vi holde meget øje med, og så kan det jo være, at vi på et senere tidspunkt, eventuelt sammen med Venstre, må tage det op igen: Hvordan ser sagsbehandlingstiderne ud?

Kl. 17:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ikke ønsker om korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Radikale Venstre. Det er hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 17:43

(Ordfører)

Jens Rohde (RV):

Jeg kan sige, at vi i udgangspunktet er positive over for beslutningsforslaget, fordi vi rent faktisk synes, at det på en række punkter kvalificerer det, vi lige har forhandlet. Og hvis der er noget, vi i hvert fald meget gerne vil stemme for, også i forhold til det, vi lige har behandlet, så er det den styrkelse af lejernes position. Jeg er sådan en lille smule bekymret for den der idé om, at man under en eller anden form skal kunne betale lejere. Vi har i hvert fald, den gang vi forhandlede, selv bragt ind til forhandlingsbordet, at det skulle man ophøre med at kunne. Og så er der jo lige det med finansieringen.

Vi vil gerne have, at der kommer flere penge ind til styrkelse af huslejenævnene. Det havde vi også på bordet i forbindelse med forhandlingerne om § 5, stk. 2, hvor vores forslag bl.a. var, at i stedet for at lave sådan en karenperiode, hvor man stopper alting, så kunne man lave en holdingperiode med et skråt skatteloft, således at lavede man et hurtigt salg efter erhvervelse og brug af § 5, stk. 2., ville man få en meget høj beskatning, og provenuet derfra kunne så gå til styrkelse af huslejenævnene. Det var sådan en model, vi havde set for os, og den var der så af forskellige årsager – hvilket aldrig er blevet mig helt klart hvorfor – ikke stor lydhørhed over for fra regeringens side, desværre. For jeg tror faktisk, det ville have været en model, som mange kunne have været tilfredse med, også ude i markedet, og godt kunne se sig selv i. Men fred være med det. Den blev ikke realiseret, men det var en måde at skaffe nogle penge til huslejenævnene på, og vi skal i hvert fald lige finde ud af, hvad det i så fald skal tages fra; om der skal reguleres på serviceloftet, hvis det er kommunerne selv, der skal finansiere det.

For det er et af de store problemer, man har ude i kommunerne. Det er ikke altid, at man mangler penge. I den kommune, jeg kommer fra, Viborg Kommune, mangler vi ikke penge. I hvert fald ikke i den tid, jeg sad i byrådet. Vi manglede ret til at få lov at bruge pengene, fordi man hele tiden ramte imod serviceloftet. Og når man så har nogle penge, man gerne vil bruge på noget mere, så skal man hver gang så skære ned andre steder. Det er jo et af problemerne. Så der skal lige kigges lidt på finansieringen, men som sagt er vi i udgangspunktet faktisk positivt indstillet. Og vi så jo egentlig helst, at nogle af de elementer, der er i forslaget her, og som kvalificerer regeringens forslag og aftalepartiernes forslag, måske kunne vinde indpas i den aftale. Og så ville det i hvert fald være en kærkommen anledning for os til at støtte den del af lovforslaget. Nu kan jeg ikke lige huske numrene fra før, men ministeren ved det.

Kl. 17:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Radikale Venstres ordfører. Der er ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra SF, og det er fru Anna Brændemose. Værsgo.

Kl. 17:46

(Ordfører)

Anna Brændemose (SF):

Tak for ordet, og tak til Venstre for at fremsætte det her forslag. Jeg skulle hilse fra SF's ordfører, fru Kirsten Normann Andersen, som desværre ikke kunne være her. I SF ser vi det som en vigtig politisk opgave at sikre lejernes vilkår. Derfor er der også flere dele

af det her beslutningsforslag, som vi mener er fornuftige nok. Der er elementer i det her forslag, som på en række punkter lidt ligner de elementer, vi lige har behandlet i de tre foregående lovforslag. Og det forlig, der ligger til grund for de tidligere behandlede lovforslag, indeholder også en styrkelse af huslejenævnene, som Venstre jo bl.a. foreslår. Forliget, der ligger til grund for den forudgående lovbehandling, har været det muliges kunst, men vi er loyale over for den aftale, der er indgået, for det var tiltrængt med nogle ændringer af lejernes vilkår og rettigheder. Så for at opsummere: SF støtter mange af de intentioner, der er i det her beslutningsforslag, men vi kan simpelt hen ikke se pointen i at vedtage det oven i vedtagelsen af en mere ambitiøs og omfattende lovgivning. Så med det skal jeg meddele, at SF ikke ønsker at støtte beslutningsforslaget.

Kl. 17:47

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Ingen korte bemærkninger til ordføreren, og den næste ordfører er fra Enhedslisten. Det ser ud, som om det er fru Rosa Lund, så derfor vil jeg give ordet til fru Rosa Lund. Værsgo. Der stod et andet navn på min liste, men værsgo, fru Rosa Lund.

Kl. 17:48

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Tak for det, og også tak til Venstre for at fremsætte det her beslutningsforslag. Jeg synes i hvert fald, at det gør mig lidt klogere på, hvad det er, Venstre mener, når de siger tryghed for lejerne. Jeg er så ikke enig i alle dele af det her beslutningsforslag, men jeg synes, at det har nogle gode elementer, og så har det nogle elementer, som jeg mener trækker tingene i en lidt forkert retning i forhold til det, vi lige har forhandlet.

Men jeg er enig, og vi er i Enhedslisten enige med Venstre så langt hen ad vejen, at det økonomiske fundament for huslejenævnernes arbejde skal styrkes. Det er vi sådan set enige i det skal. Vi er også helt enige i, at der skal etableres et huslejeregister for at øge gennemsigtigheden. Men det har vi bare vedtaget i aftalen fra januar, og det kom så ikke med i den her omgang lovforslag. Men det ændrer sådan set ikke på, at vi stadig væk synes, det er en god idé i Enhedslisten, så den del kan vi sådan set også godt støtte. Og så kan vi særlig støtte den del, der handler om, at lejernes omkostning skal dækkes, hvis de har vundet en sag i huslejenævnet; så skal omkostninger ved en efterfølgende retssag dækkes. Det er vi sådan set helt enig med Venstre i.

Men der er også nogle ting i det her lovforslag, som vi egentlig synes vi lige har vedtaget i den forudgående lovbehandling, vi lige har været igennem, og hvor vi synes, at de ting, som Venstre foreslår i det her lovforslag, trækker tingene i den forkerte retning, eller hvad man skal sige. Altså, vi synes selvfølgelig, at den aftale, vi selv har lavet, er bedre. Men jeg synes, at der er nogle punkter i det her beslutningsforslag, som egentlig er rigtig gode, og som vi i Enhedslisten i hvert fald gerne vil være med til at arbejde videre med i udvalgsarbejdet. Så jeg håber, at det her beslutningsforslag kommer tilbage i udvalget, var jeg ved at sige, men altså kommer i udvalget, så vi kan arbejde med det der. For jeg synes sådan set, at der er nogle rigtig, rigtig gode punkter, som vil styrke trygheden for lejerne, hvad jeg kunne forstå på fru Heidi Bank tidligere i dag var meget vigtigt. Og nu er jeg i hvert fald blevet lidt klogere på, hvad det er.

Kl. 17:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Det Konservative Folkeparti. Det er fru Mona Juul.

Kl. 17:50

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for ordet, og tak til Venstre for beslutningsforslaget. Det er først, når man prøver at leje en bolig ud, at man egentlig for alvor finder ud af, hvor godt beskyttet lejerne egentlig er, og hvor kompliceret loven er. Jeg har selv prøvet det en enkelt gang, hvor jeg ikke kunne sælge mit hus, og derfor var nødt til at leje ud. Det juridiske måtte jeg godt nok have hjælp til. Jeg er ikke i tvivl om, at der findes såvel gode lejere som gode udlejere, og det modsatte. I alt, hvad jeg har lavet politisk, og sådan i livet al almindelighed, mener jeg, det er godt at finde ud af, hvad der vender op og ned, og så finde en balanceret løsning.

Jeg er dog i forbindelse med arbejdet med boligpolitik blevet opmærksom på, at der kan være behov for at styrke huslejenævnene. Det kan ikke passe, at der er så stor forskel på, hvor hurtige de enkelte nævn er til at sagsbehandle, bare for at nævne den for mig mest oplagte forbedringsmulighed. For det betyder jo, at lejere og udlejere kan risikere at gå rundt med ondt i maven i alt for lang tid, helt nøjagtig 256 dage i snit i København. Det kan vi ikke være bekendt. Hvorfor har København dog ikke selv taget fat i det og skelet til nogle af de andre større byer, der har væsentlig kortere behandlingstid?

Mange af beslutningsforslagets ti elementer er bedre og mere afbalancerede end det, vi netop har set i L 178. Der er mere tryghed, og det er mere direkte på de udfordringer, vi ser, med f.eks. alt for lang behandlingstid. Det skyldes sikkert, at vi er flere, der i forbindelse med boligaftalens langstrakte forløb bød ind med mange af de ting, der er kommet med i beslutningsforslaget. Der er dog elementer, der skal ses mere på og gøres så lidt bureaukratiske som overhovedet muligt. F.eks. punkt 5 om orienteringspligt ved huslejenævnsafgørelser og andre afgørelser. Her må de gode intentioner ikke ende i bureaukrati med bureaukrati på. Tænk, hvis det ender med, at politi og anklagemyndigheder skal prioritere ressourcer til at udstede bøder eller rejse tiltaler for, at man har glemt at sende kopier. Det kunne vi f.eks. løses, ved at huslejenævnene automatisk uploader alle væsentlige afgørelser på huslejenavn.dk. På de måde bliver mange flere afgørelser tilgængelige for mange flere mennesker uden unødvendigt bureaukrati. Jeg er sikker på, at vi ved fælles hjælp kan tilrette forslaget. Så med de ord støtter Konservative beslutningsforslaget. Tak.

Kl. 17:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Der er ikke indkommet korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører kommer fra Nye Borgerlige. Det er hr. Lars Boje Mathiesen. Værsgo.

Kl. 17:52

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (NB):

Det her forslag er sådan lidt en pose blandede bolsjer. Der er noget i det, jeg synes er godt, og der er også noget, som jeg ikke synes er så godt. Så vi ser frem til en udvalgsbehandling af det for at se, om vi kan nå til enighed om tingene. Og så hører jeg fra Enhedslisten og de andre partier, at der faktisk også er noget, de synes er godt, så om det skal inkorporeres til nogle ændringsforslag i den anden lov, som man så kan forbedre der, må jo selvfølgelig være op til forslagsstillerne, altså om man kunne gøre det på den måde. Så får man jo reddet de ting med, som man gerne vil have. Men det skal jeg lade være op til dem. Det bliver nogle spændende udvalgsbehandlinger, vi skal have i Boligudvalget om det her.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Nye Borgerliges ordfører. Den næste ordfører er fra Liberal Alliance. Hr. Ole Birk Olesen, værsgo.

Kl. 17:53

(Ordfører)

Ole Birk Olesen (LA):

Tak for det. Liberal Alliance ønsker at afskaffe huslejereguleringen i Danmark; den gør ikke noget godt for det danske samfund. Så ville forholdene over hele boligmarkedet, det private udlejningsmarked, være det samme som for boliger, som er blevet taget i brug fra 1992 og frem, i stedet for at der er to regelsæt: et regelsæt for boliger fra før 1992 og et andet regelsæt med fri huslejeafsettelse for boliger fra 1992 og frem. Det ønsker Liberal Alliance.

Huslejenævnene er en inkorporeret del af huslejereguleringen. De tager stilling til klager om huslejens størrelse og fastsætter, om den er rigtig i henhold til alle de regler, der er på området. Eftersom vi ønsker at afskaffe huslejereguleringen, ønsker vi også at afskaffe huslejenævnene. Vi ønsker således ikke at styrke dem med 40 mio. kr. Vi ønsker at afskaffe dem, og derfor stemmer vi imod det her beslutningsforslag.

Kl. 17:53

Kl. 17:54

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Hermed er turen kommet til ordføreren for forslagsstillerne, og det er fru Heidi Bank fra Venstre. Værsgo.

Kl. 17:54

(Ordfører for forslagsstillerne)

Heidi Bank (V):

Først vil jeg sige tak for alle bemærkningerne til beslutningsforslaget.

I Venstre er det sådan, at vi mener, at det er nødvendigt at styrke lejernes rettigheder. Vi vil skabe tryghed omkring lejerne og deres boliger. Det kan gøres uden at straffe andre boligformer som f.eks. andelsboligerne. Det kan gøres uden at straffe den almindelige borgers pensionsopsparing. Der er meget, vi kan gøre, og som vi bør gøre.

Vi kan for det første sørge for, at man som lejer oplever, at der er et system, der kan hjælpe en, når man har brug for det, når man bliver udsat for uretfærdighed. Det sted er huslejenævnene. Men som lejer oplever man i dag både helt urimelige sagsbehandlingstider, når man indsender en klage, og en uensartet behandling af indsendte klager. Sagsbehandlingstiden i huslejenævnet i København har været oppe på 256 dage. Til sammenligning havde Aarhus en sagsbehandlingstid på 52 dage. Så lange ventetider, så store forskelle er selvsagt ikke godt nok. Desuden varierer udfaldet af sagsbehandlingen i kommunerne. Alt efter hvilken kommune klagen er indgivet i, er der større eller mindre sandsynlighed for medhold eller ej. Det kan ikke være meningen. Det skaber utryghed. Det skaber uforudsigelighed, og det er ikke den forvaltning, vi ønsker politisk.

Vi vil sikre en model, der giver hurtigere og smidigere sagsbehandling. Vi vil sikre en model, der giver en ensartet, uvildig sagsbehandling, og for Venstre er det ikke bare tomme ord. Vi ønsker at prioritere midler hertil, og til det kan jeg tilføje, at det ikke er kommunale midler, vi snakker om her. Venstre vil styrke det økonomiske fundament for huslejenævnenes arbejde, så lejere kan forvente svar i fornuftig tid inden for 8 uger. Venstre vil indføre en model, hvor huslejenævnets medlemmer er uvildige. Vi vil også sørge for øget gennemsigtighed i huslejeniveauer, så lejere og udlejere oplever en fair og korrekt husleje. Her er tvisters afgørelse over lejeniveauer centrale. Vi vil skabe gennemsigtighed i de enkelte foreninger med krav om anonymiseret offentliggørelse af afgørelser truffet af husle-

jenævnene i den pågældende ejendom, men ikke kun internt i de enkelte foreninger. Venstre vil etablere et huslejerregister, hvor alle afgørelser ved tvister skal offentliggøres.

Vi vil gøre lejerne trygge i deres bolig, men med respekt for lejerne og deres forskelligheder. Lejere skal fortsat have mulighed for at modtage et tilbud om at fraflytte lejemål, hvis det passer i deres boliglivsforløb, men det skal ske efter både en juridisk og økonomisk rådgivning betalt af udlejer. Trygheden i fleksibiliteten skal være til stede for lejerne.

Endelig vil vi sikre, at lejeboliger fortsat kan forbedres gennemgribende, hvor det er nødvendigt. Vi vil sikre et højt niveau i lejeboligmassen. Lejerne skal have adgang til tidssvarende og sunde boliger – reelle forbedringer, så lejerne får noget for deres penge. Derfor skal ejer dokumentere standen af en given lejlighed, før der kan foretages en forbedring efter § 5, stk. 2. Venstre havde ligesom andre borgerlige partier, vi har haft en rigtig god dialog med, håbet, at regeringen havde større forståelse for at sikre lejerne grundigere med tiltag i den rette dosering og placering og timing uden samtidig at skabe utryghed for andelsbolighaverne og den almindelige danske pensionsopparer. Det har boligministeren ikke ønsket. Venstres forslag skaber tryghed i et boligmarked, der nu også er påvirket af covid-19. Det var ordene herfra.

Kl. 17:58

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, så er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Boligudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 17:58

Meddelelser fra formanden**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 29. april 2020, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 17:59).